

♦ CAPÇALERA ♦

REVISTA DEL COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

Març 2015 · Núm. 167 · 4 €

UN PROCÉS, DOS DISCURSOS

Un estudi revela les diferències en la cobertura del moviment sobiranista als diaris de Catalunya i Madrid

**El·s valors signifiquen molt.
Sobretot, si tens el valor
de mantenir-los durant 110 anys.**

Des dels orígens, som una entitat financera orientada a promoure l'estalvi i el **benestar de les persones**.

Passa el temps, però l'essència no canvia. Vocació de **servei, lideratge i compromís social** són avui, com ahir, els valors que ens guien. I continuar rebent la **confiança** dels nostres prop de 14 milions de clients ens ha fet esdevenir el que som.

- El primer banc d'Espanya
- La xarxa d'oficines i caixers més extensa
- El banc més innovador del món, i líder en operativa multicanal (internet, mòbils, caixers, *smart TV*, xarxes socials...)
- La primera Obra Social del país i una de les principals del món, amb un pressupost anual de 500 milions d'euros

No som només un banc. Som CaixaBank.

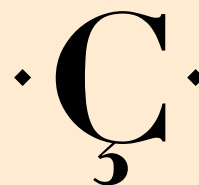
www.CaixaBank.com

Patrocinador de
l'Equip Olímpic

Millor Banc del Món
en Innovació Tecnològica
2013 i 2014

DOSSIER
SOBIRANISME I CENTRALISME MEDIÀTIC

05 REPORTATGE
CARTA DE LA DEGANA
TEXT Neus Bonet

06 REPORTATGE
ELS EFECTES DE LA BARBÀRIE
TEXT María Aguirre-Jaramillo /
Eudald Coll

14 CRÒNICA
ÚTILS O MORTS
TEXT Eudald Coll
FOTOS Jordi Salinas

18 ENTREVISTA
MÀRIUS CAROL
TEXT Jordi Rovira
FOTO Sergio Ruiz

22 REPORTATGE
PERIODISME A FOC LENT
TEXT I FOTOS Òscar García

26 REPORTATGE
INFORMACIÓ OPACA
TEXT Francesc Ponsa
FOTO Vicente Pruna

30 REPORTATGE
AMENAÇATS
TEXT Carme Escales
IL·LUSTRACIÓ Paula Castel

34 REFLEXIÓ
REPENSAR L'OFICI
TEXT Albert Sáez
FOTO Vicente Pruna

38 DOSSIER
UN PROCÉS, DOS DISCURSOS
TEXT Adrián Caballero, Sílvia Farrerri,
Laura Saula i Jordi Urtasun
FOTOS Sergio Ruiz

56 DOSSIER
POLS OPOSATS EN TEMPS CONVULSOS
TEXT Josep M. Figueres

60 DOSSIER
DIFERENTS TRANSICIONS
TEXT Cristina Perales

64 REPORTATGE
QÜESTIÓ DE FE
TEXT Míriam Díez Bosch
FOTOS Oriol Clavera

68 REFLEXIÓ
LES ASSIGNATURES PENDENTS
DE LA FOTOGRAFIA
TEXT Sílvia Omedes
FOTO Vicente Pruna

72 REPORTATGE
EL REVULSIU
TEXT Josep Maria Casasús i Gurí

76 PERIODISME AL MÓN
CONTRA LA MORDASSA
TEXT Gualbert Osorio
FOTOS Eduard Comellas

82 WEBS / LA XARXA
Àlex Barnet

84 LLIBRES
Elena Serrano

86 LA FOTO
Atín Aya

88 OBITUARIS

90 DIA A DIA
Sara Masó

98 COM ENS VEU...
Puigbert

REVISTA CAPÇALERA
Núm. 167

EDITOR Col·legi de Periodistes de Catalunya
DIRECTOR Jordi Rovira
CONSELL EDITORIAL Neus Bonet, Francesc Canosa, Núria de José, Xavier Puig, Marc Vidal
CORRECTOR Jordi Sales
DOCUMENTACIÓ Carme Teixeiro
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Laia Guarro
SECRETÀRIA Alicia Llamazares
PUBLICITAT Xavier Fuertes
FOTO PORTADA Sergio Ruiz

REDACCIÓ
Col·legi de Periodistes de Catalunya
Rambla de Catalunya 10, principal
08007 Barcelona
T 93 317 19 20
comunicacio@periodistes.org
www.periodistes.org

DEMARCACIONS
Nou del Teatre, 1, 1r, 1a · 17004 Girona,
T 972 209 162
Rbla. Ferran, 21, 8è A · 25007 Lleida,
T 973 240 044
August, 5, 1r, 1a · 43003 Tarragona,
T 977 245 454
Plaça Ramon Cabrera, 7, 1r · 43500 Tortosa,
Terres de l'Ebre T 690 753 038
Plana de l'Om, 6, 1er · 08241 Manresa
T 938 723 720

JUNTA DE GOVERN
DEGANA Neus Bonet
VICEDEGANS Marc Vidal, Sara Sans, Rafael Gimena, Sílvia Tejedor, Joan Ventura i Gonçal Mazcuñán
SECRETARI Jordi Navarro
TRESORER Josep Maria Martí
VOCALS Enric Badia, Jordi Basté, Juan Garcia Bausa, Ramon Besa, Francesc Canosa, Sílvia Cobo, Núria de José, Laura Fanals, Laia Forès, Teresa Turiera, Mònica López Ferrado, Ismael Nafria, Alicia Oliver, Carles Prats, Jesús Rive-rola, Raquel Sans, Jaume Serra i Esteve Giralt
GERENT Xavier Fuertes
DIPÒSIT LEGAL GI.358-89
ISSN 1135-1047
IMPRESSIÓ Ingoprint, SA

Crea el teu
propi espai
al catàleg del
Centre de
Documentació
i les biblioteques
del Col·legi!

ENCARA NO L'HAS FET SERVIR?

Ja pots consultar el catàleg en línia dels fons documentals de les biblioteques de Girona i Lleida i del Centre de Documentació del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

- Trobaràs 7.000 referències especialitzades en comunicació de massa i exercici de la professió periodística.
- Podràs crear la teva pròpia biblioteca, els teus llistats, comentar i etiquetar els documents...

CONTRA L'OBLIT

Benvolgudes, benvolguts,
En temps de canvis accelerats, passen tantes coses, que s'encavalquen les unes amb les altres, se sobreposen i acaben amagades sota nous titulars. Es tracta d'un fenomen que coneixem prou bé i que cal atribuir, a més de l'actual celeritat dels temps, a altres factors més prosaics que incideixen en el mateix sentit, com ara la propietat dels mitjans i els interessos que defensen. Però també sabem que la nostra feina com a periodistes és lluitar per no contribuir a relegar a l'oblit fets i persones sense el record de les quals difícilment podríem avançar.

Per exemple, l'atemptat a *Charlie Hebdo*. Va ser el 7 de gener d'enguany, l'endemà de Reis. El nostre món es va aturar, esglaiat, uns dies. Si bé l'aparent resolució ràpida del cas, amb la mort dels assassins, i la gran mobilització ciutadana que va representar la xifra de vendes del número següent de la revista, van contribuir a fer passar més ràpidament del compte a un segon o tercer pla les moltes implicacions del cas. En aquest

HEM DE LLUITAR PER NO RELEGAR A L'OBLIT FETS
I PERSONES SENSE EL RECORD DE LES QUALS
DIFÍCILMENT PODRÍEM AVANÇAR

número que teniu a les mans, trobareu un article estens sobre els efectes de l'atemptat als mitjans internacionals i el dilema ètic/polític que se'ls va plantejar de si publicar o no les vinyetes del setmanari.

Trobareu també, en aquest número, un dossier amb els resultats d'un estudi quantitatiu i qualitatiu que compara la cobertura que han fet els mitjans de Madrid i Barcelona del Procés sobiranista viscut a Catalunya els darrers tres anys. Concretament, la cobertura de les tres Diades de 2012, 2013 i 2014 i del 9N a vuit diaris: d'una banda, *El País*, *El Mundo*, *La Razón* i *ABC* i, de l'altra, *El Punt Avui*, *ARA*, *El Periódico de Catalunya* i *La Vanguardia*.

L'estudi mostra dades relatives a l'espai dedicat al text i a les imatges, l'orientació de les notícies (favorable al Procés, contrària al Procés, neutra o favorable a una tercera via), les paraules més utilitzades, l'ús de les imatges, les discrepàncies de xifres i les fonts utilitzades. Unes dades que permeten mesurar l'amplada de la bretxa

que separa el relat dels diaris editats a Barcelona i a Madrid, i que no són sinó elements de base per a la reflexió. L'estudi és obra de quatre periodistes de Report.cat, que han analitzat més de tres mil pàgines publicades per aquests vuit diaris. El dossier inclou l'enllaç (www.report.cat) per poder accedir a l'estudi complet. Bona lectura!

Ben cordialment,

Neus Bonet Bagant

Degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya

degana@periodistes.org

ELS EFECTES DE LA BARBÀRIE

L'atemptat contra *Charlie Hebdo* obre un debat sobre els límits de la llibertat d'expressió i l'autocensura

TEXT LINA MARÍA AGUIRRE-JARAMILLO / EUDALD COLL

Miami Herald
MORIM
11-4-15

Nombrosos il·lustradors van referir-se a l'atemptat de París en els seus dibuixos. En aquesta pàgina, l'obra de Jim Morim, del *Miami Herald*.

El terrible atemptat terrorista a la redacció de *Charlie Hebdo* va provocar la reacció de diferents mitjans de comunicació: alguns van publicar les controvertides portades del setmanari satíric, mentre d'altres trobaven diferents arguments per no fer-ho. Aquests últims han estat, des d'alguns sectors, acusats de covards però, on és la línia entre posar en risc la vida d'un mateix i la solidaritat professional?

En un capítol del llibre *Fragile Glory*, el periodista i reconegut excorresponsal a París del *New York Times*, Richard Bernstein, analitzava el sentit i les implicacions de l'humor en les relacions que els ciutadans estableixen entre ells i amb la resta del món. “El tipus d'humor francès va dirigit a altres, ataca les imbecilitats de la gent al voltant de l'humorista”, afirmava. “Evidentment —proseguia— és agressiu, un humor que brolla molt més enllà de la vora de la simple hostilitat. És un humor de burla, desdeny, absurd, exageració”.

Bernstein examinava, així, el pes en la societat francesa de comedians com Michel Colucci o Thierry Le Luron. Això, en un país on la *bande dessinée*, tal com es coneix la tira còmica, té una posició de culte nacional “en el qual l'atracció cap a allò grotesc, allò ridícul, allò absurd i cruel es barreja amb els objectes (...) més ordinaris i tendres”. Bernstein no ho mencionava, encara que podria incloure en la narració el caricaturista Daumier, el qual agosaradament va pintar el rei com una pera, fet que va suposar-li ser enviat a presó el 1835.

Així doncs, la sàtira “a la francesa” és un element crucial en les nocions de valors i d'humor d'aquest país, un fet que cal tenir en consideració al repassar les reaccions de la premsa internacional pel que fa a l'atac terrorista que, el 7 de gener, va patir la redacció de *Charlie Hebdo*.

I és que, arran d'aquells fets tràgics, s'ha obert un debat sobre la natura i l'abast de l'humor en la premsa en contraposició

REPORTERS SENSE FRONTERES VA ENCORATJAR ELS MITJANS A REPRODUIR LES POLÈMIQUES PORTADES, PERÒ MOLTS NO VAN FER-HO

amb les sensibilitats de diferents comunitats, en particular musulmanes, en el context de la llibertat d'expressió. “Aquells que comenten mitjançant la sàtira són particularment valents, més encara que els que despleguen arguments. El ridícul és l'arma més feridora i devastadora. Arriba a parts de la psique política i personal que la raó no pot tocar. És una de les armes més

efectives de la democràcia, i el preu que paguen aquells que l'empunyen és algunes vegades tan alt com qualsevol altre”, escrivia el periodista Simon Jenkins a *The Guardian* poc després de l'atac.

Però què passa quan s'assenyala la sàtira com a desencadenant de respostes violentes? En aquest sentit, el passat 22 de gener, i també al *Guardian*, la periodista Natalie Nougayrède cridava l'atenció sobre “el perill d'abandonar el dret a ofendre” per part dels que, tot i declarar-se ideològicament lliberals, retrocedeixen de puntetes quan

l'ofensa prové de grups religiosos, siguin extremistes o no, per expressions humorístiques que no n'amaguen l'orientació, indiscutiblement anticlerical en el cas de *Charlie Hebdo*, tot i que no “racista o anti-musulmà”, subratllava Nougayrède.

És fonamental distingir la natura de l'humor, per virulent que aquest sigui: és una

tècnica intel·lectual de conflicte, no una causa de terrorisme. En un editorial posterior a l'atemptat compartit per diferents diaris europeus, es recordava que si una societat és seriosa sobre la llibertat, "ha de defensar el flux lliure de paraules lletges, fins i tot de sentiments lletjos", fins i tot a la manera estrident de l'ofensa anticlerical radical arrelada a França, que sempre s'ha burlat de diferents aspectes del cristianisme "i mai ha vist cap raó fonamentada per mostrar més deferència cap a altres devocions" en línia amb un secularisme que va "de la mà amb la concepció de ciutadania francesa", i on el tabú de la blasfèmia és un més, susceptible de ser qüestionat.

Cal recordar que, al setembre de 2012, quan el govern francès es va posar en alerta i va tancar diverses seus internacionals per la publicació d'una edició de *Charlie Hebdo* amb portada i altres continguts considerats insultants —incloent-hi una

AL NEW YORK TIMES, EL DIRECTOR I L'EDITORIA VAN EVIDENCIAR POSTURES OPOSADES SOBRE LA NECESSITAT O NO DE PUBLICAR LES PORTADES

caricatura del profeta Mahoma despullat— molts mitjans internacionals i fonts governamentals criticaren "l'excés" com una provocació irresponsable i estúpida. El diari *Le Monde*, en canvi, va advertir que les religions "poden ser analitzades, cri-

ticades, ridiculitzades lliurement". Com a colofó, el periodista de *Charlie Hebdo*, Laurent Léger —un dels supervivents de l'atemptat—, va assegurar a la CNN que "el propòsit és riure. Volem riure davant de cada extremista".

LA DISJUNTIVA

Amb tot, malgrat aquesta defensa de la llibertat d'expressió assumida per la totalitat de les empreses periodístiques internacionals, molts mitjans europeus i nord-americans es van trobar, arran de l'impacte de l'atac terrorista, davant la disjuntiva de reproduir o no les imatges controvertides de *Charlie Hebdo*.

El dia després dels atemptats, Reporters sense Fronteres (RSF) va encoratjar els mitjans de comunicació que publiquessin les caricatures del setmanari satíric com a resposta a l'atac terrorista. "Tot el gremi

està de dol. Però la llibertat d'informació no pot desdibuixar-se enfront la barbàrie, ni cedir al xantatge d'aquells que ataquen la nostra

democràcia i els nostres valors democràtics", assegurava l'RSF en un comunicat.

Tot i així, la resposta va ser ben diversa. Als mitjans de comunicació dels països musulmans, on l'Islam prohibeix la

representació de Mahoma, la portada no va ser reproduïda. Una imatge, a més, que va ser jutjada com a "provocadora" per autoritats del món musulmà. En canvi, a molts països europeus, els diaris o webs van reproduir, per solidaritat, la portada del setmanari. A Gran Bretanya, en canvi, *The Independent* va ser l'únic dels grans diaris que ho va fer en la versió en paper. *The Guardian* la reproduïa al web, mentre el *Daily Telegraph* optava per reduir-ne la reproducció, perquè no hi aparegui la figura del profeta. Unes decisions que no han estat exemptes de crítiques.

VALENTIA O HIPOCRESIA?

En el cas dels diaris editats a Madrid i Barcelona, la cobertura de l'atemptat tant el dia després com les jornades següents va ser força important. Tanmateix, *La Razón* va ser l'únic diari de gran tirada de l'Estat espanyol que va publicar a la portada una de les polèmiques portades del setmanari satíric. Mentre la majoria de rotatius apostaren per il·lustrar la notícia de l'atemptat, amb la coneguda imatge del policia, ferit i estirat al mig del carrer, que era abatut per un dels terroristes.

Evidentment, donada la gravetat dels fets, la cobertura no va limitar-se a l'endemà. Al seu bloc, l'estudiant de periodisme Martín González analitzava (sota el títol *Cobertura del Charlie Hebdo en España*) com havien informat els diaris entre el

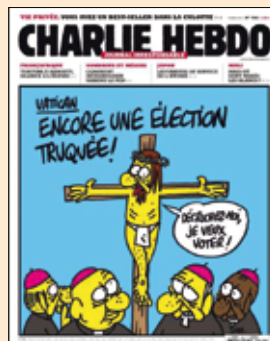
UN SÍMBOL ARRACONAT

El setmanari satíric havia patit nombrosos problemes econòmics

El setmanari satíric *Charlie Hebdo* neix el 1970, i és hereu directe del també satíric *Hara-Kiri* –censurat pel govern després d'una portada sobre la mort de Charles de Gaulle–, i en general de la rica tradició satírica a la premsa francesa. A la primera meitat dels setanta, posterior al gaullisme conservador i al Maig del 68, *Charlie* s'erigeix en símbol d'una nova societat francesa contestatària, laica, en què la crítica i la llibertat d'expressió són al centre del debat. Les caricatures sense tabús i la sàtira cap a totes les direccions –polítics, jutges, banquers, líders religiosos– de dibuixants com Wolinski o Cabu, es converteixen en companys de viatge de

A INICI DELS SETANTA, ES VA ERIGIR EN EL SÍMBOL D'UNA NOVA SOCIETAT FRANCESA CONTESTATÀRIA I LAICA

tota una generació. Però, tot i vendre 150.000 còpies setmanals, els balanços no quadren, i el 1981 *Charlie* acaba tancant. No tornarà a aparèixer als quioscs fins al 1992, això sí, amb disseny i ànima gairebé idèntics als de la revista que havia abaixat la persiana onze anys abans. Després del retorn, finançat en gran part de la butxaca dels membres de la revista, s'estabilitza, amb una quota de lectors sensiblement inferior a la dels 80, si bé sòlida, fins que el 2006 publica les vinyetes de Mahoma, i entra en un nou capítol. Les denúncies judicials dels anys noranta i de l'última dècada de polítics o de l'Església, tot i que continuen presents, deixen pas a amenaces i atacs de caràcter fonamentalista.

Algunes de les portades del setmanari irreverents amb la religió

La seu comença a ser fortament vigilada per la policia i alguns dels integrants requereixen escorta personal. L'ambient de creixent pressió s'escenifica amb l'acomiadament d'un dibuixant acusat d'antisemitisme pel llavors director, Philippe Val, en contra de l'opinió de part de la redacció. Mesos més tard, el 2009, Val deixa el càrrec després d'haver liderat *Charlie* durant 17 anys. El 2011, la seu pateix un greu incendi, fruit d'un atac amb còctels molotov, després de publicar un número anomenat *Charia Hebdo*, en què s'il·lustrava Mahoma com a redactor en cap de la publicació. I, des de 2013, el director de *Charlie*, Charb, assassinat en l'assalt del 7 de gener, figurava a la llista negra d'Al-Qaida. Mentrestant, la revista, ja un rara avis mediàtic en una societat mancada de l'espurna objectora i irreverent d'altres temps, perd progressivament lectors, llastrada també per l'augment d'un 25% del preu el 2010. Com a publicació, ha patit sempre la comparació amb el setmanari satíric *Le Canard Enchaîné*, més conegut i exitós, més centrat en la investigació, però sovint menys cru i no tan polèmic com *Charlie*, si bé el *Canard* ha resistit millor el pas del temps i és un protagonista en el panorama mediàtic.

Per a *Charlie*, en canvi, l'arribada de la dècada actual implica noves estretors econòmiques, i, al novembre de 2014, llança una crida a donatius, després de perdre 150.000 euros en dos anys. Fins a l'atemptat, té una tirada de 50.000 exemplars, no té publicitat ni accionistes externs –per voluntat pròpia–, ni subvencions –perquè el Ministeri de Cultura mai les hi ha concedit. Tot i això, després de l'atac, el govern ha desbloquejat un milió d'euros per assegurar-ne la supervivència. A més, als set milions d'exemplars venuts del número “dels supervivents” s'hi sumen 190.000 abonats –en tenien 7.000 a final de 2014–, i nombroses donacions a través del seu web, que encara recull fons. Tot plegat, ha elevat la recaptació per damunt dels 10 milions d'euros, confortant la viabilitat econòmica de *Charlie*, almenys a mitjà termini. Ara falta veure si aquesta solidaritat massiva sedimentarà en un seguiment major de la revista, o tornarà a les penúries d'una revista mítica, però arraconada, que perdia ressò. I si la redacció serà capaç de recomposar-se després del xoc viscut, en què a més va perdre algunes figures cabdals. Ç

Albert Lladó Romero

CÓMO FALTARLE al RESPETO a los MUERTOS

Historieta d'Albert Monteyés publicada a *Orgullo y Satisfacción* (www.orgulloysatisfaccion.com), mensual digital dedicat a l'humor.

8 i el 16 de gener. “En general –afirma González–, durant el període analitzat, la majoria de l’espai en les portades va ser dedicat a l’atemptat (mitjana d’un 52%), tot i que el dia de l’anunci de les eleccions catalanes la cobertura va baixar fins a tan sols un 13%”.

En la seva anàlisi, però, González no abordava la decisió o no de reproduir les polèmiques portades. Qui sí que ho feia era Javier Pérez de Albéniz, crític de televisió, qui al seu bloc (*El descodificador*) de *Vanity Fair*, criticava en un apunt (*Tots som Charlie Hebdo?*) algunes portades i editorials de l’endemà de l’atemptat.

Pérez de Albéniz carregava contra la hipocresia d’alguns rotatius madrilenys

conservadors, concretament l’*ABC* i *La Razón*. El diari dels Luca de Tena va dedicar la portada del 8 de gener a l’atemptat amb la imatge del policia que va ser abatut i amb un titular a tota pàgina (*Ataque a la*

EL HUFFINGTON POST O BUZZFEED REPRODUÏREN LES PORTADES MENTRE LA CNN, FOX O NBC "DESCRIVIEN" EL QUE HI SORTIA

libertad) i un editorial contundent (*Salvaje amenaza a la democracia y a la libertad de expresión*) en què es demanava mà dura contra l’amenaça jihadista. Pérez de Albéniz recordava, però, com un any enrere l’*ABC* havia carregat contra la revista satírica *Mongolia* per “utilitzar una imatge de

la verge per publicitar-se”, concretament la *Macarena*. “Què té la *Macarena* que no tingui Mahoma?”, es preguntava el crític de televisió.

Respecte al diari dirigit per Francisco Marhuenda, –que va publicar en portada una de les polèmiques caricatures de *Charlie Hebdo* sobre

un fons negre i amb un titular *En defensa de la libertad de expresión–*, Pérez de Albéniz criticava que anys enrere aquesta capçalera havia carregat en un editorial contra la també polèmica portada d’*El Jueves* de l’estiu del 2007, en què apareixien els llavors prínceps d’Astúries en

TAN PERILLÓS ÉS L'HUMOR?

L'any 2014, 135 periodistes van ser morts mentre exercien la feina. La majoria cobrint conflictes armats en llocs com Síria o l'Iraq. Aquest 2015, va sotragar-nos l'assassinat, brutal, dels principals integrants de la redacció de *Charlie Hebdo*. Malgrat que aquestes vides valen el mateix que les de totes les persones que sofreixen la violència de la guerra, la mort de cinc dibuixants i

NOMBROSOS CARICATURISTES HAN ESTAT PERSEGUITS, DETINGUTS, APALLISSATS, TORTURATS O MORTS

tres redactors de la irreverent revista francesa ha commocionat França i el món, perquè hi ha una gran distància entre l'ofensa (fer uns dibuixets) i el càstig (afusellament salvatge). Aquest, però, no és el primer episodi de violència contra ninotaires, professionals encarregats d'explorar amb enginy, humor i un pèl d'inconsciència, els difusos límits de la llibertat d'expressió... si és que existeixen, els límits i la llibertat d'expressió. Nombrosos caricaturistes han estat perseguits, detinguts, apallissats, torturats o morts, i no cal furgar en la història per trobar-ne casos a cabassos, com el de Rayma, veneçolana amenaçada i acomiadada del seu diari el 2014; Sabaaneh, palestí detingut el 2013 i incomunicat durant mig any a Israel; Raslan, detingut i assassinat el mateix any per les autoritats sirianes; Ferzat, a qui els sicaris d'El Assad van trencar les mans el 2011; Gueddar, condemnat el 2010 a tres anys de

presó per caricaturitzar el rei marroquí; Glauco, tirotejat el 2010 a Brasil...

A casa nostra també hi ha una llarga tradició de repressió i violència contra la premsa satírica. Això sense comptar la barbàrie de la Guerra Civil, inaugurada amb l'afusellament de Ramon Acín pels feixistes i l'assassinat del director d'*El Be Negre*, Josep Maria Planes, a mans de la FAI, l'estiu de 1936, i clausurada amb els dibuixants Méndez Álvarez, Gómez Carreras, *Bluff*, i l'editor de la revista *La Traca*, Vicent Miquel Carceller, afusellats a Paterna el 1940. Altres, com Robledano, Martínez de León o Helios Gómez, també foren condemnats a mort pel franquisme, si bé se'ls va commutar la pena.

Recordem que, el 25 de novembre de 1905, més de 300 oficials de l'exèrcit assaltaren la redacció de *Cu-cut!*, empenyats perquè havia satiritzat la incompetència militar espanyola, llargament acreditada a Cuba i Filipines. El 1933, els escamots d'Estat Català destrossaven la impremta NAGSA on s'imprimia *El Be Negre*, que havia fet brometa sobre Miquel Badia. El 20 de setembre de 1977, una bomba esclatava a la porta d'*El Paps*, arrancant la vida del conserge Juan Peñalver. Reivindicada per grups feixistes, mai es va esclarir el cas, i encara avui no es pot accedir als documents de la investigació... si és que n'hi va haver.

Tan perillós és l'humor? Cal fer pagar tan cara una rialla? Humilment, proposo que parin de buscar els límits de l'humor i de la sàtira, per plantejar-nos seriosament de posar límits a la intolerància, la violència i l'horror.

Jaume Capdevila, KAP

Ninotaire

una explícita postura sexual i que va ser segrestada pel jutge de l'Audiència Nacional Juan del Olmo per un presumpte delictes d'injúries a la Corona. "La llibertat d'expressió té uns límits: la dignitat moral i les lleis. No és necessari denigrar l'altre per fer ironia o sàtira, i menys encara quan el que s'està buscant és qüestionar un dels pilars de la democràcia", deia llavors l'editorial de *La Razón*. "Què té la Corona que no tingui Mahoma?", es preguntava de nou Pérez de Albéniz.

DIVISIÓ ANGLOSAXONA

D'altra banda, als Estats Units, mitjans com *BuzzFeed*, *Vox*, *Reddit* i el *Huffington Post* van reproduir les portades, mentre que la majoria de cadenes de televisió, com la CNN, la Fox o l'NBC, es limitaven a "descriure" el que apareixia a les portades de la discòrdia.

Una fotografia de l'editor assassinat, Stéphane Charbonnier, amb la imatge on es parodiava la pel·lícula *Intocable* i en la qual apareixia un jueu empenyent Mahoma en una cadira de rodes, va ser recuperada dels arxius d'Associated Press (AP). El britànic *The Telegraph*, el *New York Daily News* i la CNN van publicar la fotografia en qüestió, encara que amb la imatge de Mahoma borrosa.

El director executiu del *Washington Post*, Martin Baron, va afirmar que mantindria els principis editorials d'evitar material "que és directament, deliberadament o innecessàriament ofensiu per als membres de grups religiosos", mentre que l'editor en cap de l'*USA Today*, David Callaway, va anunciar que, en resposta a l'atac, probablement tan sols publicarien els dibuixos d'altres caricaturistes.

Per la seva part, Philip Corbett, editor associat del *New York Times* a càrrec dels estàndards editorials, va afirmar que es limitarien a fer descripcions de les caricatures controvertides i que, amb això, "donarien suficient informació al públic lector".

De nou a Londres, el *Guardian*, com altres diaris britànics, va reiterar que, tot i que donava suport al dret a existir i a la continuïtat de la publicació francesa (amb diners i insígnies commemoratives posades a la venda per aportar fons d'ajuda) tampoc no publicaria les seves caricatures per estar fora del seu criteri editorial.

No obstant això, el *Washington Post* va publicar, el 8 de gener, un editorial criticant fortament la manca de consistència dels mitjans occidentals en defensa de la llibertat d'expressió, acusant-los d'"autocensura per evitar ser blanc de militants islamistes", i ràpidament va reproduir imatges de *Charlie Hebdo* en les seves pàgines d'opinió, així com entre les notícies quan es va conèixer la portada de la molt esperada "edició dels supervivents", que va sortir al carrer el 14 de gener.

El *Wall Street Journal* també va publicar les portades, enmig de la seva anàlisi dels principis que estaven en joc. La discussió estava servida: per què diaris com *The Guardian* i el *New York Times* refusaven de

"ELS BRITÀNICS SÓN ELS PITJORS COVARDS", CRITICAVA EL PERIODISTA NICK COHEN DAVANT L'ACTITUD TEMOROSA DE LA PREMSA DEL SEU PAÍS

fer-ho? El primer, tot i que el seu director, Alan Rusbridger, va insistir que cada mitjà ha de respondre amb veu pròpia, va incloure la portada del primer exemplar després de l'atemptat amb l'avertència que podia ser considerada ofensiva.

Al *New York Times* aquest debat va provocar una divisió interna: el director, Dean

Baquet, es va mantenir ferm en la decisió de no publicar les imatges, fins al punt d'embrancar-se en una discussió pujada de to a Facebook amb el professor Marc Cooper, de la Universitat Southern California-Annenberg, que va escriure-li dient que aquella actitud era una "completa covardia". Baquet va titllar-lo d'"estúpid".

També, Margaret Sullivan, l'editora pública del diari, va escriure sobre el debat i de com estava suscitant l'allau més gran de missatges en la història de la seva columna. Va exposar el desacord amb Baquet en ometre la imatge de la nova portada de *Charlie Hebdo*, explicant que el seu valor noticiós era indubtable i que el públic del

A l'esquerra, il·lustració del dibuixant nord-americà Rob Tornoë. A dalt, l'homenatge de l'il·lustrador Sasha Kumar.

New York Times “no hauria d’haver anat a un altre lloc a buscar-la”. Sullivan ha declinat parlar per a CAPÇALERA, si bé ha demanat que sigui conegut el seu punt de vista, que ja va exposar als articles del 8 i del 14 de gener.

El debat ha continuat amb intents d’explicar les decisions difícils de la premsa. Així, en un article de l’11 de gener signat pel professor Roy Greenslade —un dels

DIARIS ESPANYOLS QUE HAVIEN CARREGAT CONTRA MONGOLIA I EL JUEVES DE SOBTE DEFENSAVEN CHARLIE HEBDO

experts de mitjans més reconeguts de la Gran Bretanya i professor de Periodisme a la City University de Londres— al *Guardian*, aquest afirmava que “la llibertat està, o ha d’estar, moderada per la responsabilitat”, defensant així la resposta que cada mitjà ha de donar segons les seves “normes culturals”. Ara bé, a quines normes es refereix un diari com *The Guardian*, que proclama ser un mitjà global en línia? En les mateixes pàgines, el periodista polític Nick Cohen replicava dient que “els britànics són els pitjors covards”, per haver cedit a última hora davant la mordassa que el terrorisme busca imposar.

La premsa europea, però, tot i que en molts casos va optar per no publicar les polèmiques portades, sí que en la seva gran majoria va reproduir les imatges del número que va sortir després de la tragèdia, conegut com el “dels supervivents”, el 1.178, i que, amb una tirada de cinc milions d’exemplars, va ser acollit amb fervor per la ciutadania.

ATACS I CENSURA

Amb tot, ja fos per la reproducció d’aquell número especial o per les caricatures més antigues, alguns mitjans van patir-ne les conseqüències. Prova d’això és que, una setmana després de l’atemptat, Reporters sense Fronteres va denunciar la censura i

les agressions contra periodistes i mitjans de tot el món que s’havien solidaritzat amb el setmanari francès.

Així, per exemple, a Turquia un tribunal de la ciutat sud-oriental de Diyarbakir va concedir una petició urgent que permetés bloquejar els webs que reproduïssin la portada del primer setmanari després de l’atac, mentre que la policia d’Estambul es presentava al diari *Cumhuriyet* amb

l’objectiu d’examinar un suplement especial sobre el darrer número de *Charlie Hebdo* i assegurar-se que no apareixia la imatge de Mahoma

de la portada. A més, els islamistes radicals també varen amenaçar els humoristes turcs, sobretot els que treballen a les revistes *Penguen* i *Leman*. Així, el columnista Ibrahim Yörük, del diari *Vahdet*, els va aconsellar a Twitter que fossin “intelligents”. “Fixeu-vos en *Charlie Hebdo*, no s’ha de fer el graciós insultant les creences de la gent”, els advertia.

D’altra banda, a Rússia, Roskomnadzor, l’agència federal que regula els mitjans i les comunicacions, anunciava el 13 de febrer que les caricatures de figures religioses constitueixen una “incitació a l’odi religiós” i que, per tant, les publicacions que les reproduïssin serien considerades “extremistes”, un aspecte que està fortament sancionat a Rússia. Tot i que en menor mesura, Europa tampoc no es va salvar de la fúria dels intolerants. La matinal de l’11 de gener, dies després d’haver publicat dibuixos de *Charlie Hebdo*, el diari alemany *Hamburger Morgenpost* va ser objecte d’un atac incendiari contra els seus arxius.

EL DEBAT CONTINUA

Setmanes després dels atemptats i de les decisions editorials que van prendre els diferents mitjans de referència a tot el món, el debat segueix portant cua. Prova d’això és que, el 3 de febrer, el MOMA

de Nova York va organitzar, juntament amb Thomson Reuters, una interessant taula rodona sota el títol “*Charlie Hebdo*, Tolerància zero i llibertat d’expressió”. Una setmana després, l’11 de febrer, el Col·legi de Periodistes acollia, també, una taula rodona similar (“Ser o no ser *Charlie*: un abans i un després per al dret a la Informació i la llibertat d’expressió?”). I com aquests, molts més actes en diferents països.

És cert que el setmanari satíric francès estava empenyent les barreres de la tolerància religiosa però, tal com va escriure Simon Jenkins, “aquesta és la càrrega que ha de portar la llibertat d’expressió en una democràcia”. Així doncs, els assumptes de solvència econòmica no són els únics que, avui dia, han de preocupar la premsa seriosa. També hi ha la solvència editorial, que és crucial. I aquesta es perd quan no hi ha claredat sobre com exercir la llibertat d’expressió, amb les certeses, incerteses i les demandes en els temps més amenaçadors. **C**

Més informació a:

<https://martingonzalez.net> → Bloc de Martín González que analitza la cobertura dels mitjans de Madrid i Barcelona.

www.eldescodificador.com → Bloc de Javier Pérez de Albéniz, crític de televisió, a *Vanity Fair*.

+ info

ÚTILS O MORTS

Iñaki Gabilondo i Antoni Bassas reflexionen
sobre la transformació del periodisme

TEXT EUDALD COLL
FOTOS JORDI SALINAS

Ètica, solvència i utilitat pública. El que pot semblar un discurs clàssic sobre l'essència del periodisme és, en realitat, el camí que, segons dos referents com Iñaki Gabilondo i Antoni Bassas, ha de permetre afrontar el futur d'una professió que avui en dia està desorientada. Aquesta és la recepta d'uns mestres de l'ofici que han sabut reinventar-se en un món digital que els ha acollit amb els braços oberts.

El 3 de febrer, al CaixaForum, dos referents del periodisme com Iñaki Gabilondo i Antoni Bassas van reflexionar sobre un ofici que està mutant cap a un destí incert, desconegut. El debat, sota el títol “La transformació del periodisme”, era el segon de la tercera edició del cicle “Futur”, que el Col·legi de Periodistes de Catalunya organitza conjuntament amb l'Obra Social La Caixa.

Tot just començar l'acte la degana, Neus Bonet, que actuava de moderadora, recordava als centenars de persones que omplien la sala que els ponents que l'acompanyaven a la taula tenien una llarga trajectòria, s'havien format en redaccions convencionals i en un àmbit analògic però que, ara mateix, eren dues referències a la Xarxa (Gabilondo pel videoblog a *El País* i Bassas per l'informatiu del web de l'ARA).

“Els de la ràdio som els que menys ens hem vist sacsejats mentalment perquè és el mitjà que parla l'idioma de les noves tecnologies”, va explicar Gabilondo. “És un idioma –va prosseguir– amb la mateixa arrel. I la participació de la gent, que a Internet és molt gran i a la ràdio és més petita, és una de les seves característiques. Per tant, no hi ha hagut un gran xoc, com el que s'han trobat els periodistes dels diaris, que s'han vist sacsejats d'una manera tremenda”.

El periodista basc també va admetre que “l'aparició dels públics que arriben a través d'Internet no és més gran o més petita, sinó completament diferent. I el primer tret que he percebut és que hi ha unes individualitats molt menys empaquetades en lots. És com si els ciutadans, que abans s'entregaven quasi incondicionalment als seus representants durant quasi tota la vida, ara entreguen la

seva afinitat, però mai de manera incondicional”. “Per tot això –va apuntar–, percebo una aproximació més crítica, distant, severa, exigent i d'una amplada extraordinària en l'univers temàtic”.

Gabilondo, però, no va estar-se de recordar alguns problemes d'aquest entorn digital. “Una de les pitjors coses del món d'In-

"ARA, QUALSEVOL PERSONA POT EMETRE. PERÒ UNA COSA ÉS SER EMISSOR I UNA ALTRA ÉS SER PERIODISTA" Antoni Bassas

ternet és que ha estat ocupat per una mena de *botellón* lamentable. Espero que amb el temps això es vagi depurant. Un, de tant en tant, rep algunes esquitxades de la porqueria, ara bé, seria de ximpler dir que això és el que passa a Internet perquè hi passen moltes més coses”, va dir.

CANVIS I SEMBLANCES

Per la seva part, Antoni Bassas, va comparar els professionals de la informació amb els del setè art: “En aquests moments, els periodistes semblen aquells actors que aprenien a passar del cinema mut al cinema sonor. I no tots van sobreviure, no tots van adaptar-se al canvi. Perquè de canvis tecnològics n'hi ha hagut sempre, però és que ara són molt ràpids. Entre Gutenberg i la ràdio van passar uns quants segles, de la ràdio a la televisió unes quantes dècades i, a partir d'aquí, la velocitat s'ha accelerat exponencialment. I, això, els periodistes ho estem patint i experimentant”.

Aquests canvis estan transformant moltes coses. “Abans, la ràdio era la primera que donava la notícia. Ara això és discutible perquè pot fer-ho Twitter, el web d’una emissora de ràdio o d’un diari, etc.”.

Altres aspectes, en canvi, no són tan diferents del que passava a l’època analògica. “Una de les coses que a l’ARA hem descobert és que les audiències digitals dels diaris són molt semblants a les de la ràdio. Quan hi ha audiència? Als matins. Ens llevem i connectem la ràdio, encara que també el mòbil i l’iPad i ens descarreguem pàgines. I quan la gent ja és a la feina, comença a obrir pàgines de diaris i les audiències es desapareixen i es mantenen fins pels volts de les dues de la tarda. I això també passava amb les audiències radiofòniques”, recorda.

FUTUR ASSEGURAT

Val a dir que amb la Xarxa s’ha instal·lat una massa ingent d’ímpuls dels quals s’ha de separar el gra de la palla. “El primer que escasseja en les inundacions és l’aigua potable, i el primer que manca en les inundacions informatives que ens arriben de tot el món és la informació solvent. I quan el ciutadà s’adona que, enmig d’aquell aldarull colossal, és quan demana que col·loquin balises per poder distingir on hi ha aigua potable”, va afirmar Gabilondo. “La gent —va prosseguir— ha arribat al convenciment que el periodisme serà necessari, precisament, com a conseqüència de l’extremada dificultat que suposa identificar la procedència dels

“JA NO SOM NECESSARIS. A PARTIR D’ARA,
ELS PERODISTES SEREM ESCOLLITS” Iñaki Gabilondo

milions de senyals que ens arriben. Per això el periodisme mai ha tingut tanta claredat de futur, però tampoc tanta foscor sobre els suports amb els quals haurà de recolzar-se i sobre les empreses i els mecanismes que puguin comercialitzar-lo. I, avui dia, ningú del pensament mediàtic té ni el mínim dubte que el periodisme té un futur segur, encara que amb formes i formats que no podem ni intuir. Perquè el ciutadà necessitarà referències solvents per entendre millor el món que l’envolta”.

SENSE NOSTÀLGIA

Sobre l’acceleració dels temps històrics, Bassas va recordar quan, als anys vuitanta, la CNN es va inventar el cicle diari de notícies. “La gent es preguntava si hi hauria notícies per a tot el dia? Preguntes que ara sonen antediluvianes. I, a la professió, es pensava que potser allò era un excés, mentre que, ara, qui més qui menys, es troba en aquest cicle continuat de notícies”, va afirmar.

Una producció constant en què no tan sols hi ha professionals de la informació. “El que estem vivint és el resultat d’una triple crisi:

l’econòmica i financera, la revolució tecnològica i, com a conseqüència d’això, la pèrdua del monopoli emissor per part dels periodistes. Perquè ara qualsevol pot emetre. Però, evidentment, una cosa és ser emissor i una altra és ser periodista. És com preguntar i entrevistar, que no és exactament el mateix”.

En un moment del debat, els dos ponents van coincidir a aconsellar als més joves a no mirar enrere. Bassas va demanar-los que no

“PER SOBRE DE TOT, HEM D’ESTABLIR UN CRITERI.
PERQUÈ, ESSENCIALMENT, EL PERIODISME ÉS UN
PUNT DE VISTA” Antoni Bassas

tinguin nostàlgia d’una època que no han viscut i que, en canvi, mirin cap endavant. “Perquè és el vostre criteri, el vostre futur i són les vostres eines”, va dir. “Ja que —va prosseguir— si abans algú no et deixava parlar per una emissora de ràdio, no te’n podies inventar una. Ara pots fer-ho doncs a la Xarxa, que n’ha trencat el monopoli i ha obert moltes possibilitats que abans no existien”.

Gabilondo també va desmitificar el passat pròsper al qual alguns es refereixen: “Jo no vaig poder treballar de periodista fins a tretze anys després de finalitzar els estudis, perquè llavors no es podia fer informació a la ràdio. I no m’he passat la vida mostrant les cicatrius d’aquella decepció”. “Nosaltres —va prosseguir— ens trobarem un país que sortia d’una guerra, partit amb dos, amb un munt de morts i un dictador. És el que ens va tocar a nosaltres, i ara toca el que toca. Dedicar una dècima de segon a la commissió respecte a això és perdre el temps de manera llastimosa”.

QÜESTIÓ D’ÈTICA

Bassas va recalcar la importància de la feina feta amb professionalitat enmig de l’entorn actual amb tants ímpuls. “Ara és un gran moment per a l’ofici perquè, ja sigui en una piulada o penjant alguna cosa a Facebook, hi haurà uns elements que distingiran el que està ben fet del que no. El que està fet amb sentit professional o el que ha estat fet per qualsevol. I que la gent pugui dir que ho ha fet un periodista”, va destacar.

En aquest punt, Bassas va recordar aspectes bàsics “com contrastar les notícies, presentar-les adequadament, la riquesa de vocabulari, llegir i saber de què es parla, tenir curiositat per informar-se, etc. Però, per sobre de tot, hem de pensar, establir un criteri. Perquè, essencialment, el periodisme és un punt de vista. I per tenir un

punt de vista s'han de veure tots, sospesar-los i decidir-s'hi per un. Perquè una cosa és informació i una altra és periodisme”.

“No hi ha periodisme –va prosseguir– sense interpretació. I la nostra subjectivitat, perquè som subjectes, la dotarem de responsabilitat, d'honestedat. Si complim aquests mínims començarem a tornar-nos la il·lusió per la nostra feina, que en algun moment semblava que no valia res quan, en realitat, hi ha tanta informació circulant pels creuaments dels carrers de la vida que falten guàrdies urbans com nosaltres que distribueixin el trànsit de les notícies”.

Gabilondo, al seu torn, va incidir en la importància de la feina ben feta per diferenciar-la de l'allau d'informació que arriba des de diferents canals i va explicar que el ciutadà del futur podrà triar entre una gran varietat de productes informatius, així que escollirà sempre el que ofereixi “una gran solvència i sense una sola trampa”.

Gabilondo doncs, va admetre que és un bon moment per aprofitar el temps i pensar bé “en els elements que en qualsevol cas han de muscular la nostra personalitat com a periodistes”. En aquest sentit, segons Gabilondo, l'ètica (“fins ara un adorn del qual els periodistes acostumàvem a parlar quan acabàvem una conferència”) serà determinant. “El que no sigui capaç de ser respectable des del punt de vista ètic serà escombrat per una societat amb cinquanta milions de vies per on circular. Cap de nosaltres ja no és necessari. A partir d'ara, els periodistes serem escollits. I ho faran si fem una aportació d'utilitat a la societat. Si no som útils, no ens utilitzaran”, va advertir.

"EL DESCOBRIMENT DE L'ALTRE ÉS LA MATÈRIA PRIMERA DE LA NOSTRA ACTIVITAT" Iñaki Gabilondo

Així, en la necessitat de diferenciar-nos de la massa, de l'anonimat, la procedència de les informacions tindrà un paper clau. “La solvència serà imprescindible i necessitarem que sigui el nostre valor fonamental”, va afirmar. El compromís amb la societat també serà, per a Gabilondo, un aspecte clau. I, en aquest punt, recordava les rialles burletes d'alguns quan es parlava de la missió social del periodisme. “Si fins ara ens semblava música de violins,

en la nova societat això ens serà exigut. Perquè o servim d'alguna cosa a la gent, o no existirem. O ens comencem a apuntalar en les nostres veritats bàsiques o estarem perduts”, va concloure.

ACOSTAR-SE ALS ALTRES

“En aquesta confusió en la qual ens trobem immersos, aprofitem el temps per fer alguna cosa de profit, com ara consolidar els nostres principis. Però una altra manera extraordinària d'aprofitar el temps mentre esperem que arribi la llum és acostar-nos a la gent. El retret que es fa a la política i al periodisme és que ens hem allunyat de la gent. I apropar-nos-hi és molt important”, va reconèixer Gabilondo. “Olorar, saber, sentir i conèixer els altres és un exercici molt ric i important per als periodistes. El descobriment de l'altre és la matèria primera de la nostra activitat. Per això en aquest temps de confusió tenim l'ocasió de rearmar-nos, de clavar molt fort les arrels al terra perquè durant tot aquest temps se'ns han anat volant per coses com l'excés de l'aproximació política, una certa superioritat, etc. Crec, doncs, que és el moment de reafirmar-nos en aquestes idees bàsiques”, va insistir.

Així, a tall de resum, va dir que “per viure del periodisme serà imprescindible avançar en el coneixement de la gent, així com desenvolupar una solvència ètica impressionant i jugar a aquest joc amb molta seriositat. Perquè hi haurà una competència infinita. I, per tant, l'exigència serà absoluta”.

En aquest punt, Gabilondo es va dirigir de nou als joves. “S'estan obrint i tancant portes, –va dir-los–, si bé les que s'estan tancant són visibles perquè hi eren. I això omple de pessimisme i costa veure les que s'estan obrint perquè encara no s'han construït”. “Si tingués vint anys –va concloure– no toleraria que gent de la meua edat em digués que no tinc futur”, va advertir. “Estem assistint a l'enfonsament d'un món i és natural que ens espanti, ens desconcerti i ens posi nerviosos. Amb tot, no podem creure que això ho és tot. I no podem veure que s'està construint alguna cosa nova perquè haurem de fer-ho nosaltres”. Ç

Més informació a:

futur.periodistes.org/debats → Web del cicle “Futur”

+ info

A man in a dark suit is seen from behind, standing by a large window. He is looking out at a cityscape with many buildings and a mountain in the background. The scene is brightly lit, suggesting daytime. The man's hands are in his pockets.

Entrevista a Màrius Carol, director de La Vanguardia

**"SOM FILLS DELS DIARIS
QUE HEM LLEGIT"**

TEXT JORDI ROVIRA
FOTO SERGIO RUIZ

Fa poc més d'un any, va arribar a la direcció de *La Vanguardia* enmig d'una crisi que sotragava els ciments dels rotatius i d'un procés sobiranista que, segons alguns, estava pervertint la tradicional moderació del vaixell insígnia dels Godó. Però les seves formes elegants i un to reposat –que tan sols es veu alterat per la rauxa blaugrana– li han permès afrontar amb serenor el canvi de model d'un negoci canviant i aguantar, amb resignació estoica, les crítiques dels que no combreguen amb el seu gir cap a la tercera via.

A final de 2013, quan et proposaren ser director de *La Vanguardia*, vas recordar l'adolescent del Poblenou que va descobrir el periodisme anant de públic a Ràdio Barcelona?

Jo he intentat que aquell nen del Poblenou sempre estigués present a la meua vida. Perquè el dia que t'aixeques al matí i descobreixes que ets un altre, pots acabar no reconeixent-te quan et mires al mirall. I jo encara reconec la persona que tinc al davant, tot i que s'ha fet més gran. Un dia vaig tenir la sensació que hi veia el meu pare, una sensació que sembla que tots, en algun moment, experimentem. Però a la vida és important que et reconeguis i no perdís els orígens. No només per no perdre la identitat, sinó també per recordar on vas néixer, el que has hagut de fer per arribar on ets i saber si t'ho has guanyat o no. I jo em sento agraït a la vida.

Encara ets, doncs, aquell nen del Poblenou.

Sí, i no amago mai que vaig néixer al carrer Pere Quart, que vaig anar a una escola municipal, a un institut públic, a l'Escola de Periodisme de la Universitat de Barcelona i que vaig estudiar amb beques i matrícules gratuïtes. Me'n sento orgullós. Provinc d'una família de classe mitja-baixa i ningú m'ha regalat res. Tot i així, la vida m'ha somrigut.

No sé si per ser director d'un diari que s'associa al poder, a la burgesia catalana, tens la necessitat de justificar-te recordant els teus orígens.

No haig de justificar-me de res, si bé penso que un arriba a director de *La Vanguardia* no tan sols per un concurs de mèrits, sinó també per una sèrie de circumstàncies. Aquest diari és d'una família que, en cada moment de la història, ha tingut l'habilitat de saber quin era el director que necessitaven. I m'agradaria creure que el director que calia per a aquests moments podia ser jo. Per això quan m'ho van proposar no m'ho vaig pensar ni un moment.

A TVE vas admetre que no era un moment fàcil per dirigir *La Vanguardia*.

És que no ho és, perquè coincideixen moltes coses. Som en una crisi econòmica i en una crisi estructural del sector. Els diaris hem perdut dues terceres parts de la publicitat, una part important de les vendes i ens hem d'adaptar a altres formats. I, a Catalunya, vivim un moment

"JO NO EM CREURIA UNA VANGUARDIA INDEPENDENTISTA. I NO SÉ SI LA GENT SE LA CREURIA"

d'una extraordinària complexitat que cal gestionar amb calma d'esperit i voluntat de transversalitat. Perquè *La Vanguardia* sempre ha volgut ocupar aquest carril central de la societat catalana que ara s'ha desplaçat.

Pedro J. Ramírez va dir en una piulada: "M'alegra que el canvi de director comenci a notar-se a *La Van-*

***guardia*". I, en una tertúlia de 13TV, comentaven que el diari ja es podia tornar a llegir. Amb aquests amics les coses són més difícils?**

No, però m'ha sorprès que, pel fet de ser director de *La Vanguardia*, tothom et posi la lupa des del primer dia. El problema és que te la posen de manera diferent que ara fa cinc o deu anys. I de la mateixa manera que sóc aquell noi del Poblenou, també penso el mateix que fa deu, quinze, vint anys. Sóc algú molt identificat amb el meu país, he guanyat premis de literatura catalana... No sóc un personatge tan estrany com perquè em posin la lupa una mica més a prop del que toca.

Torno a tenir la sensació que necessites justificar-te, però ara per ser qui ets i pel gir en la línia editorial del diari respecte al procés sobiranista.

La Mònica Terribas em va preguntar perquè m'havien nomenat a mi i li vaig respondre que no ho sabia i que tan sols em podia defensar

amb el meu currículum. He estat en quasi tots els diaris de Barcelona, he col·laborat en ràdios i televisions d'aquest país (TV3, Catalunya Ràdio, RAC1...). En fi, no em sento aliè a la realitat. I crec tenir una certa capacitat per manegar-me bé en aquesta realitat complexa.

T'esperaves els conflictes amb sectors sobiranistes? Fins i tot recordo

PERFIL

Màrius Carol (Barcelona, 1953) és periodista i escriptor. Llicenciat en Filosofia i Lletres i Periodisme, va treballar a *El Noticiero Universal*, *El Correo Catalán*, *El Periódico de Catalunya* i *El País*. El 1988, es va incorporar a *La Vanguardia*, on va ser director del *Magazine*, cronista de la casa reial espanyola i cap de Comunicació, a més de columnista. Ha col·laborat amb programes de ràdio i televisió i ha escrit llibres com *Contra periodistas*, *Las anécdotas de don Juan Carlos*, *Les seduccions de Júlia* (Premi Ramon Llull, 2002), *El enigma Dalí* (premi Así Fue, 2004), *Un té en el Savoy* o *L'home dels pijames de seda* (Premi Prudenci Bertrana, 2009).

un manifest de subscriptors cridant a donar-se de baixa del diari.

Desconec aquest manifest i no he tingut conflictes amb sectors sobiranistes. He rebut a tothom al despatx i, pràcticament, no he tocat les col·laboracions d'aquesta casa, on hi col·laboren força sobiranistes. L'únic que vaig dir és que hem de baixar una mica l'escuma. Jo el que he intentat és fer el diari amb les claus que sempre han

"HAURÍEM POGUT PUBLICAR CERTES COSES I NO HO HEM FET PERQUÈ LES INFORMACIONS S'HAN DE CONTRASTAR"

estat les d'aquesta casa. I llegir molt *Gaziel*, que va dirigir aquest diari en una direcció compartida durant una època molt difícil. El 1933, hi havia la República i els Godó eren monàrquics, manaven les esquerres i els Godó eren liberals, el catalanisme va fer un gran ascens i els Godó no eren especialment catalanistes.

I t'hi sents reflectit?

M'agrada veure com *Gaziel* va gestionar un moment tan delicat de la història de *La Vanguardia* i del país. I ell diu que no podien explicar a la gent que eren d'esquerres, republicans i més catalanistes que ningú, però si posar alt el llistó de les llibertats, i criticar-ne tot el que estigués per sota. I *La Vanguardia* dels anys d'en *Gaziel* com a director únic passa a ser líder i a vendre més que mai. I aquest és l'esperit

que m'anima, perquè el moment actual és complex, encara que hem de fer un diari que molta gent el senti casa seva. Entre els col·laboradors, hi tinc cinc o sis membres del Consell de Transició Nacional al costat de figures més moderades com Fernando Ónega, més dures com José Antonio Zarzalejos o antics maragallistes com Antoni Puigverd. I la línia editorial intentem posar-la en aquest carril central perquè no descarrili. Això sí, intentant ser a prop de la gent, dels nostres lectors.

Parlem dels lectors. Segons un

estudi del CEO de 2013, un 75,9% dels lectors del diari en català i un 37,6% en castellà estarien a favor de la independència. I un 50,2% del diari en català i un 30,6% en castellà voten CiU. Per tant, a alguns lectors els pot haver sobtat aquesta moderació respecte al Procés.

I els votants de CiU no són moderats? Jo crec que la moderació és una manera d'entendre la vida. El que a *La Vanguardia* no podem fer és agafar la bandera i posar-nos a primera fila. *Gaziel* deia que l'encert del diari és ser mirall perquè la societat s'hi reconegui, a més de reflector per il·luminar allò a què cal prestar atenció. I no tinc la sensació d'estar fent un diari que no connecti amb la societat. La prova és que som líders, de llarg, en paper i som líders a Internet. Em limito a gestionar

una realitat complexa, des de l'òptica d'aquest diari. Jo no em creuria una *Vanguardia* independentista. I no sé si la gent se la creuria, perquè no es correspon amb la seva història. Una altra cosa és que, si un dia aquest país és independent, *La Vanguardia* pugui tenir o no la mateixa quota de mercat.

Com a empresa, us heu plantejat què passaria en una Catalunya independent?

No. Amb 134 anys d'història el diari ha passat per guerres civils, confiscacions, dues guerres mundials, un règim franquista que va obligar a posar "Espanola" perquè els Godó recuperessin la capçalera, la Transició... I sempre va seguir sent el diari de referència. I en democràcia també. Per què no ha de poder ser-ho si un dia Catalunya arriba a tenir un altre marc?

El Grup Godó, però, compta amb RAC1 i 8TV, que no tenen la mateixa línia editorial del diari respecte al procés sobiranista. Això incomoda?

Mmm... jo faig el diari que crec que haig de fer i cadascú sap allò seu. És veritat que la ràdio té un públic més jove, és molt més combativa, arrisca més i es pot permetre unes llicències que jo no em puc permetre. I 8TV, informativament parlant, té un públic divers. A les tertúlies d'en Cuní no m'hi sento un marcià.

Darrerament, hem viscut un joc brut amb certa premsa publicant uns suposats informes de la UDEF. Has rebut informacions d'aquest tipus?

Quan algun periodista m'ha fet arribar informacions que no veia prou contrastades, les he posades al bany maria. Hauríem pogut publicar certes coses i no ho hem fet perquè les informacions s'han de contrastar. Ho podem publicar tot, sempre que estigui avalat més enllà d'un paper de la UDEF o de qui sigui. En aquest sentit, no hem comès cap error, ja que no ens podem permetre posar en qüestió l'honorabilitat de persones sense tenir-ne totes les proves. Això *La Vanguardia* no ho ha fet mai i no ho farà amb mi de director.

Arribes a director després de quasi mig segle d'experiència, encara que en ple debat sobre si els diaris en paper desapareixeran o no. També és mala sort, no?

Diuen que els diaris en paper poden desaparèixer, però no el periodisme. Així que, d'entrada, ja tenim una àncora on agafar-nos. Cal veure, en tot cas, en quin suport llegirem la premsa. En periodisme es fa molt difícil preveure escenaris. La tecnologia va molt ràpida i no sabem el suport que triomfarà, en canvi, al paper li hauríem de donar un cert marge. El 2007, Arthur Sulzberger, propietari del *New York Times*, va dir que l'últim exemplar imprès del seu diari podia arribar en cinc anys. Poc després, se situava en pèrdues i acomiadaven gent. Actualment, amb una aposta pel doble model paper-web, tenen 900.000 subscriptors en cadascun dels dos suports, Sulzberger ha reconegut que es va equivocar i el diari guanya molts diners, amb un 65-70% dels ingressos provinents del paper.

El resum seria: qualitat o desaparició?

Sí. No hi ha marge. Si retalles qualitat et dessagnes. És com tallar-te un braç. El problema no és el tall, sinó que segueixes perdent sang. Per això, seguim mantenint una vintena de corresponsals pel món que ens costen molts diners.

"EN PERIODISME ES FA MOLT DIFÍCIL PREVEURE ESCENARIS, PERÒ AL PAPER LI HAURÍEM DE DONAR UN CERT MARGE"

Els propers mesos *La Vanguardia* acomiadarà uns vint periodistes veterans...

Tots són jubilacions o prejubilacions pactades... És cert que amb les retallades restem menys, si bé a la redacció de paper encara som 180 amb uns sous per sobre de la mitjana. Hem de cuidar el que ens permet mantenir un lideratge indiscutible. I la meua gran responsabilitat és mantenir això. I després el món anirà canviant. Nosaltres ja tenim 50.000 persones que

llegeixen el diari des de la tauleta i molta gent ens llegeix a través del web. Mai tanta gent ens havia llegit, però mai havia sigut tan difícil que funcioni el model

"RACI TÉ UN PÚBLIC MÉS JOVE, ÉS MOLT MÉS COMBATIVA, ARRISCA MÉS I ES POT PERMETRE UNES LLICÈNCIES QUE JO NO EM PUC PERMETRE"

de negoci. I hem de convertir aquesta paradoxa en recursos. Amb tot, és cert que les xarxes socials són una nova dimensió de la comunicació i que als diaris digitals, a vegades, sorprèn veure notícies menors amb molta audiència i altres importants que no en tenen tanta perquè el món digital està molt poc endreçat: hi ha digitals molt seriosos que et porten directament a les pàgines del cor.

Doncs força gent em comenta que la versió digital de *La Vanguardia* cada cop és més diferent del paper. En part per notícies d'aquestes...

Mmm... tothom intenta buscar segments a través de canals per gent diferent al nostre *target*. Cal dir que la redacció del paper aporta cada dia entre 50 i 60 notícies serioses al digital, que solen ser un avançament del que es podrà llegir al diari l'endemà. Altres cops hem de posar-les abans que se'ns cremin. Una de les coses que he fet és que part de la redacció comenci abans, a quarts de vuit del matí, ja que el trànsit

màxim del web és a quarts de deu, les deu. També redissenyarem el web, que s'adaptarà al mòbil, i estem incorporant un sistema operatiu que permet treballar simultàniament al paper i al web. I tot en català i castellà. Aquest és el món que ens toca viure.

Parlant del món digital, al teu compte de Twitter, obert el 2011, tan sols hi ha una piulada i tres repulades. Això és per mandra o per respecte?

Vaig ocupar el meu perfil perquè hi havia una altra persona que l'utilitzava. El tinc, doncs, per evitar problemes. I les dues o tres coses que s'han enviat ni ho he fet jo.

Això no vol dir que no tingui informació de que passa a Twitter, però tinc la gran sort que el que vull explicar puc fer-ho al diari. No entenc

els tertulians que són a la tertúlia mirant què diuen d'ells a Twitter, perquè això els acaba condicionant el discurs.

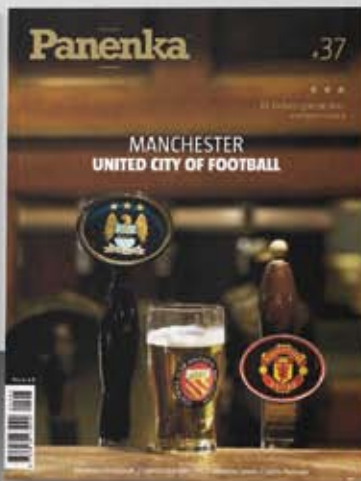
Al primer article com a director, admeties que abans d'exercir el càrrec vas tornar a mirar *El cuarto poder* de Richard Brooks, 1952.

És una de les meves pel·lícules preferides. M'agrada molt una escena on una immigrant, a qui un mafiós ha assassinat la filla, va a veure en Humphrey Bogart, el director del diari, per denunciar-ho. Ell li pregunta per què no va a la policia. I ella respon que no sap qui és la policia, però que sap què és el diari, perquè amb ell va aprendre l'idioma, va conèixer la societat on li tocava viure, a estimar el país... I aquest és un missatge extraordinari perquè els diaris han format part del paisatge de la democràcia i han permès constituir un determinat model de societat. Vaig començar el periodisme quan s'albirava el canvi polític, uns anys apassionants perquè, tot i la censura, explicàvem la realitat entre línies i, des de la premsa, es buscava la complicitat amb els lectors per a aquell nou horitzó. En aquest sentit, la meua tirada cap a la premsa és total i absoluta. Sóc dels que creu que som fills dels diaris que hem llegit. Ç

PERIODISME A FOC LENT

Diferents iniciatives en paper trenquen motllos i aposten
per articles de lectura pausada

TEXT I FOTO ÒSCAR GARCIA

Contra Internet, el paper; contra la immediatesa, la lentitud; contra la dada, la reflexió. En moments en què es parla de la mort del periodisme, estan sorgint noves capçaleres en paper que es diferencien de les revistes tradicionals. Creades per joves que parlen dels seus interessos amb un to lent, amb propostes visualment atractives, a les quals dediquen tot l'espai necessari, resulta així, un relat que destil·la l'essència general de fets concrets.

A l'estranger han batejat el corrent com *Slow Journalism*, un periodisme cuinat a foc lent. Beu de les fonts del periodisme narratiu com la famosa novel·la de no-ficció *A sang freda*, de Truman Capote, o el periodisme gonzo. Moltes vegades l'origen d'aquestes revistes neix de la resposta individual i reflexiva a l'accelerada velocitat de la vida actual hiperconnectada. Com explica María Angulo, professora d'Història del Periodisme de la Universitat de Saragossa, al prefaci del llibre que ha coordinat, *Crónica y Mirada* (Libros del KO, 2014), "en el maremàgnum de dades i fets informatius, cal que se'ns expliqui què està passant. S'ha de transformar en coneixements, en experiències que puguem assimilar i entendre. El cronista és la veu que ens apropa a l'altre des de l'empatia, o la mirada que ens distancia irònicament".

Per al periodista i emprenedor José Cervera, allò que coneixem com a periodisme no dona respostes al món actual: "El problema de la professió periodística i de la premsa, la indústria que en viu, és que van néixer en un món que ja no existeix. En la nova era que es deriva del naixement d'Internet, la informació no

"HEM NASCUT PER REIVINDICAR EL PERIODISME, EL PAPER I EL FUTBOL, I L'ESPORT, COM UN ELEMENT GENERADOR DE CULTURA" Roger Xuriach, *Panenka*

és un bé escàs, sinó que s'ha convertit en superabundant. Per als mitjans periodístics ja no és suficient respondre a la pregunta què passa, a on i quan? Els com, els perquè i les conseqüències que se'n deriven són cada cop més importants. Ens han canviat la pregunta i, per sobreviure, el periodisme ha d'ajustar-ne la resposta".

EMBOCALL I CONTINGUT

L'experiodista i reconegut creador de la sèrie de televisió *The Wire*, David Simon, que també va publicar un reportatge en format de llibre (*Homicide*), en què narrava les vivències durant un any acompanyant

la brigada d'homicidis de la policia de Baltimore, ha afirmat que el gènere del reportatge ha estat abandonat en una cantonada del periodisme del segle XXI.

Però revistes com *Jot Down* (cultura), *Efe Eme* (música), *Panenka* (futbol) i *Volata* (ciclisme) han nascut amb la intenció de

"ENS DIFERENCIEM PEL TO. ÉS MÉS UNA FILOSOFIA DE COM EXPLIQUEM LES COSES QUE NO PAS EL SUPORT QUE UTILITZEM" Ángel L. Fernández, *Jot Down*

transformar aquesta cantonada en una avinguda, amb una gran cura pel disseny, com passava a les revistes de tendències encara que, a diferència d'aquestes, incorporant-hi també una gran densitat textual. Són un embolcall exquisit com a carta de presentació d'un contingut no menys elaborat.

Roger Xuriach, redactor en cap de *Panenka*, una revista trimestral dedicada a la cultura futbolística i que es permet, per exemple, dedicar un número a analitzar com va influir la caiguda del mur de Berlín en el futbol i en la societat dels països propers al teló d'acer, raona en tres punts la seva creació.

"Per reivindicar el periodisme quan tothom ens deia que estava ferit de mort; el paper, quan tothom ens deia que els diaris moririen i tot passava al format digital, i el futbol, i l'esport, com un element generador de cultura

"CADA VEGADA LLEGIM PITJOR, ESCRIVIM PITJOR, SEMBLA QUE LA INFORMACIÓ ES PUGUI REDUIR A UNA PIULADA" Olga Àbalos, *Volata*

on conflueixen àmbits que van des de la història fins a la societat, l'antropologia, la religió o la música", argumenta Xuriach sobre la publicació.

Per la seva part, *Volata*, també trimestral i centrada en el ciclisme, neix d'un rampell de la seva directora, Olga Àbalos, una periodista amb àmplia experiència en periodisme cultural i que s'havia dedicat al ciclisme de competició. "Sempre he volgut fer periodisme esportiu. Ho vaig intentar un temps, no va arribar a

funcionar, i fa un any i mig, com el món del periodisme està tan malament i tots cobrem tan poc per fer la nostra feina, vaig pensar que,

abans que em comenci a fallar l'energia, volia intentar un projecte personal, que m'agradés", afirma.

UN ALTRE TO

Tot i així, els temes no són els que expliquen la idiosincràsia d'aquestes publicacions. El seu to és el que les diferencia de les tradicionals. *Jot Down*, apareguda el maig del 2011, va néixer a Internet, que va ser l'únic àmbit de difusió durant tot un any, fins que també van començar a publicar revistes trimestrals amb més de tres-centes pàgines.

El focus temàtic de *Jot Down* és ample. Els creadors la defineixen com una revista cultural, si bé tracten de qualsevol tema, sigui cultural, polític o social. Són reconeguts per haver fet el contrari de tot allò que els experts recomanen als mitjans de comunicació digitals, i tenir èxit. Les fotos que acompanyen els textos són en blanc i negre, els articles i les entrevistes tenen una longitud que no es veu ni a la major part de les revistes impreses i poden arribar a entrevistar a una actriu porno i dissertar amb ella de literatura. Segons un dels socis fundadors

i administrador, Ángel L. Fernández, la publicació es diferencia pel to que fan servir. "És més una filosofia de com expliquem les coses que no pas el suport que

EL MODEL DE NEGOCI

Totes aquestes noves revistes impreses es comercialitzen directament a les respectives pàgines web, amb preus que oscil·len entre els 5 i els 15 euros, més propers als dels llibres que no als habituals de les revistes. Algunes, com *Cuadernos Efe Eme*, no fan servir intermediaris externs per a la distribució. “Vam fer números i ens va semblar inviable distribuir a llibreries; els marges de descompte, el sistema de dipòsit i els temps i les formes de liquidar feien impossible un projecte com el nostre”, afirma Juan Puchades. D’altres, com *Jot Down*, disposen d’una xarxa de llibreries de prestigi. Per la seva part, *Volata* també fa servir com a distribuïdors botigues especialitzades en ciclisme.

Pel que fa als ingressos, tots ells coincideixen que la major part provenen de la comercialització de les mateixes revistes, i no de la publicitat. Àngel L. Fernández explica com ho va gestionar *Jot Down*: “Vam decidir durant un any no fer publicitat. El negoci de la publicitat a Internet és una estafa, així que no hem entrat a AdWords ni en propostes similars. Tenim espais fixos i si vols, els compres, no volem res semblant a pagament per clics”.

Una alternativa per a les publicacions amb una marca més assentada, com *Jot Down*, és ampliar la gamma de productes que comercialitzen, com còmics o llibres. *Cuadernos Efe Eme* també participa d’aquesta idea, fet que indueix el seu director a tenir dubtes a l’hora de definir la seva proposta: “Segueixo sense saber què som. Potser una nova forma de periodisme, pels continguts que oferim; de comerç, perquè és un negoci i hem de vendre; d’artesanía, perquè li aportem molta estima, i de retorn a l’underground, perquè el nostre espai, amb Internet, s’ha anat fent més petit. Ens adrecem a pocs lectors, als aficionats que encara aprecien els objectes físics: els discos, els llibres...”.

Respecte al futur, no hi ha res clar. Les editorials acostumen a ser petites, creades pels mateixos periodistes amb capitals mínims i, per sobreviure, depenen de les vendes de cada exemplar: “No hi ha un model clar de negoci –explica Àngel L. Fernández– a una publicació que funciona li surt competència, hauran de repartir els ingressos i es mantindrà qui pugui. Crec que sempre serà una lluita de mínims”.

Tres dels membres de l'equip de *Panenka*, publicació de culte per als amants de tot el que envolta el món del futbol.

Olga Àbalos i els seus companys de *Volata*, capçalera dedicada al món del ciclisme que reinvidica la lectura reposada amb paper.

utilitzem. Volem explicar amb detall, però entretenint”, assegura.

La redacció de *Jot Down* és al núvol d’Internet, als fòrums que fan servir per comunicar-se tots els seus redactors, i fugen de la visualització de l’equip de redacció. De fet, han preferit no aparèixer en cap fotografia d’aquest reportatge, ja que consideren que l’atenció s’ha de centrar en el contingut. La indefinició ideològica també la consideren un valor addicional: “Com que no tenim una posició editorial,

"ENS ADRECEM A POCOS LECTORS, ALS AFICIONATS QUE ENCARA APRECIEN ELS OBJECTES FÍSICS: ELS DISCOS, ELS LLIBRES..." Juan Puchades, *Cuadernos Efe Eme*

és difícil categoritzar-nos. Un dia entrevistem al Gran Wyoming ens diuen que som *rojos* i un altre dia al Marhuenda i ens defineixen com a *fatxes*. Amb el temps, aquesta incapacitat per definir-nos juga a

favor nostre”. A més, destaquen que cap soci fundador és periodista. “Una de les claus que explica la frescor de *Jot Down* és que no depèn de cap falsa lleialtat sectorial. Com no som periodistes, no coneixem cap dels col·laboradors que es posen en contacte amb nosaltres i només jutgem els escrits per si ens agraden o no”, afirmen.

Tot i que *Jot Down* va iniciar-se a Internet fins assolir una comunitat de lectors que els permetés passar a l’edició impresa, la majoria dels entrevistats considera que el paper és el mitjà idoni per a aquests continguts. Així, Juan Puchades, director de *Cuadernos Efe Eme*, revista trimestral dedicada a la música,

considera que “com a lectors, ens apropem al paper amb una altra predisposició i, crec, en moments diferents dels dedicats a Internet”. “Voliem recuperar una part de la lectura que s’ està perdent amb In-

ternet, –afirma Olga Àbalos– perquè tenir *Volata* a les mans t’obliga a no estar mirant cap pantalla, ni televisió ni Internet. Cada vegada llegim pitjor, escrivim pitjor, sembla que la informació es pugui reduir a una piulada, i estem perdent profunditat davant de la realitat. Llavors, si intentes tornar a apostar per fer una lectura reposada, el paper és la millor plataforma”. Ç

Més informació a:
Jot Down. Cultura →
www.jotdown.es

Paneka. Cultura futbolística →
www.paneka.org

Volata. Cultura del ciclisme →
<http://volatamag.cc>

Cuadernos Efe Eme.
Història i cultura musical →
www.efeeeme.com

+ info

INFORMACIÓ OPACA

Manca de transparència als mitjans de comunicació sobre els agents econòmics i financers de la seva estructura empresarial

TEXT FRANCESC PONSÀ

FOTO VICENTE PRUNA

En l'argot periodístic, s'utilitza l'expressió "gos no menja gos" per il·lustrar el pacte tàcit entre periodistes de no informar sobre aspectes negatius de la competència. La presència creixent dels actors financers en les estructures dels mitjans de comunicació han agreujat aquesta pràctica que s'ha estès en altres àmbits informatius com, per exemple, l'econòmic.

L'expressió "gos no menja gos" era originària dels indis americans; si bé, fa aproximadament un segle, els periodistes nord-americans la van ressuscitar per deixar clar que, entre companys de professió, no s'atacarien. L'opacitat informativa és una pràctica que ve de lluny; però amb la crisi –i les seves conseqüències negatives– s'ha aguditzat. A més, el vincle del capitalisme financer amb les empreses de comunicació ha accentuat la desinformació sobre els mitjans i els agents econòmics i financers que formen part de la seva estructura empresarial.

Per a Pere Rusiñol, soci-redactor d'*Alternativas Económicas* i coordinador de la secció "Perro come perro" de la revista *Mongolia*, aquesta situació s'aborda de manera molt més professional al món anglosaxó: "El redactor de Comunicació del *The New York Times* informa amb gran professionalitat sobre el que passa al diari. Òbviament, amb límits, encara que la informació sobre el mitjà s'aborda amb un registre i una professionalitat absolutament insòlits al nostre país". A casa nostra, però, la situació és diferent.

Per posar-ne un exemple, l'edició del 23 d'abril del 2012 del diari *El País* recollia una informació sobre el deute de més de 3.500 milions d'euros dels clubs de futbol de la lliga espanyola. En canvi, el mateix rotatiu no publicava cap informació sobre el deute de 5.000 milions d'euros a la banca que arrossega el Grupo Prisa –editor del diari– i que supera el de tots els equips de futbol. Aquesta pràctica és habitual a la gran majoria de mitjans del nostre país.

Per la seva part, Pascual Serrano, periodista i assagista crític amb els grups empresarials de comunicació, considera que "els mitjans que tant presumeixen de destapar

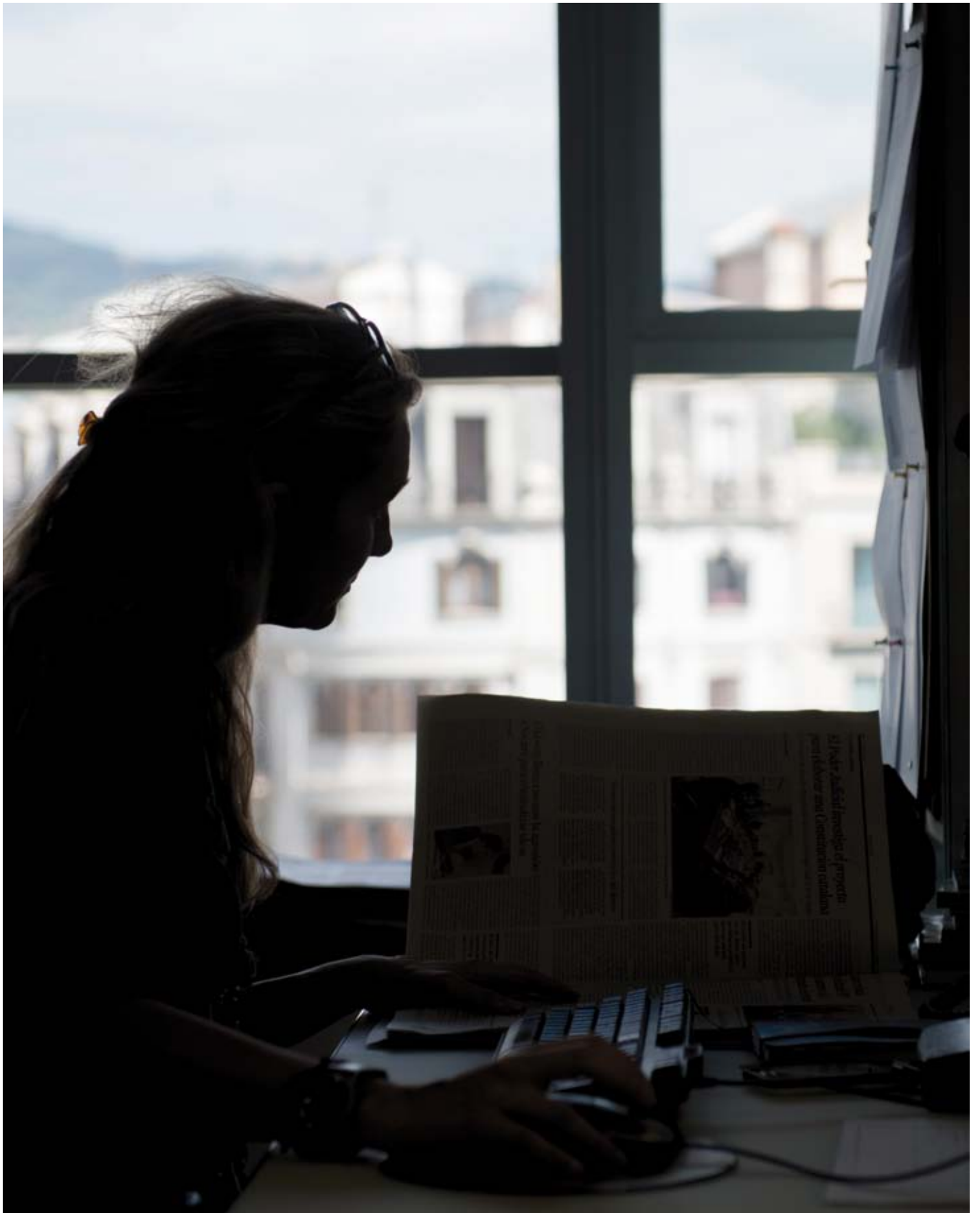
formatiu en els mitjans, ja que "informen amb desproporcionada importància sobre un augment de les xifres de lectors o d'audiència, o del començament d'una nova telesèrie en la programació; ara bé, són els darrers a explicar-nos un cas de corrupció que afecti el seu grup empresarial o les declaracions d'un membre del comitè d'empresa, si hi ha acomiadaments. Per davant de qualsevol criteri periodístic, hi ha el negoci".

A parer d'Enrique Bustamante, catedràtic de Comunicació a la Universitat Complutense de Madrid i expert en economia de les indústries culturals, l'univers mediàtic s'ha anat agrupant en un limitat conglomerat de grans grups multimèdia que dominen tots els terrenys de la comunicació i la cultura

EL VINCLE DEL CAPITALISME FINANCER AMB LES EMPRESSES DE COMUNICACIÓ HA ACCENTUAT LA DESINFORMACIÓ SOBRE ELS MITJANS

assumptes foscos d'empreses i polítics es converteixen en els majors censors i ocultadors de les qüestions econòmiques que els afecten". De la mateixa manera, creu que, a Espanya, existeix un biaix in-

a Espanya. En relació amb això, la via del creixement mitjançant la cerca ansiosa de capitals ha homogeneïtzat les estratègies i comportaments. Ambdós processos conformen el que es coneix en el món

RISCOS DE LA FINANCIARITZACIÓ

La financiarització dels mitjans de comunicació —és a dir: la preeminència dels aspectes financers per sobre dels productius— comporta una sèrie de conseqüències que afecten greument el periodisme.

D'entrada, el sector de la comunicació es concentra en mans d'empresaris; fet que implica que els actors globals de la financiarització (com els fons d'inversors) acabin penetrant en l'estructura empresarial dels mitjans. Això es tradueix en una sèrie de riscos, com ara més inestabilitat financera, desviació de l'activitat que és pròpia del periodisme o l'allunyament dels criteris de responsabilitat social. Però per a Núria Almirón, professora de la UPF i estudiosa del tema, la dependència del poder financer no només té implicacions en els aspectes empresarials dels mitjans. En l'àmbit del missatge periodístic, la financiarització pot comportar la defensa de l'ortodòxia econòmica-financera i l'omissió d'informacions negatives com les crisis bancàries, la corrupció financera, les investigacions judicials o la presència d'unitats corporatives en paradisos fiscals.

En el mateix sentit, també té riscos sobre el periodista per la censura o autocensura, per una major pressió de les lògiques financeres sobre el periodista i per la incapacitat de desenvolupar una capacitat crítica en matèria financera.

acadèmic com la financiarització dels grups de comunicació, que es caracteritza per l'endeutament massiu i l'apel·lació als mercats de capitals. Aquest procés implica que els grans grups s'assemblin cada cop més en les estratègies empresarials i en la visió ideològica del món degut a la integració en el gran capital.

Segons Rusiñol, el canvi més important en l'àmbit periodístic en els darrers temps no és el tecnològic; sinó el canvi de titularitat de les empreses periodístiques d'editors al sector financer. "El fet que la banca es converteixi en editora de premsa és un

"PRESUMEIXEN DE DESTAPAR ASSUMPTES FOSCOS D'EMPRESSES I POLÍTICS, PERÒ OCULTEN QÜESTIONS ECONÒMIQUES QUE ELS AFECTEN"

Pascual Serrano

problema", assenyalava. La llista de temes periodístics "calents"—preferents, crisi, desnonaments, pensions...—relacionada amb el sector financer és interminable. "Algú creu que els mitjans propietat de la

banca poden informar amb independència sobre això?", es pregunta Rusiñol.

Serrano assegura que la primera obligació d'una empresa i dels directius és ser

"ÉS DIFÍCIL QUE LA PREMSA FACI DE CONTRAPODER SI ELS PODERS QUE HA DE CONTROLAR TENEN EL CONTROL DELS MITJANS"

Carles Ruiz

rendible per als seus accionistes. "És que potser els inversors d'un fons financer propietari d'una empresa de comunicació

estan pensant en criteris periodístics? El problema és que això succeeix amb l'empresa, encara que també amb els interessos dels seus

anunciants, dels bancs creditors i dels governs o polítics amics. Tot això té prioritat abans que la informació periodística honesta", assegura aquest periodista i assagista.

En relació amb això, Carles Ruiz, professor de Periodisme a la Facultat de Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull i autor del llibre *La agonía del cuarto poder* (Trípodos, 2008), considera

que "és difícil que la premsa pugui exercir la funció democràtica de contrapoder si els poders que ha de controlar tenen el control directe o in-

directe dels mitjans. Crec que l'actual crisi econòmica n'és un exemple ben clar. Tots els excessos del sector financer, l'alegria en la despesa pública i privada, la bombolla immobiliària i el potencials efectes de tsunami eren bastant previsibles, però malgrat això els mitjans no van investigar prou els aspectes fonamentals de la nostra vida econòmica".

Tots els periodistes consultats coincideixen a assenyalar que les diverses servituds dels mitjans de comunicació fan que quan una informació entra en conflicte amb els interessos d'una empresa mediàtica,

aquesta opti per silenciar la informació abans que perdre la possibilitat de satisfer els seus interessos: “Des del punt de vista democràtic, —prosegueix Ruiz— l’únic propietari de la informació és el ciutadà, tot i així, hem acceptat que el propietari del mitjà és el propietari de la informació. Es tracta d’una anomalia democràtica. També ens hauríem de plantejar, pel que fa al peatge polític, si un diari ha de rebre subvencions del poder polític i si aquestes subvencions condicionen el tipus d’informació que el mitjà farà sobre aquest poder polític. El resultat és una ‘censura privada’ que s’intenta camuflar amb eufemismes com ara ‘línea editorial’”.

CRISI DE CREDIBILITAT

Això desemboca en una problema de falta de credibilitat. “Pulitzer deia que un diari no pot tenir amics. Els nostres mitjans tenen massa amics i, per tant, massa peatges que impedeixen que el ciutadà conegui informacions essencials per formar-se una opinió i transformar-la en voluntat política. Si més no, ja que els mitjans, en els discursos, exigeixen transparència als altres actors, haurien de ser els primers de ser-ho i, en aquest sentit, haurien de dir-li al lector quins són els propietaris reals”, afirma Ruiz.

Per aquest motiu, resulta essencial el dret dels receptors a saber qui els informa, qui és allà, a l’altre costat de les ones o de les pàgines impreses, actuant com a jutge de la realitat al decidir les notícies i l’orientació ideològica d’aquestes. No obstant això, aquesta cerca resulta complicada per la poca transparència i informació dels mitjans sobre els propietaris. Segons

Serrano, “en totes les pàgines web dels mitjans apareix un vincle titulat ‘Qui som’. Però allà només apareixen els noms dels directius o de les figures públiques. És a dir: empleats; mai els accionistes. En alguns casos, quan cotitzen a borsa, podem buscar la informació que els obliga la Comissió Nacional del Mercat de Valors. I apareixen documents soporífers de 400 pàgines escanejades. En altres casos, hem de seguir la pista al Registre Mercantil,

"HAURIEN D'ENTENDRE QUE LA TRANSPARÈNCIA SOBRE EL PROPI MITJA ÉS IMPORTANT PER RECUPERAR LA CREDIBILITAT PERDUDA" Pere Rusiñol

on trobarem empreses pantalla que són propietat d’altres empreses pantalla i així fins a l’infinit. O fins arribar a empreses de Luxemburg, on no hi ha obligació d’informar sobre la propietat. És curiós que es necessiti el meu llibre —*Traficantes de información* (Akal, 2010)— per saber quins són els propietaris de les principals televisions o diaris”.

MÉS TRANSPARÈNCIA

La secció “Perro come perro” de la revista *Mongolia* va néixer per capgirar aquesta manca de cultura de la transparència informativa relativa a la informació sobre els mitjans de comunicació. Periòdicament, aquesta secció informa sobre la crisi dels mitjans i sobre els “senyors de la premsa”; als agents financers que hi ha darrere els mitjans de comunicació. Pere Rusiñol, coordinador de la secció, creu que els grans mitjans ja no són el quart poder, sinó la unitat de propaganda del

poder. “Són actors rellevants vinculats al poder i, per tant, necessiten el control del periodisme. I els mitjans tradicionals no ho faran perquè es protegeixen els uns els altres”, afirma.

I què hauria de canviar en la professió periodística per tenir una informació sobre els mitjans més transparent? Rusiñol afirma que això depèn més de les empreses que de la professió: “Els que gestionen

les empreses haurien d’entendre que el seu gran actiu en el mercat de la informació és la credibilitat. I la transparència sobre el propi mitjà és un

element important per recuperar la credibilitat perduda”. En aquest sentit, Ruiz es pronuncia en termes similars: “Sóc conscient que el finançament de la premsa és un dels problemes estructurals més greus; encara que els diaris podrien intentar una via que potser aportaria vendes i restabliria aquesta funció democràtica de contrapoder: fer bones informacions, que consisteixen bàsicament a treure a la llum allò que el poder —qualsevol poder— vol que romanguí amagat”. Ç

AMENAÇATS

Els periodistes, una de les professions amb
major tendència a l'estrès

TEXT CARME ESCALES
IL·LUSTRACIÓ PAULA CASTEL

Patir una línia editorial, donar la cara per una audiència –i tremolar per no perdre-la–, o la por de figurar en un ERO, ha passat en els darrers anys a escalfar el baròmetre de l'ansietat dels periodistes. Ni a Catalunya ni a Espanya, no hi ha estudis de prevalença de l'ansietat –considerada en grau de patologia– sobre la professió, però algunes estadístiques als Estats Units apunten una marcada tendència de redactors i reporters a patir-ne.

Anar de bòlit, avui dia, pot significar una gran sort, o el camí de la desgràcia. Tenir molta feina, però no pair-la bé –ni a l'hora de fer-la, ni en acabar-la, per no poder ni valorar-ne el resultat–, el cúmul dels sempre ajustats terminis d'entrega o la immediatesa amb què es desencadenen les notícies, predisposa el periodista a entrar en un bucle d'obsessió per la feina. Manca de reconeixement de l'esforç i l'amenaça del comiat de l'empresa són variables presents en tot àmbit laboral, si bé sumen en el món periodístic factors de risc de patir ansietat, més enllà dels ja intrínsecs en aquesta professió.

“Viure constantment a la faldilla de la notícia facilita que el periodista sigui un dels professionals que més es casa amb la feina. Als Estats Units, parlen de periodistes i advocats com els col·lectius que pateixen més estrès”, declara el psiquiatra Enrique Rojas, autor del llibre *Cómo superar la ansiedad*. “Tenir temps únicament per destinar a la feina ha esdevingut la primera epidèmia mundial a l'Occident més desenvolupat”, afegeix.

“Tot i que no hi ha estudis a Catalunya que mostrin en el col·lectiu de periodistes una major incidència dels nivells patològics d'ansietat, sí que és cert que la

professió compta amb alguns elements que afegeixen més pressió als professionals de la informació en l'exercici de la feina”, exposa Jaume Padrós, president del Col·legi de Metges de Barcelona, especialista en medicina del treball i consultor mèdic dels treballadors de Catalunya Ràdio.

Segons un estudi del 2014 fet per CareerCast, un cercador de treball dels Estats Units i difusor de notícies laborals, els periodistes ocupen el vuitè lloc en el rànquing de les deu professions amb més estrès. “A Catalunya, els metges són al capdavant d'aquesta psicopatologia”, explica Padrós. Si més no, han estat el col·lectiu més estudiat perquè la seva no-salut pot comprometre la praxi i, per tant, incidir directament en la salut dels pacients. “Si bé, en el cas dels periodistes,

"ALS ESTATS UNITS, PARLEN DE PERIODISTES I ADVOCATS COM ELS COL·LECTIUS QUE PATEIXEN MÉS ESTRÈS" Enrique Rojas, psiquiatra

estrès i ansietat no semblen presentar una situació preocupant. Un estudi d'aquesta prevalença podria ajudar a detectar, en les diferents organitzacions de treball, factors que propicien l'ansietat i, a través de

programes de formació i prevenció, en les empreses periodístiques –com en moltes altres– es podria contribuir a millorar el benestar general dels equips”, apunta Padrós, inspirat en la missió de la Fundació Galatea, que presideix, nascuda per actuar en benefici de la salut dels metges i d'altres professionals de la salut.

DEPÈN DE CADA CAS

“L'ansietat forma part d'un procés en què la persona sent que s'enfronta a una situació o un entorn advers, que no sol estar vinculat només a la feina, perquè no hi ha persones que solament siguin periodistes. El seu entorn relacional més proper, la parella, els fills, els amics i la família extensa també hi afecten”, exposa Antoni Calvo, psicòleg clínic i terapeuta família, que admet que metges, mestres i periodistes són tres col·lectius que acostumen a passar força per la seva consulta.

“A mi em sembla molt forçat dir que la professió periodística és responsable dels grans afectats per l'ansietat i l'estrès en termes considerats psicopatològics. Sobre tot, perquè això està molt condicionat per

la història i la biografia de cada persona, a més dels condicionaments de l'àmbit professional", afirma aquest psicòleg.

"En alguns casos –prosegueix–, sort n'han tingut alguns, de l'estrès professional que els ha contingut. Si no hagués estat per la gran absorció de la feina, afrontar dues criatures adolescents i una relació de parella fatal, hauria estat –per a ells– encara pitjor", exposa el terapeuta, segons el qual "el bagatge personal, l'experiència i els recursos per reaccionar davant d'una mateixa situació d'estrès marca el grau d'ansietat amb què es viu".

Estimulants com el cafè, ansiolítics, alcohol, marihuana o cocaïna, amb les corresponents dosis de tolerància i addicció que se'n deriven, són la carta de presentació de molts pacients d'Antoni Calvo. "Un 70% vénen automedicats així", afirma. "No puc parar" és l'altre comú denominador dels pacients enganxats i col·lapsats per

A CATALUNYA, NO HI HA ESTUDIS SOBRE LA INCIDÈNCIA DE NIVELLS PATOLÒGICS D'ANSIETAT ENTRE ELS PROFESSIONALS DE LA INFORMACIÓ

una feina, entre els quals Calvo admet que hi ha força professionals de la informació. "Uns perquè són la imatge o la veu d'un programa líder d'audiència i en senten la total responsabilitat, així com la trampa de la fama i el narcisisme del poder d'influència, que acostuma a distanciar del necessari equilibri personal. Però, sense parar, també es poden fer coses per millorar", assegura Calvo.

Entendre com gestiona el pacient l'estrès en tot el que viu, i fer que senti que ha de funcionar diferent per viure-ho millor són els preliminars de la teràpia. "Poso molts deures durant els quinze dies que no veig el pacient i, entre allò que prescriu, hi ha la meditació, que hem carregat d'estereotips, encara que per fer descansar la ment, funciona", afirma qui també guareix, "fent provar *el xarop de la humilitat*, sobretot a metges i a periodistes, que acostumen a sentir-se molt importants. Això els fa aterrar a la realitat".

PRESSIÓ EXTREMA

"Jo no sé com seria la meua vida sense la feina. La vida acaba sent la nostra feina. I més en el cas dels qui, com jo, havíem somiat dedicar-nos un dia a fer això. Vàrem triar estudiar Periodisme perquè volíem fer el que estem fent. I, justament, a primera línia informativa. Si et guanyes el lloc on vols estar, segurament vius la teua feina de manera diferent a qui es dedica a una cosa que no li agrada. La pressió que tu mateix et poses és molt més gran, i és per a tu.

Jo competia amb mi mateix, ho volia fer millor cada dia, i així, tots i cadascun dels dies de l'any".

A aquest testimoni, un periodista en plantilla "sempre amb el nas al carrer" allà on s'havia produït un succés, les coses li anaven bé. Aconseguia força exclusives, i els seus caps n'estaven satisfets, però era ell mateix el qui volia superar-se amb

SÍMPTOMES HABITUALS

L'estrès en dosis baixes és un sistema de defensa de l'organisme enfront els diferents desafiaments. Però en nivells alts pot ser perjudicial. Alguns dels símptomes més habituals entre els pacients amb estrès –que afecta més les dones que els homes– són els següents:

- Nerviosisme i tensió muscular
- Trastorns gastrointestinals
- Episodis d'insomni
- Respiració deficient
- Maldecap
- Pressió arterial alta
- Fatiga
- Irritabilitat
- Falta d'alè

cada nou titular. Fins que un dia el cos va començar a emetre petits tocs d'alarma.

“Sentia molta irritació, em passava el dia enfadat, intranquil i neguitós”, diu. “I, quan l'empresa va començar a retallar

SEGONS EL CERCADOR DE TREBALL CAREERCAST, ELS PERIODISTES OCUPEN EL VUITÈ LLOC ENTRE LES PROFESSIONS AMB MÉS ESTRÈS

les nòmines, la por que allò significués el principi del final es va afegir al meu neguit. Em sentia caminant davant d'un buit”, exposa aquest informant. “A la meva autoexigència es va barrejar la necessitat de fer-ho encara millor per no perdre la feina. Anava fet pols”, recorda.

Un dia, suor en excés i pensaments negatius encadenats el van dur a consultar al metge de capçalera. “Entrava molt sovint en bucles d'idees dolentes, potser degudes a un aspecte, insignificant si ho miro ara. Si bé, en aquell moment, el fet no haver tingut una dada d'un cas a temps, em deixava la ment clavada en una idea obsessiva i destructiva, que no em permetia desconnectar, ni quan tornava a casa, amb la meva dona i els meus fills, ni els caps de setmana, ni, en els darrers dos anys, cap dia de les vacances de tot un mes sense venir a la redacció”, confessa.

“Sents molta pressió a dins teu per no fracassar, així ho vius. És un fracàs no aconseguir el que et proposes. I això, tot i anant-me bé com m'anava. Amb tot, el meu neguit no era perquè no m'anés bé,

sinó perquè l'èxit no té límit. L'autoexigència té un paper molt bèstia”, argumenta. “Vius la informació com si fos la teva petita empresa, una petita botiga on vols vendre el màxim dels millors productes”, compara. “Treballava 12 hores i n'estava 24 connectat a les notícies. Els mòbils ja no són per parlar, sinó per estar pendent tot el dia d'informacions que arriben a qualsevol moment del dia o

la nit. Tot allò m'anava deteriorant. Havia perdut totalment el sentit de l'humor i anava molt cansat. Massa”, reconeix.

“El metge –recorda– em va receptar paroxetina (fàrmac inhibidor de la recaptació de la serotonina), Prozac, i allò de seguida em va establitzar. En vaig prendre sis mesos i em sentia bé, fins que, al poc temps de deixar-ho, vaig tornar a patir un altre

"A LA MEVA AUTOEXIGÈNCIA ES VA BARREJAR LA NECESSITAT DE FER-HO ENCARA MILLOR PER NO PERDRE LA FEINA. ANAVA FET POLS"

episodi d'ansietat. No era un quadre greu, encara que allò volia arreglar-ho i, aquell cop ja no amb pastilles”.

Ara és a la consulta d'un psicòleg on aquest periodista acomoda les idees al cervell, de manera que en la seva vida, relacions personals, família, esport, temps d'esbarjo i desconnexió siguin saludablement compatibles i possibles –per primer cop des de feia molt de temps– amb una

Més informació a:
Cómo superar la ansiedad, Enrique Rojas (ed. Temas de Hoy, 2014)

+ info

dedicació professional que no ha arribat a cessar en cap moment. “Això sí, vaig parlar amb els meus caps i vam decidir que canviaria de secció. Potser també hagués pogut millorar sense deixar Successos, però tan se val, valoro molt trobar-me millor”, afirma. “Ara no em trec els meus fills de sobre. Tot el temps que vaig viure abduït per la feina, la família és la primera que ho va notar i els meus fills, en veure'm sempre de tant mal humor, ni se m'atansen”, rememora.

“Havia arribat a anar pel carrer somiant ser el porter de qualsevol de les finques per on passava, de camí a la meva feina. Una feina que fins i tot em vaig plantejar deixar. N'hi ha que viuen la rutina com una cosa molt negativa, en canvi, jo la trobava a faltar, perquè viure en alerta constant és horrible”, explica el periodista.

Haver après a estancar els espais de la vida ha estat clau en la seva millora. Treballar les emocions, també. “Ara faig meditació, una ajuda fonamental en cadascun dels meus dies. He après a apagar el mòbil, he recuperat la lectura i torno a practicar esport”, conclou satisfet. **C**

REPENSAR L'OFICI

Albert Sáez reflexiona al seu últim llibre sobre la professió periodística arran de l'aparició de les xarxes socials

TEXT ALBERT SÁEZ
FOTO VICENTE PRUNA

El passat 25 d'octubre, el periodista Albert Sáez va guanyar el premi Joan Fuster d'assaig per l'obra *El periodisme després de Twitter. Notes per repensar un ofici*, una anàlisi sobre les transformacions que està vivint la professió, immersa en un fort procés de canvi degut a les constants innovacions tecnològiques. En aquestes pàgines hi reproduïm alguns extractes del llibre.

LES CRISIS DEL PERIODISME

Els problemes derivats de l'enfonsament de la inversió publicitària i la davallada de vendes d'exemplars i de quotes d'audiència han posat en evidència alguns ous de serp que el periodisme havia incubat en la primera dècada del segle XXI. En el cas dels mitjans informatius, per exemple, la crisi financera ha deixat sense efecte els miratges que havien inventat les empreses per maquillar els seus comptes de resultats amb ingressos desvinculats de la connexió amb el públic: les anomenades vendes en bloc, les promocions o vendes encobertes, en el cas de la premsa, i la venda a l'engròs de punts d'audiència, en el cas de la ràdio i la televisió.

TORNAR ALS CONTINGUTS

La debilitat del periodisme actual és empresarial i econòmica. Però té una dimensió ontològica. La crisi global ha revelat les febleses de la darrera dècada i ha obert la capsa de Pandora. Les empreses periodístiques ja no noten l'escalf dels lectors. La seva activitat ha caigut exponencialment perquè sense lectors no hi ha anuncis. I sense anuncis ni lectors no hi ha ingressos. Ni, encara menys, marge de benefici. La

translació interna d'aquesta incertesa s'ha plasmat de maneres diverses: des de l'acomiadament massiu de periodistes fins a la hipertròfia dels espais de participació dels lectors. Es tracta d'un sil·logisme en estat

LA MANERA DE FER PERIODISME S'HA DE REPENSAR, SENSE MESSIANISMES NI PULSIONS ULTRALIBERALS

pur: les empreses periodístiques no van invertir ni un euro en la millora dels continguts, sinó que van confiar en les vendes en bloc i en les promocions per captar els beneficis del cicle econòmic expansiu. Ara bé, quan arriba la recessió, culpen els continguts de la pèrdua de connexió amb el públic. Curiós, si més no.

PERIODISME I XARXES SOCIALS

Tot i que la durada, la intensitat i la profunditat de la crisi econòmica general ens distorsiona la mirada, ningú no dubta que l'exercici del periodisme viu una transformació important que alguns arriben a considerar substancial. Les actituds dels professionals i del conjunt de la societat

estan, ara per ara, força polaritzades. Gairebé ens serviria la simplificació que va fer Umberto Eco, als anys seixanta del segle passat, quan va identificar dues grans posicions davant l'esclat de la cultura de masses (còmic, televisió, música pop, etc.): els apocalíptics, que hi veien la fi de la cultura occidental, i els integrats, que consideraven aquell

fenomen la culminació del procés de democratització en l'àmbit de l'art i la creació.

Quan es mira el periodisme des de les xarxes socials —aquest entramat organitzat a través de la connectivitat mòbil, resultat de la suma d'Internet i els telèfons intel·ligents—, les posicions acostumen a respondre als grans paradigmes del pensament actual que defineix Tzvetan Todorov en el seu últim llibre (*Los enemigos íntimos de la democracia*, Galaxia Gutenberg, 2012). Trobem, d'una banda, la postura messiànica, la dels que veuen en les noves xarxes socials l'instrument definitiu per emancipar la informació del jou dels mitjans de comunicació de masses

de la comunicació són empreses com Facebook: 900 milions d'usuaris, valor de sortida a la borsa de 82.000 milions d'euros (els primers tres mesos de cotització en va perdre un 38%), 3.000 treballadors, facturació de 3.700 milions i beneficis de 1.000 milions. Facebook és un mitjà de comunicació que es presenta com a plataforma "tecnològica" perquè els usuaris intercanviïn continguts i esdevé alternativa com a mitjà d'informació i com a suport publicitari a les empreses tradicionals de comunicació. Els costos es concentren en la tecnologia i en el màrqueting, mentre que la publicitat es ven al cèntim i fragmentada.

i, sobretot, de les seves empreses. Són els que consideren que la informació a mans dels mitjans de comunicació ha estat tradicionalment manipulada al servei de les classes dominants (sic), del poder polític i de les elits intel·lectuals. Les xarxes i la possibilitat que ofereixen de desvincular la difusió massiva d'informació de l'ac-

Informació sense mitjans i informació sense periodistes es troben, com dèiem, en la cruïlla de l'anomenat *periodisme ciutadà*. No és l'únic cas en què messiànics i neoliberals coincideixen des de punts de partida en aparença radicalment oposats. Sigui com sigui, el periodisme s'ha de

pensar avui —professionalment i empresarialment— des d'una realitat molt més complexa que aquestes posicions extremistes: els mit-

ARA PER ARA, NI EL PÚBLIC TROBA RAONS PER CONSUMIR INFORMACIÓ DE PAGAMENT NI ELS ANUNCIANTS MOTIUS PER INVERTIR-HI

tivitat empresarial dels mitjans (això que Manuel Castells anomena *autocomunicació de masses*) són vistes com un pas més en la democratització de la informació, que ara ja no és segregada pels qui controlen la tecnologia i el capital, sinó que ha tornat a mans del poble, emancipat i apoderat.

L'altra cara de la moneda dels messiànics són els neoliberals, els qui consideren que les xarxes socials alliberen els mitjans de

mitjans de comunicació de masses (empreses i professionals) han perdut el monopoli de la informació en aquelles regions del planeta i en aquelles franges d'edat amb alta penetració de les xarxes socials. Això ha fet disminuir la capacitat de generar ingressos per la venda de continguts o de publicitat a partir de l'acumulació de grans audiències i ha fet baixar la retribució tant del treball com del capital invertit. Si ho mirem amb detall, aquest procés no

ha començat amb les xarxes socials, sinó molt abans, però la tecnologia digital l'ha accelerat exponencialment.

La manera de fer periodisme, doncs, s'ha de repensar, sense messiànismes ni pulsions ultraliberals. Un camí possible és buscar-ne el sentit

LES TAULETES CONCENTREN EN UNA PANTALLA GAIREBÉ TOTES LES TECNOLOGIES QUE HAN MARCAT LA HISTÒRIA DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ

comunicació de la càrrega dels periodistes professionals i dels costos de la seva feina. El paradigma d'aquests nous negocis

UN ASSAIG GUARDONAT

El periodisme després de Twitter. Notes per repensar un ofici, d'Albert Sáez (Barcelona, 1965), actual director adjunt d'*El Periódico de Catalunya*, va fer-se, en el marc dels Premis Octubre, amb el Joan Fuster d'assaig. El llibre, que publica l'editorial Tres i Quatre, consta de 180 pàgines. A més d'aquesta obra, Sáez també és autor d'*El futur del nacionalisme* (2005), *El llenguatge cristià en la cultura de masses* (2001) i *De la representació a la realitat. Propostes d'anàlisi del discurs mediàtic* (1999).

desenvolupament d'Internet i a l'èxit de les xarxes socials —escriu Ramón Salaverría (*Periodismo integrado. Convergencia de medios y reorganización de las redacciones*, SolMedia90, 2008)— la distància entre comunicació de masses i comunicació interpersonal s'ha fet cada vegada més borrosa. Ens trobem davant d'una oportunitat de negoci per a les empreses periodístiques”.

En aquests dos ginyes, i en tota la resta, que d'alguna manera hi estan relacionats o connectats, es concentren diversos reptes per al periodisme que cal analitzar amb deteniment.

BAIXAR DEL PEDESTAL

Twitter i les tauletes electròniques concentren —com dèiem— les principals novetats pel que fa a la relació entre els periodistes i el públic, en la mesura que comporten canvis en les formes de produir i, sobretot, de consumir i d'accedir a la informació. No tenim davant un simple canvi tecnològic com va ser el fet de passar de la televisió en blanc i negre al color o del fotogravat a l'offset. No canvia només ni principalment la tecnologia que fan servir les empreses periodístiques, sinó que canvia la manera com el públic consumeix la informació. Tot apunta que som en un nou paradigma que permetrà de fer realitat antics somnis que fins ara la tecnologia feia inviàbles, si bé obligarà a un exercici molt acurat per determinar quines pràctiques professionals cal preservar per canviar de paradigma sense desvirtuar la funció social per la qual va néixer el periodisme. És a dir, hem de reflexionar per determinar en quins aspectes el nou paradigma de les relacions entre els periodistes i el públic permet de millorar la manera com fins ara s'ha organitzat el periodisme, abandonant activitats impròpies o inútils, i en quins aspectes el fet de renunciar a determinades pràctiques portaria a la dissolució de la seva funció social i del seu valor econòmic. Heus aquí unes primeres consideracions envers aquest assumpte nuclear. Ç

en el moment en què apareix. Ara per ara, ni el públic troba raons per consumir informació de pagament als mitjans de comunicació ni els anunciants motius per invertir-hi. Ho intentem.

LA CONVERSA DIGITAL

En el nostre cas, la pregunta que ens hem de fer és com altera la revolució digital la circulació de la informació i, per tant, en quina mesura transforma les relacions que s'havien establert entre els periodistes i el públic a través dels mitjans de comunicació. Atès que no pretenem pas fer un tractat sinó entendre les xarxes socials des del periodisme, ens concentrarem en dos artefactes, un maquinari i un programari, que acumulen bona part —per no dir tots— dels reptes del món digital al periodisme: em refereixo a les tauletes

receptor, enregistratora i reproductor d'àudio, càmera de fotos, càmera de vídeo, sala d'edició, emissora de televisió, estudi de disseny gràfic, etc. Tot en una sola màquina de pes reduït i connectada a la xarxa des de qualsevol lloc.

Les tauletes són un instrument de desintermediació de la comunicació massiva, perquè anul·len la raó de ser dels mitjans de comunicació com a institucions especialitzades en l'ús de la tecnologia que fa possible la difusió massiva de la informació. Tothom pot conversar amb tothom en qualsevol llenguatge, a qualsevol hora i des de qualsevol lloc. Això exactament ho permet Twitter com a xarxa social basada en el microblog, missatges d'un màxim de 140 caràcters que qualsevol persona des de qualsevol dispositiu de telefonia mòbil pot difondre a través de la cronologia (*timeline*) a tots aquells qui han decidit de seguir-lo (*followers*).

Una fórmula híbrida que barreja la comunicació inter-

personal i la comunicació pública en què cada individu administra una comunitat única i irrepetible de la qual formen part els amics, familiars i coneguts, encara que també les celebritats preferides, els periodistes o mitjans de referència i les institucions que li mereixen confiança o li aporten informació útil. “Gràcies al

SOM EN UN NOU PARADIGMA QUE PERMETRÀ DE FER REALITAT ANTICS SOMNIS QUE FINS ARA LA TECNOLOGIA FEIA INVIÀBLES

electròniques i a Twitter. Les tauletes —la més popular i pionera de totes és l'iPad— concentren en una pantalla de la mida d'una quartilla, connectada a la xarxa de dades, gairebé totes les tecnologies que han marcat la història dels mitjans de comunicació: màquina d'escriure, lino- tipia, impremta de tipus mòbils, emissor,

Dossier
Sobiranisme i centralisme mediàtic

UN PROCÉS, DOS DISCURSOS

Un estudi comparatiu de la premsa editada a Catalunya i Madrid evidencia les diferències en la cobertura del procés sobiranista

Quatre periodistes del nou portal Report.cat (www.report.cat), impulsat pel Col·legi de Periodistes, han realitzat un exhaustiu estudi en el qual s'han analitzat a fons vuit diaris per determinar si la cobertura informativa del moviment sobiranista és diferent a Catalunya i a la resta d'Espanya.

Els resultats, contundents, no deixen lloc al dubte.

TEXT ADRIÁN CABALLERO, SÍLVIA FARRENY, LAURA SAULA I JORDI URTASUN

L'inici del procés sobiranista de Catalunya es fa difícil de determinar. No obstant això, hi ha un moment que ha quedat com el punt d'inflexió: l'11 de setembre de 2012. Aquell dia 1,5 milions de persones, segons dades de la Guàrdia Urbana, col·lapsaren el centre de Barcelona demanant, sense embuts, la independència de Catalunya en la manifestació més important de la història de Catalunya.

Davant l'assistència massiva a la Diada, molts polítics de Madrid van parpel·lejar amb les imatges que van impregnar pantalles, diaris i ones de ràdio. Què estava passant? Per què, de sobte, tota aquella gent sortia al carrer amb una demanda tan explícita com trencadora? Una ullada a la

S'HAN ANALITZAT MÉS DE 3.000 PÀGINES DE QUATRE DIARIS EDITATS A MADRID I QUATRE DE CATALANS

premsa editada a Madrid mostra com dies abans d'aquell Onze de setembre quasi no es va prestar atenció a les plaques tectòniques socials que feia temps que s'estaven movent a Catalunya. Per això, l'actitud desacomplexadament independentista de tanta gent va fer saltar moltes alarmes davant aquella munió de ciutadans que havien sortit al carrer per reclamar un canvi polític radical.

En aquell context dominat per la sorpresa i un punt d'improvisació, la polèmica va envoltar informacions com la del *Telediario 2* de la 1, que va treure la notícia en cinquè lloc, quan ja havien passat vint

minuts d'informatiu. Un fet que va incendiar les xarxes socials i que va obligar a la direcció de TVE a disculpar-se.

TREBALL EXHAUSTIU

Des d'aleshores, doncs, la cobertura sobre els moments claus del procés iniciat a

L'ESTUDI S'HA FET DES DE REPORT.CAT, EL NOU PORTAL D'ANÀLISI DEL PERIODISME I LA COMUNICACIÓ DEL COL·LEGI DE PERIODISTES

Catalunya el 2012 ha rebut nombroses crítiques. La prova és que tan sols amb un clic es poden trobar a Internet diferents portades que, sovint, sense necessitat de cap comentari escrit, ja parlen per si soles per les diferències en el tractament.

Però, tan diferent és la informació a un costat i altre del pont aeri? És veritat, tal com adverteixen algunes veus crítiques,

que hi ha certes informacions que a un lloc s'obvien i a l'altre es magnifiquen? Fins a quin punt a Madrid donen, més enllà de les evidents línies editorials contràries al procés, un discurs dels fets que no es correspon amb la realitat? O això és un argument injustificat de sectors sobiranistes i el que passa és que a Catalunya s'estan inflant determinades informacions?

Per respondre a aquestes preguntes sense apriorismes, quatre periodistes de

Report.cat —el nou portal que ha impulsat el Col·legi de Periodistes de Catalunya— han analitzat més de 3.000 pàgines de vuit diaris, quatre editats a Catalunya (*La Vanguardia*, *El Periódico*, *ARA* i *El Punt Avui*) i quatre a Madrid (*El País*, *El Mundo*, *ABC* i *La Razón*).

L'elecció d'aquestes capçaleres respon a la capacitat d'influència i a la seva representativitat. En el cas dels diaris editats a Madrid, l'estudi tan sols s'ha centrat en les edicions per a tot Espanya, ja que les

UN NOU PORTAL

El portal que ha impulsat aquest estudi comparatiu és Report.cat, el nou web d'anàlisi del periodisme i la comunicació impulsat des del Col·legi de Periodistes que ha començat a funcionar al març i que vol donar l'oportunitat als joves periodistes col·legiats no tan sols de practicar la professió, sinó també de donar visibilitat als seus treballs. Aquest exhaustiu treball, realitzat durant diversos mesos i que es pot consultar íntegrament a www.report.cat, és la principal tarja de presentació d'aquest nou web.

COBERTURA A L'ALÇA

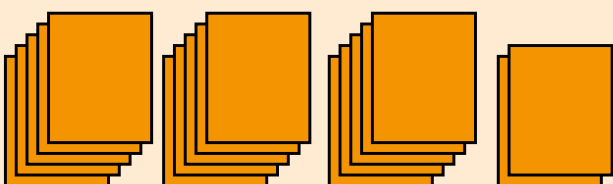
DES DE 2012, ELS DIARIS DEDIQUEN CADA COP MÉS ESPAI AL PROCÉS SOBIRANISTA

El procés sobiranista català acumula dos anys i mig d'ebullició mediàtica. Des de la Diada de 2012, l'espai –tant de text com d'imatges– dedicat pels principals diaris editats a Madrid i a Catalunya ha anat creixent, amb el 2014 com a punt àlgid a nivell informatiu. Un sistema de càlcul que permetia incloure des d'un breu fins a una pàgina sencera ha comptabilitzat l'equivalent en pàgines dels principals diaris editats a Catalunya i Madrid.

De les 2.527 pàgines que sorgeixen de la suma d'espai dels vuit diaris analitzats, un 70% (1.772) són dels rotatius catalans i un 30% (755) de les capçaleres de la capital espanyola. El rànquing de mitjans per espai dedicat al procés conclou que els extrems ideològics (els diaris més obertament sobiranistes com *El Punt Avui* i *l'ARA* d'una banda, i els més unionistes com *El Mundo*, *La Razón* i *ABC*, d'altra) són els que ofereixen una major cobertura en els respectius àmbits.

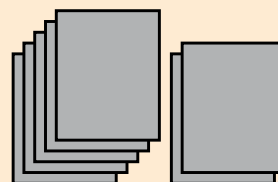
2.527 PÀGINES

Espai dedicat pels principals diaris de Catalunya i Madrid a les Diades (2012, 2013 i 2014) i al 9N

Un 70% (1.772 PÀGINES)

d'aquest espai és de diaris editats a Catalunya

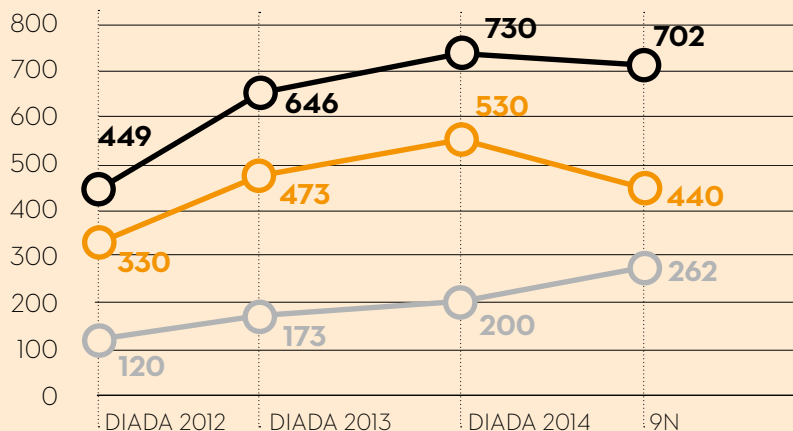

Un 30% (755 PÀGINES)

d'aquest espai és de diaris editats a Madrid

ELS DIARIS SOBIRANISTES, I ELS MÉS CENTRALISTES, ELS QUE HI DEDIQUEN MÉS PÀGINES

COBERTURA A L'ALÇA

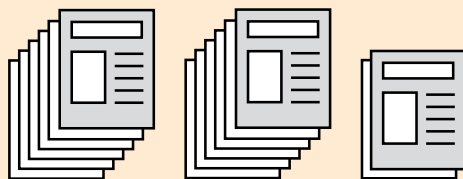
LA DIADA DEL 2014 ÉS EL PIC INFORMATIU A CATALUNYA. EL 9N, A MADRID

ESPAI PER DIARIS

 = 50 PÀGINES

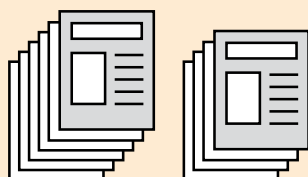
EL PUNT AVUI+

685 PÀGINES

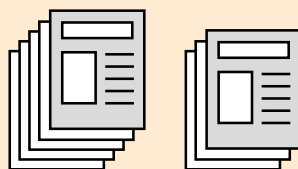
ara

499 PÀGINES

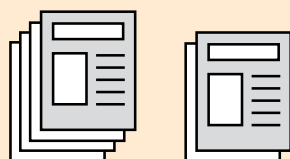
LA VANGUARDIA

319 PÀGINES

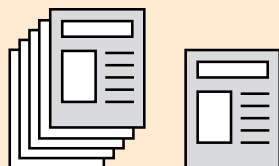
el Periódico

269 PÀGINES

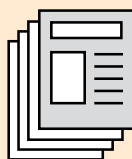
ABC

233 PÀGINES

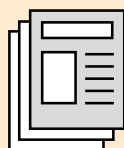
LA RAZÓN

200 PÀGINES

EL MUNDO

189 PÀGINES

EL PAÍS

133 PÀGINES

**EL PUNT AVUI
HA DEDICAT MÉS
ESPAI QUE
LA VANGUARDIA
I EL PERIÓDICO
JUNTS**

informacions tan sols produïdes per al públic català complicaven la metodologia.

Per analitzar si hi ha diferències, o no, en el discurs mediàtic a Catalunya i Madrid, s'han estudiat a fons els moments àlgids del procés i, per tant, els moments de major producció de notícies: les Diades de 2012, 2013 i 2024 i el 9N.

DADES I TENDÈNCIA

Al llarg dels últims temps, ja havien aparegut estudis que apuntaven en aquesta direcció, assenyalant les diferències entre la premsa catalana i la madrilenya, com *El tratamiento en la prensa del movimiento independentista en Cataluña* de Laura Muñoz (Universitat Jaume I de Castelló) o *El debate soberanista en la prensa española*, escrit per Gabriel Sánchez i publicat a *Cuadernos de Periodistas*, revista de l'Asociación de la Prensa de Madrid (APM). No obstant això, l'estudi de Report.cat es diferencia pel major volum d'informació analitzada i pel tipus de metodologia emprada.

I és que en les més de tres mil pàgines estudiades s'han tingut en compte factors qualitius i quantitius. Per exemple, per mesurar els espais de textos i imatges s'ha utilitzat una plantilla amb setze quadrants

A MADRID, CENTREN MÉS EL FOCUS ABANS DE LA JORNADA CLAU. I, A CATALUNYA, DESPRÉS

que permetien calcular amb precisió l'espai que ocupaven les informacions. Després, tenia lloc l'anàlisi qualitatiu marcant amb un color determinat la notícia en funció de si aquesta informava de manera favorable, contrària, neutral o sobre la tercera via. Amb aquesta diferenciació es pretén observar, per una banda, el tipus de notícies que han primat els diaris i, d'altra banda, observar si la línia editorial afecta la cobertura de cada mitjà. També es van comptabilitzar les fonts de les informacions i les paraules

DE LA SORPRESA A LA INDIGNACIÓ

L'ANÀLISI DE LES PORTADES MOSTRA L'EVOLUCIÓ EN EL POSICIONAMENT DELS ROTATIUS

Les portades dels diaris acostumen a ser una declaració d'intencions per la selecció de temes i per l'ús del llenguatge. L'estudi de les portades prèvies, durant i després de les tres darreres Diades i del 9N, permeten extreure'n diverses conclusions.

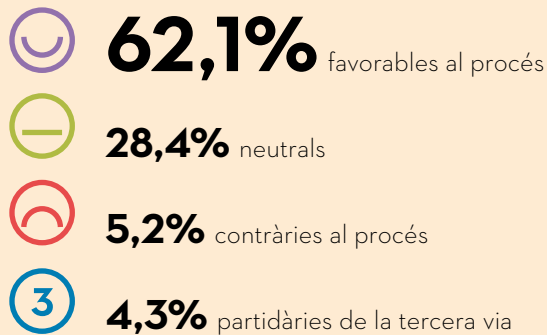
Per exemple, que el 2012 molts rotatius, sobretot de Madrid, no intuïen el moviment que es gestava feia temps al carrer. El 2013, les portades dels diaris de Madrid quasi no citen la Via Catalana fins que aquesta esdevé un èxit, mentre que a Catalunya feia dies que se'n parlava. La Diada de 2014, en canvi,

LES PORTADES DEL 2012 DELATEN QUE, SOBRETOT A MADRID, NO SABIEN EL QUE S'ESTAVA GESTANT AL CARRER

concentra un munt de portades a les dues bandes del pont aeri, tant abans com després.

Les portades mostren com *El Punt Avui* i l'*ARA* se centren en notícies favorables al procés, mentre que l'*ABC*, *La Razón* i *El Mundo* en les contràries. *La Vanguardia*, *El Periódico* i *El País*, situats entremig, opten per diferents tipus de notícies. Tot i que els dos primers aposten per informacions neutrals i favorables. En canvi, *El País* per les neutrals i contràries (aquestes últimes sobretot arran del 9N).

NOTÍCIES A LES PORTADES DELS DIARIS DE CATALUNYA

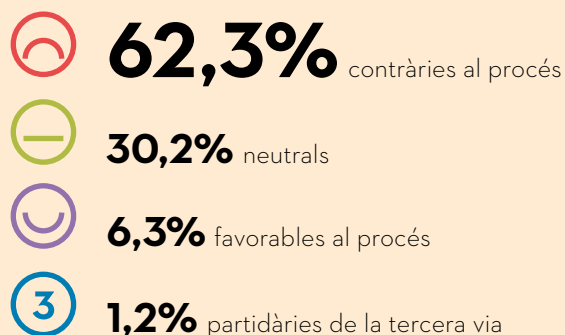

A L'ARA I EL PUNT AVUI, LES NOTÍCIES FAVORABLES A LA PRIMERA PÀGINA ARRIBEN FINS A UN 81%

EL 9N, EN PORTADES

NOTÍCIES A LES PORTADES DELS DIARIS DE MADRID

UN 75,4% DE NOTÍCIES DE PORTADA DELS TRES DIARIS CONSERVADORS DE MADRID SÓN CONTRÀRIES AL PROCÉS

Dades preses del 04-11-2014 al 14-11-2014

A DIFERÈNCIA DELS ANYS ANTERIORS, LA DIADA DE 2014 I EL 9N ACAPAREN LA MAJORIA DE PORTADES

més utilitzades, cosa que permet estudiar l'ús del llenguatge i la preferència per uns conceptes —com a marcs conceptuals— o uns altres. Finalment, s'ha analitzat el pes i l'ús de les imatges.

DIFERENTS DISCURSOS

La principal conclusió de l'estudi és que, efectivament, existeixen diferents maneres d'explicar el procés sobiranista català i que, a grans trets, no s'està explicant el mateix des dels diaris de Barcelona i de Madrid, tot i que en cadascun dels dos llocs hi ha mitjans més parcials i altres més plurals. Aquesta conclusió se sustenta, sobretot, en l'anàlisi del tipus d'informacions i opinions publicades i, sobretot, en la tendència de les mateixes.

D'aquesta manera, les notícies i opinions que informen des d'un punt de vista favorable (o que incideixen en aspectes positius) del procés tenen una major presència

LA POLARITZACIÓ ÉS ROTUNDA. CENTRALISTES I SOBIRANISTES RETROALIMENTEN EL DISCURS

a Catalunya i les desfavorables (o que incideixen en aspectes negatius) sobresurten, amb diferència, en els rotatius de Madrid, sobretot entre els conservadors. En aquest sentit, les paraules més utilitzades i l'estudi qualitatiu de les imatges només han reforçat aquesta conclusió.

Així doncs, la polarització informativa i opinativa és rotunda. Perquè si bé els mitjans més centralistes o sobiranistes alimenten més que ningú aquests discursos parcials, els rotatius que es troben entremig no participen tant d'aquest fet, però mantenen unes proporcions favorables al procés, en el cas català, i contràries, en el cas madrileny. El patró, doncs, es repeteix, tot i que la contundència del mateix ve marcada per si es tracta d'un diari declaratament escorat en una banda o no. Per tant, tot i els necessaris matisos de cada cas,

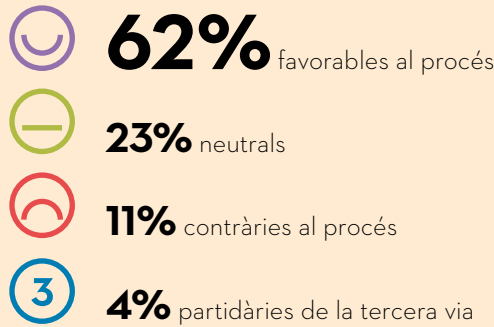
EL COLOR DE LES NOTÍCIES

EL TEMA ESCOLLIT I L'ÚS DE LES PARAULES ACABEN POSICIONANT BONA PART DE LES INFORMACIONS

L'anàlisi qualitativa de les 2.586 notícies -1.717 (un 66,4%) de diaris catalans i 869 (un 33,6%) de diaris de Madrid- aparegudes durant les tres darreres Diades i el 9N permeten observar com la major part de les notícies (ja sigui per la selecció de temes, pel punt de vista i l'ús del llenguatge o directament per la defensa implícita d'una determinada opció ideològica) acostumen a correspondre's amb la línia editorial del mitjà en què han estat publicades. Així, el que hauria de ser un reflex de la realitat, sovint acaba convertint-se en una manera de posicionar-se a favor o en contra del procés sobiranista.

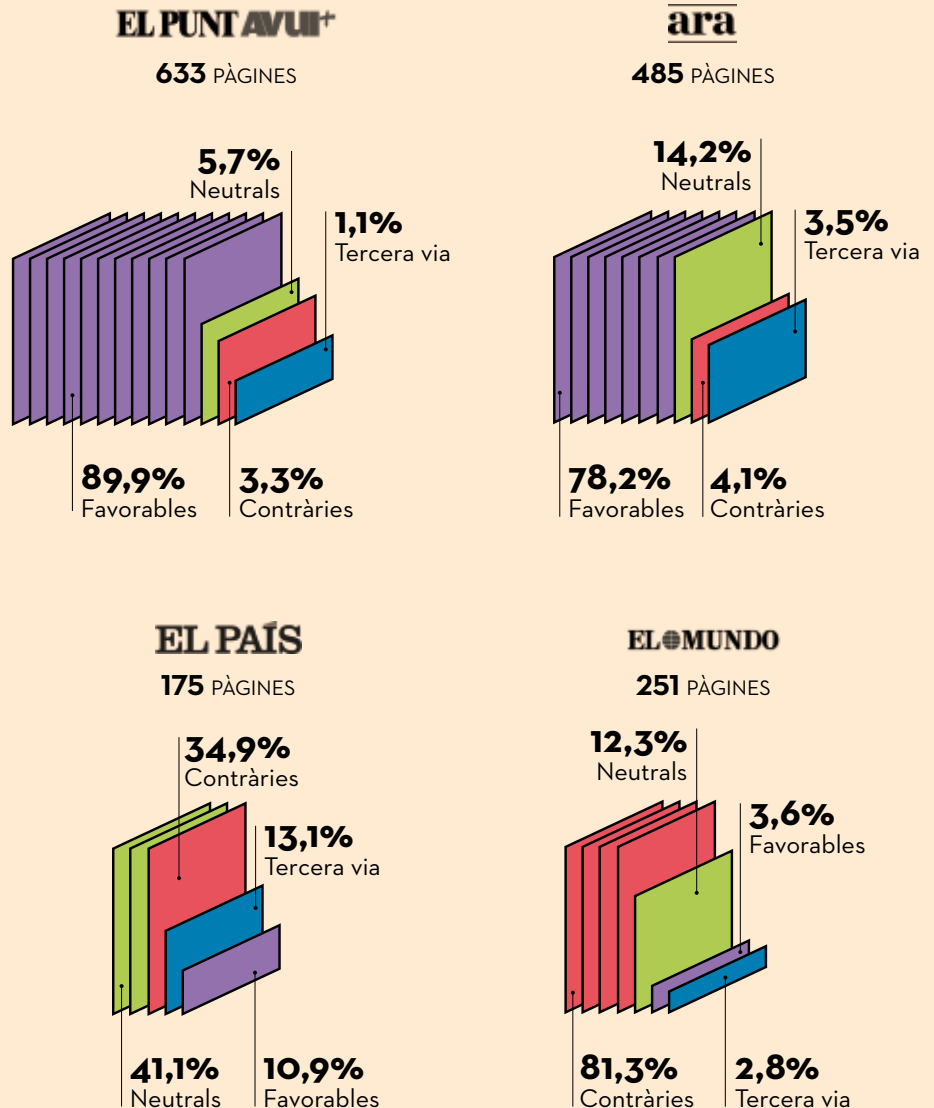
LLUNY D'INFORMAR I PROU, L'ÚS DE LES NOTÍCIES SOL REFORÇAR LA LÍNIA EDITORIAL DEL ROTATIU

NOTÍCIES DELS DIARIS DE CATALUNYA

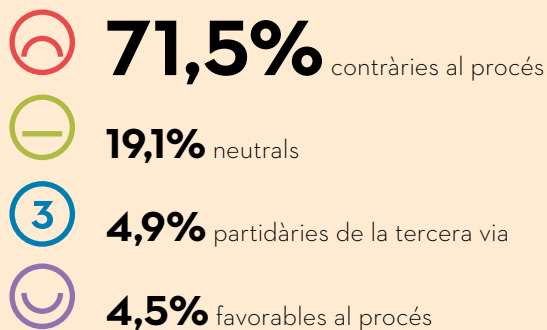

EL CONJUNT D'INFORMACIONS SOBRE LA TERCERA VIA NO ARRIBEN A UN 5%

RÀNQUING DE DIARIS PER PERCENTATGES DE LES INFORMACIONS

NOTÍCIES DELS DIARIS DE MADRID

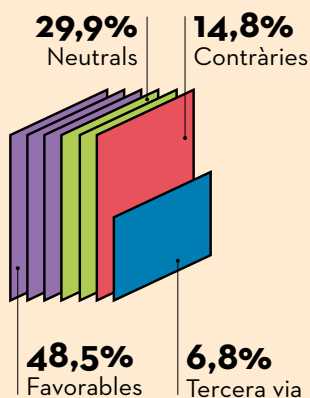

LES NOTÍCIES NEGATIVES DELS MITJANS CONSERVADORS DE MADRID SUPEREN EL 83%

= 50 PÀGINES

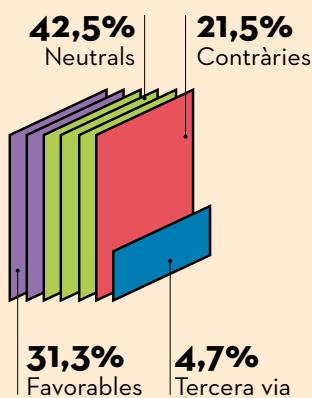
LAVANGUARDIA

324 PÀGINES

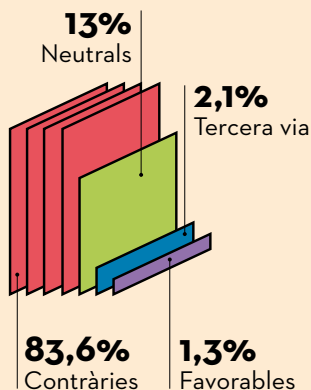
el Periódico

275 PÀGINES

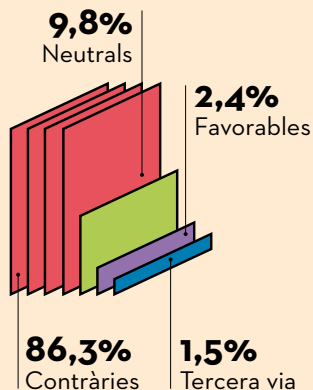
ABC

238 PÀGINES

LA RAZÓN

205 PÀGINES

es pot dir sense por a equivocar-se que la procedència del mitjà determina que notícies i opinions siguin de signe favorable o contrari al procés

NOTÍCIES POLARITZADES

Una de les primeres diferències observades és en el volum d'informació, molt més alt en la premsa catalana, en una proporció de 70% (l'equivalent a 1.772 pàgines) versus 30% (755 pàgines). Tant a Catalunya com a Madrid, els rotatius amb les línies editorials més polaritzades són els que dediquen més espai al procés dins el seu entorn. A Catalunya són l'ARA i *El Punt Avui*, mentre que a Madrid els diaris conservadors deixen enrere *El País*.

La cobertura de les cites més importants del procés també mostra com, des del 2012, no ha parat de créixer l'espai que li han dedicat tant de Catalunya com de Madrid, malgrat que el punt àlgid dels primers va ser la Diada del 2014 i, en el cas dels segons, el 9N.

Una dada que es repeteix també en l'anàlisi de les portades és que el 2012, la majoria se centraven en la informació posterior a la Diada. Dos anys més tard, en

LA PROCEDÈNCIA DEL MITJÀ DETERMINA EL TIPUS DE NOTÍCIES I OPINIONS

canvi, el 2014, la primera plana dels diaris ja en parlava els dies previs. La tendència d'aquestes portades mostra dades similars, si bé oposades. Un 62,1% de les catalanes informaven des d'un punt de vista favorable al procés i a Madrid un 62,3% ho feien de manera desfavorable.

A l'hora d'analitzar el "color" de les notícies, torna a repetir-se el mateix resultat, amb un 62% de les 1.717 informacions de la premsa catalana favorables per un 71,5% de les 869 informacions de la premsa de Madrid contràries. La contundència dels

OPINIONS PREVISIBLES

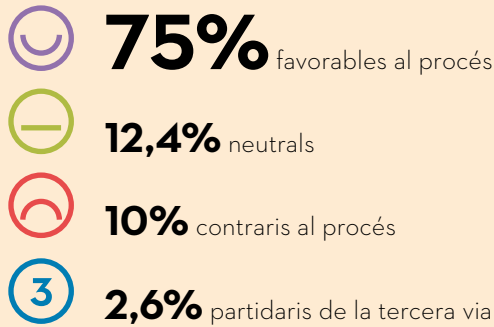
EN MOLTS CASOS, ELS ARTICLES D'OPINIÓ S'ALINEEN AMB ELS DIARIS, SOVINT MONOLÍTIQS, EN LA DEFENSA DEL PROCÉS O, AL CONTRARI, PER ATACAR-LO

Una bona part del quasi miler d'articles d'opinió publicats als diaris al voltant de les tres últimes Diades i del 9N participen de la forta polarització que s'observa entre defensors i detractors del procés català. En alguns casos, com passa amb els diaris catalans més sobiranistes i els madrilenys més unionistes, no apareix ni tan sols un article contrari a la línia editorial del rotatiu.

En cinc diaris (*Punt Avui*, *ARA*, *El Mundo*, *ABC* i *La Razón*) dels vuit analitzats es donen percentatges que superen el noranta per cent d'una única posició en relació amb un procés polític com el català que, precisament, destaca per la seva complexitat. Ofegats pels dos pols, les peces d'opinió que aposten per la tercera via queden en clara minoria, amb l'única excepció d'*El País*, que ocupa el segon lloc amb un 21%.

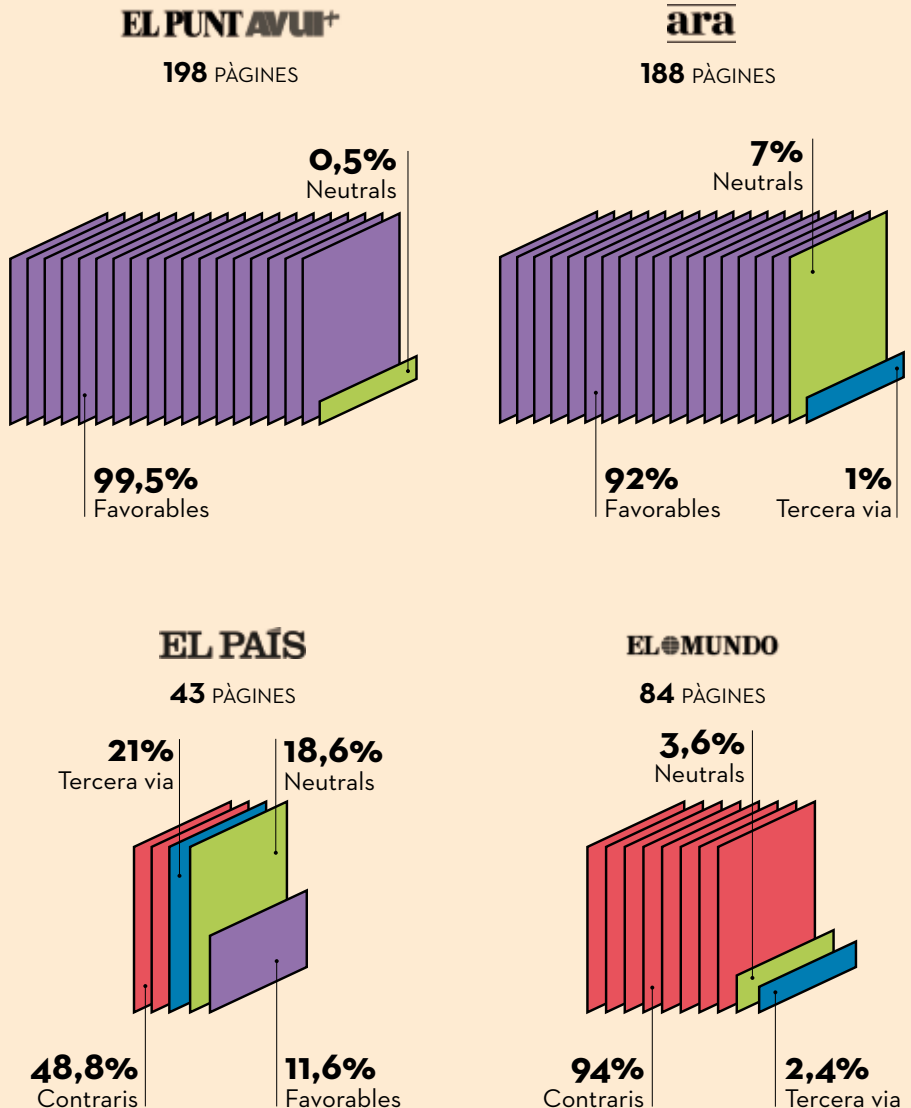
EL PERIÓDICO ÉS EL DIARI, DELS VUIT ANALITZATS, AMB UNA MAJOR DIVERSITAT DE PUNTS DE VISTA

ARTICLES D'OPINIÓ ALS DIARIS DE CATALUNYA

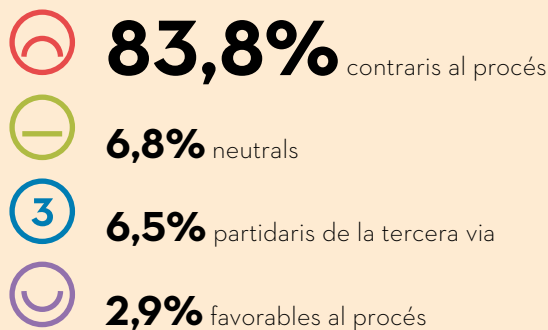

TOT I ESTAR MOLT POLARITZADA, L'OPINIÓ DELS DIARIS CATALANS ÉS MÉS DIVERSA QUE LA DE MADRID

RÀNKING DE DIARIS PER PERCENTATGES DE LES OPINIONS

ARTICLES D'OPINIÓ ALS DIARIS DE MADRID

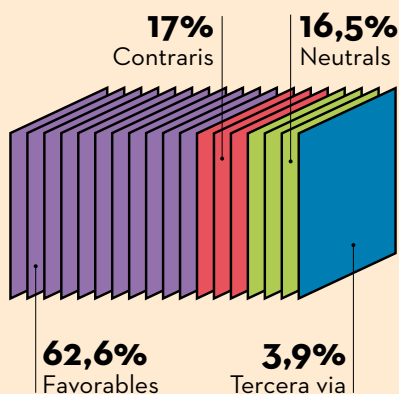

CAP NI UNA DE LES 253 PECES D'OPINIÓ D'ABC EL MUNDO I LA RAZÓN SURT EN DEFENSA DEL PROCÉS

= 10 PÀGINES

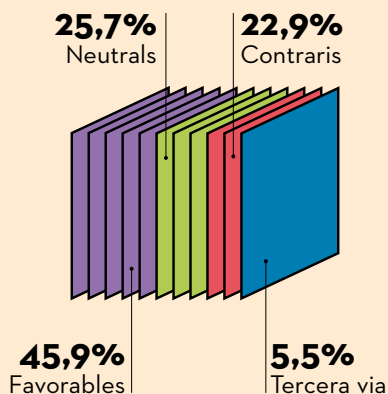
LA VANGUARDIA

182 PÀGINES

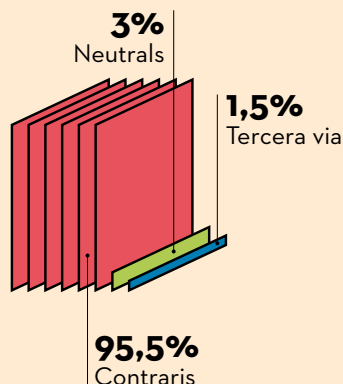
el Periódico

109 PÀGINES

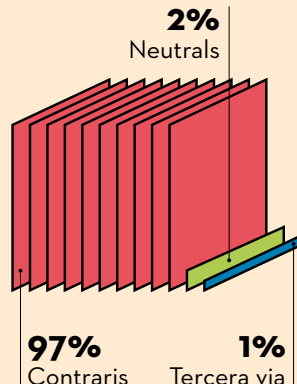
LA RAZÓN

67 PÀGINES

ABC

102 PÀGINES

resultats reforça la idea que les notícies solen ser una eina per reforçar-ne la respectiva línia editorial.

Un altre aspecte interessant és la distribució cronològica del pes de les informacions. Així, els dies previs a la diada els diaris de Madrid més centralistes –*La Razón*, *El Mundo* i l'*ABC*– acostumaven a treure, en proporció, molta informació sobre el

LES NOTÍCIES DE CADA MITJÀ SOLEN SER UNA EINA PER REFORÇAR-NE LA LÍNIA EDITORIAL

procés. Mentre que, en canvi, en els diaris sobiranistes –*ARA*, *El Punt Avui*– aquest fet era inversament proporcional. És a dir, treien més informació a partir del dia després, un cop consumat l'èxit de la jornada.

OPINIONS ENFRONTADES

En el cas de les peces d'opinió, és on es dona una major polarització. Un 75% de les opinions publicades en mitjans catalans són favorables al procés, mentre que a Madrid un 83,8% hi són contràries. Cal destacar que en cinc diaris (*ARA*, *El Punt Avui*, *El Mundo*, *La Razón* i l'*ABC*) no s'ha trobat ni tan sols una opinió que s'oposi a la línia editorial del mitjà.

L'estudi també ha observat que, en els dies previs, els diaris conservadors de Madrid publicaven moltes peces –sobretot d'opinió– contràries al procés però que, a partir del dia després i un cop finalitzada la jornada amb una participació massiva, aquests es moderaven i fins i tot semblaven acceptar algunes crítiques a l'executiu central, així com la necessitat d'alguns canvis, tot i mantenir l'esperit crític. A mesura que passaven els dies, tanmateix, aquests mitjans es tornaven a posicionar en contra del procés sense tants matisos. També s'observa que els diaris conservadors de Madrid sustenten una part important de la seva cobertura del procés en peces d'opinió. En canvi, els diaris so-

MÉS QUE FOTOS

LES IMATGES DESPRENEN UNA CLARA INTENCIONALITAT POLÍTICA

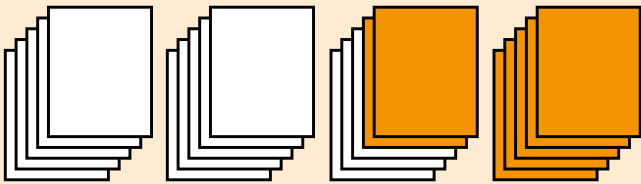
UTot i que el disseny de cada rotatiu té un paper important, el pes de les imatges (aquí s'inclouen també les vinyetes) mostra com els diaris catalans han jugat més amb les diferents opcions gràfiques que no pas els de Madrid. Així, els primers li han dedicat un 35,6% de l'espai i els segons un 27,9%.

L'ús de moltes imatges, sobretot entre mitjans sobiranistes i centralistes, reforça les tesis de cada rotatiu. Les fotografies acostumen a seguir uns paràmetres ben definits per maximitzar o minimitzar les informacions i, sobretot, les impressions associades al procés català.

EN ELS DIARIS MÉS POSICIONATS, ELS SOMRIURES ACOSTUMEN A SER EL DELS POLÍTICS PROPERS, MENTRE QUE ELS Oponents APAREIXEN SERIOSOS

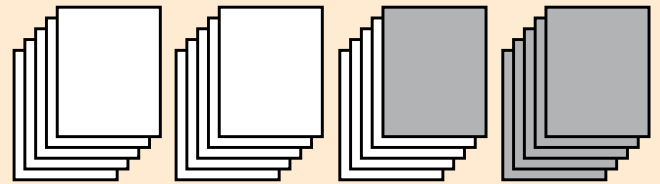
823 PÀGINES

Espai dedicat a les imatges pels principals diaris de Catalunya i Madrid a les Diades (2012, 2013 i 2014) i al 9N

Un 35,6%

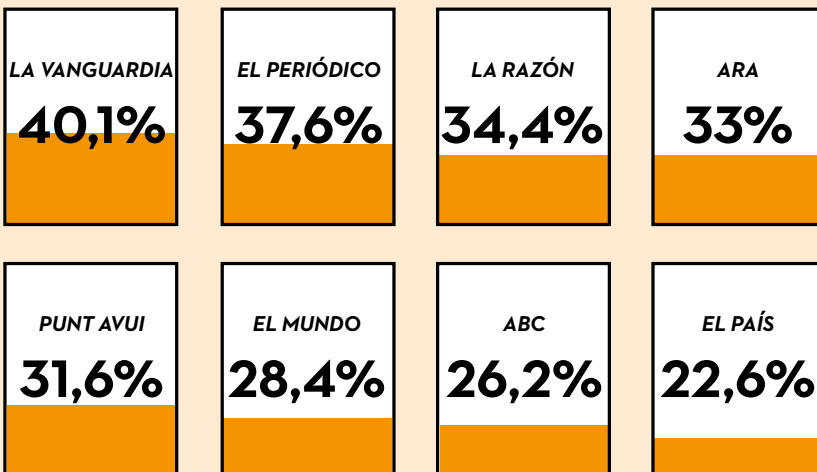
d'espai dedicat a les imatges en la informació sobre el procés als diaris editats a Catalunya

Un 27,9%

d'espai dedicat a les imatges en la informació sobre el procés als diaris editats a Madrid

PERCENTATGE DE LES CAPÇALERES DE L'ESPAI DEDICAT A IMATGES

ALGUNS MINIMITZEN LES DIADES AMB PLANS CURTS I D'ALTRES LES MAGNIFIQUEN AMB PLANS OBERTS O ZENITALS

IMATGES QUE PARLEN

LES RIALLES, SELECTIVES

Les fotografies dels polítics no són escollides a l'atzar. A Madrid, acostumen a potenciar els bel·ligerants amb el sobiranisme somrients i relaxats, enfront els rostres tensos i seriosos de Mas, Junqueras i companyia. I, a Catalunya, a la inversa.

A PROP O LLUNY

Plans oberts de les Diades als diaris editats a Catalunya i a *El País*, mentre que els rotatius conservadors de Madrid fan plans tancats. Les Vies catalanes a l'estranger i els reculls de premsa internacionals tan sols es veuen als diaris catalans.

PACÍFICS O VIOLENTS

Diaris conservadors de Madrid han intentat associar el procés amb imatges violentes, fet que contrasta amb les manifestacions pacífiques de la resta dels mitjans. Als diaris barcelonins, l'única violència és la dels ultradretans de Madrid.

ELS CÒMICS, TAMBÉ

Les vinyetes són un recurs molt utilitzat per la premsa. Pel que fa al procés català, hi ha desenes d'exemples que incideixen, sovint amb una crítica àcida o irreverent. L'objectiu, però, acostuma a ser reforçar la línia editorial del mitjà.

biranistes són més partidaris de completar les notícies amb peces informatives com poden ser reportatges o entrevistes.

AMAGAR LES XIFRES

En canvi, un dels paràmetres qualitius més sorprenents és en l'àmbit de les xifres. Mentre que els diaris sobiranistes utilitzen una gran quantitat de nombres per xifrar la massiva assistència de les tres Diades, els diaris de Madrid, sobretot els tres conservadors, quasi no n'usen i prefereixen narrar la jornada amb expressions subjectives a l'hora de descriure el nombre de persones que havien participat a l'acte.

En aquest sentit, s'ha de destacar que les grans xifres de set dígits que defineixen l'èxit de cadascuna de les tres Diades no apareixen mai en els titulars dels rotatius

ELS DIARIS CONSERVADORS DE MADRID EVITEN IMATGES QUE MOSTRIN UN AMBIENT FESTIU

madrilenys i que, en bona part dels casos, cal buscar a dins el text per saber quantes persones hi havia.

Pel que fa a les imatges, el seu ús també és inversament proporcional entre els diaris centralistes i sobiranistes. Així, el *Punt Avui* i l'*ARA* farceixen el diari de dobles pàgines, suplementes especials, portades, capçaleres, etc., favorables al procés, mentre que els diaris conservadors de Madrid —*El Mundo*, l'*ABC*, *La Razón*— solen limitar-ho a il·lustracions complementàries, en alguns casos, fins i tot evitant que hi apareguin estelades o imatges que relacionin el procés amb un ambient festiu. Un recurs habitual és utilitzar imatges de detall o molt tancades, defugint preses aèries que mostrin una massiva participació. A més, les fotografies acostumen a minimitzar l'eufòria col·lectiva i, en alguns casos, s'utilitzen imatges que poden relacionar-se amb entorns radicalitzats que no tenen a veure amb el procés català.

QÜESTIÓ DE SEMÀNTICA

LES PARAULES MÉS UTILITZADES PER CADA ROTATIU SÓN UN REFLEX DELS DIFERENTS DISCURSOS AL VOLTANT DEL PROCÉS CATALÀ

Els rànquings de les paraules més utilitzades en les tres Diades i el 9N als diaris editats a Barcelona i Madrid permet fer-se una idea de com s'articula el discurs dominant en alguns diaris. Així, un cop descartades les paraules que lògicament tenen major presència als mitjans en parlar del conflicte polític català (Catalunya, català, Govern, president...), la resta permeten extreure'n conclusions interessants. Per exemple, a Madrid, s'utilitza un llenguatge més personalista i partidista (Rajoy, Mas), mentre a Catalunya és més propi d'un moviment social (procés, política). Precisament, una d'aquestes paraules, *procés*, ja era des del 2013 molt utilitzada pels diaris més proindependència com l'ARA o *El Punt Avui*, mentre que la resta, tant de Barcelona com de Madrid –excepte l'ABC, que no la té ni entre les

PARAULES COM INDEPENDÈNCIA O DRET A DECIDIR SÓN HABITUALS EN LA PREMSA CATALANA. A LA DE MADRID, NO

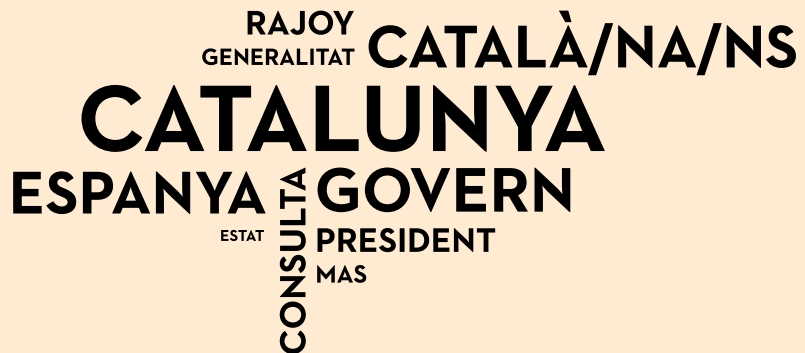
vint més utilitzades– no la incorporen amb assiduïtat fins al 9N.

A més, als diaris editats a Barcelona és habitual que parlin d'*independència* i de *dret a decidir*, paraules que apareixen en molta menor mesura als rotatius de Madrid. D'altra banda, a la premsa catalana la paraula *estat* supera quasi tres vegades el mot *Espanya*, donada la poca predisposició d'alguns mitjans –sobretot els sobiranistes– a utilitzar-lo, a diferència del que passa a Madrid, on s'utilitza amb normalitat.

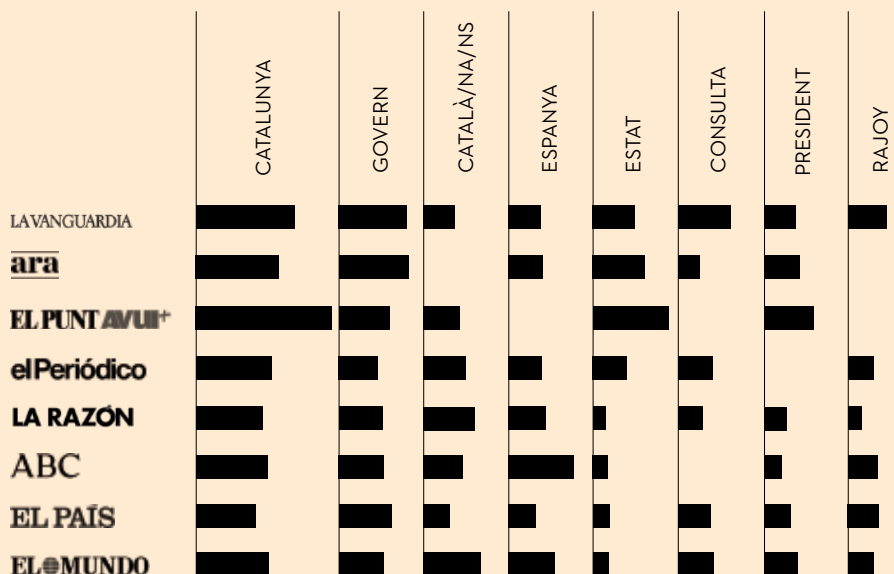
PREMSA EDITADA A CATALUNYA

PREMSA EDITADA A MADRID

DIARIS VERSUS PARAULES

L'adquisició d'un diari o d'un altre implica rebre un determinat discurs informatiu en funció de la tendència de cada capçalera. Foto: Sergio Ruiz

A MADRID, SE CENTREN EN TERMES INSTITUCIONALS I EN POLÍTICS. A CATALUNYA, SÓN MÉS PROPIS D'UN MOVIMENT SOCIAL

Una altra de les diferències és que les informacions de manifestacions i activitats paral·leles celebrades a l'estranger –sobretot arran de la Via Catalana i el 9N– no solen trobar-se a la premsa de Madrid, que se centra, especialment, en el que passa a Catalunya.

El mateix passa amb els reculls de premsa internacional, una pràctica catalana. Així doncs, el ressò del procés a l'exterior és força menor als mitjans madrilenys, que en limiten bàsicament el radi d'acció a les informacions circumscrites al territori català.

EL MARC CONCEPTUAL

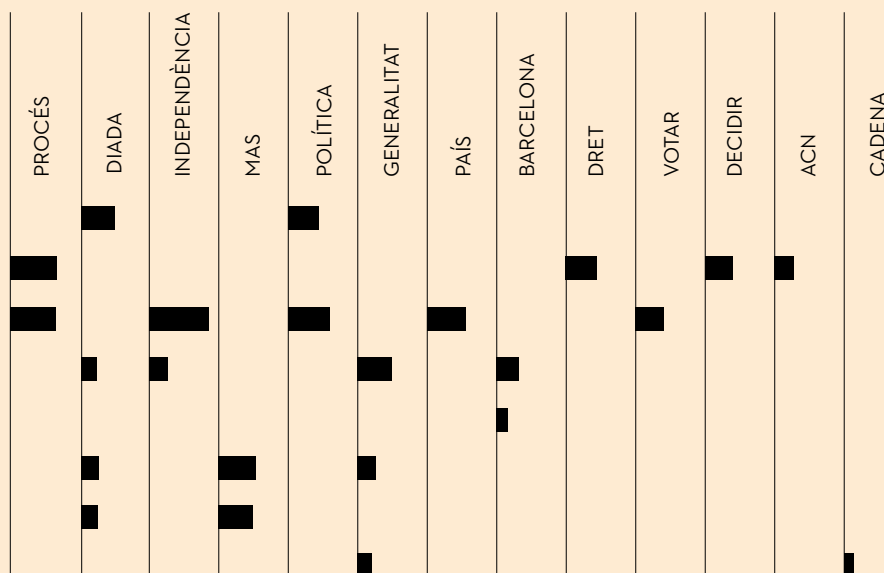
Les paraules també són analitzades a l'estudi a nivell quantitatiu en un exercici que permet mostrar la força de determinats marcs conceptuals a nivell polític. Així, mentre a Madrid es parla més d'“Espanya” i de “Mas” i “Rajoy” –personalitzant el procés en alguns dels líders–, a Catalunya són més habituals termes com *independèn-*

L'ABC, EL MUNDO I LA RAZÓN
CENTREN LA COBERTURA,
SOBRETOT, EN PECES D'OPINIÓ

cia, consulta o política, més properes a la idea d'un moviment popular de base.

I seguint amb l'anàlisi del conjunt de paraules, l'estudi de Report.cat també analitza de qui són les que apareixen en forma de declaracions. És a dir, a quins polítics donen més veu els diferents diaris. En aquest punt per primer –i únic cop– en tot l'estudi, els percentatges són similars, ja que les declaracions favorables al procés es donen en un 59,2% dels casos en la premsa catalana i en un 52,2% a Madrid.

Això s'explica, sobretot, per la força de la presència indiscutible d'Artur Mas, el primer del rànquing de declaracions en set dels vuit diaris analitzats, amb l'única

UNES VEUS O ALTRES

EL RÀNKING DE DECLARACIONS DEIXA CLAR LES PREFERÈNCIES D'ALGUNES CAPÇALERES

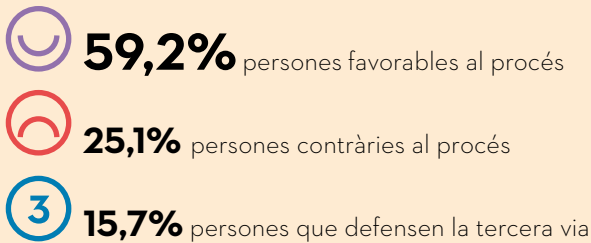
A Madrid, prefereixen Alicia Sánchez-Camacho a Oriol Junqueras. I *La Razón* o l'*ABC* no donen veu a Carme Forcadell. Aquestes són algunes de les conclusions que s'extreuen del recull de declaracions dels diaris durant les dates claus del procés sobiranista. Independentment de quan citen fonts de governs, partits i entitats implicades (ANC, Òmnium, Societat Civil Catalana, etc.), a l'hora d'escollir quines declaracions de polítics surten o no, els rotatius tenen les seves preferències.

A grans trets, es pot dir que els quatre diaris catalans quasi coincideixen totalment, mentre que a Madrid hi ha una major diversitat d'opcions. On hi ha més semblances dins la comparativa dels vuit rotatius és en el primer lloc del rànquing, ja que set diaris tenen Artur Mas com a font més utilitzada. L'única excepció és de *La Razón*, que hi té en Rajoy.

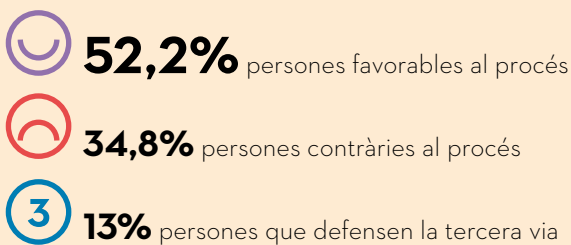
Per la seva part, els socialistes són penalitzats al no ostentar el poder a Madrid ni a Barcelona i, també, fruit del canvi de cares (Iceta per Navarro i Sánchez per Rubalcaba) que ha provocat una dispersió de noms.

Un altre aspecte a destacar és que, tot i que entre els vuit diaris han recollit declaracions d'una cinquantena de polítics, el pes d'alguns d'ells és molt gran. Les declaracions de Mas, Rajoy, Junqueras i Sánchez-Camacho suposen un 64,3% del còmput global. Les de Mas i Junqueras són un 72,4% de les favorables al procés a la premsa de Madrid i un 76,3% a la catalana, mentre que les de Rajoy i Sánchez-Camacho un 71,4% de les contràries al procés a Madrid i un 80,2% a Catalunya.

DECLARACIONS ALS MITJANS EDITATS A CATALUNYA

DECLARACIONS ALS MITJANS EDITATS A MADRID

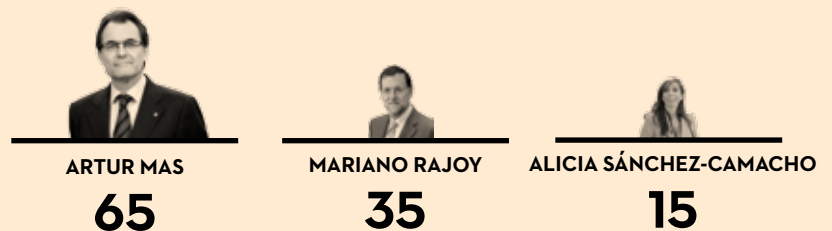
SÁNCHEZ-CAMACHO NO TÉ VEU AL PUNT AVUI, FORCADELL NO APAREIX A L'ABC NI A LA RAZÓN I EL MUNDO NO RECALL EL QUE DIU JUNQUERAS

PREMSA EDITADA A CATALUNYA

Pere Navarro (20), Alicia Sánchez-Camacho (19), Josep Antoni Duran i Lleida (12), Carme Forcadell (10), Francesc Homs (10), Pedro Sánchez (9), María Dolores de Cospedal (6), Soraya Sáenz de Santamaría (6), Miquel Iceta (5), David Fernández (5), Núria de Gispert (4), Joan Herrera (4), Josep Rull (3), Alfredo Pérez Rubalcaba (2), Xavier García Albiol (2), Ernest Maragall (2), Oriol Pujol (2), Raül Romeva (2), Ferran Mascarell (2), Josep Maria Terricabras (1), Ramon Tremosa (1), Esperanza Aguirre (1), Núria Parlón (1), Jordi Turull (1), Àngel Ros (1), Marta Rovira (1), Javier Arenas (1), Jorge Moragas (1), Teresa Forcades (1), Xavier Trias (1), Muriel Casals (1).

PREMSA EDITADA A MADRID

Oriol Junqueras (11), Francesc Homs (7), Josep Antoni Duran i Lleida (6), Alfredo Pérez Rubalcaba (6), Pere Navarro (6), Núria de Gispert (5), María Dolores de Cospedal (4), Carme Forcadell (4), Cristóbal Montoro (3), Jordi Pujol (3), Albert Rivera (3), José Manuel García-Margallo (3), Pedro Sánchez (2), Miquel Iceta (2), Carme Chacón (2), Ferran Mascarell (2), Josep Rull (1), Ramon Espadaler (1), Laura Mintegi (1), Ana Botella (1), Lluís Salvadó (1), Xavier Trias (1), Marta Rovira (1), José Montilla (1), Joana Ortega (1), Àngel Ros (1), Ernest Maragall (1), José Bono (1).

A L'HORA D'ESCOLLIR LES DECLARACIONS, LA PREMSA CATALANA COINCIDEIX FORÇA I, A MADRID, HI HA MÉS VARIETAT DE CARES

FONTS PER MITJANS

ABC	 ARTUR MAS 18	 ORIOI JUNQUERAS 7	 MARIANO RAJOY 6
EL MUNDO	 ARTUR MAS 13	 ALICIA SÁNCHEZ-CAMACHO 5	 MARIANO RAJOY 3
LA RAZÓN	 MARIANO RAJOY 15	 ARTUR MAS 14	 ALICIA SÁNCHEZ-CAMACHO 4
EL PAÍS	 ARTUR MAS 20	 MARIANO RAJOY 11	 FRANCESC HOMS 3
el Periódico	 ARTUR MAS 24	 MARIANO RAJOY 15	 ORIOI JUNQUERAS 12
LA VANGUARDIA.	 ARTUR MAS 30	 ORIOI JUNQUERAS 16	 MARIANO RAJOY 15
EL PUNT AVUI+	 ARTUR MAS 25	 ORIOI JUNQUERAS 13	 MARIANO RAJOY 11
ara	 ARTUR MAS 23	 ORIOI JUNQUERAS 12	 MARIANO RAJOY 9

excepció de *La Razón*, que opta per Mariano Rajoy.

PARCIALITAT INDISSIMULADA

Un exemple de la indissimulada manca d'imparcialitat d'alguns mitjans es troba en els suplementos especials, CD, els regals i tota mena de marxandatge de tall sobiranista. D'aquesta manera, tant l'*ARA* —el que més— com el *Punt Avui* regalaven o feien promocions amb productes independentistes de tota mena. En els casos analitzats, els productes ja venien anunciats tant a la portada com a l'interior i als suplementos. A més, *El Punt Avui* en diverses ocasions

ELS DIARIS HAN RADICALITZAT LES POSTURES A MESURA QUE EL PROCÉS HA ANAT EVOLUCIONANT

fins i tot elaborava articles amb el mateix format que les notícies, que tenien com a objectiu la venda de samarretes i altres productes proclius a la causa. Aquest marxandatge anava acompanyat, en l'apartat informatiu, de guies i peces orientatives que buscaven ajudar els ciutadans que tenien pensat participar en els diferents actes previstos. En el cas d'*El Punt Avui*, per exemple, hi havia dies en què el gruix de les pàgines amb informacions referents al procés representaven un 70-80% del conjunt del diari.

Un altre aspecte significatiu, però aquest en la premsa de Madrid, és la castellanització de noms catalans. Així, l'*ABC* o *La Razón* castellanitzaven els noms de dirigents catalans ("Arturo Mas", per exemple), especialment en columnes i articles d'opinió. Una pràctica que es contravé amb els llibres d'estil d'aquests mitjans, que no tradueixen els noms de persones que estan en altres llengües, amb l'única excepció de les famílies reials.

Un altre exemple que mostra aquesta parcialitat són els encapçalaments d'alguns diaris. És curiós contraposar dos dels ide-

PERÒ, QUANTS EREN?

EL BALL DE XIFRES DE LES GRANS MANIFESTACIONS S'EXPLIQUEN PER LES LÍNIES EDITORIALS DELS DIARIS

Les manifestacions de les darreres tres Diades han provocat que els diaris, en funció de les respectives línies editorials, apostessin per unes xifres (la de l'organització, a l'alça) o unes altres (la de la Delegació del Govern, a la baixa).

Així, als rotatius de Madrid no hi ha ni tan sols un titular amb la xifra de l'organització que, a Catalunya, sol marcar el discurs mediàtic. Hi ha molts exemples de premsa estrangera en què es parla de "marea humana" i en què titulen amb xifres de set dígits, però a Madrid es limiten a parlar de "centenars de milers", equiparant la xifra de l'organització amb la de la Delegació del Govern. I, a Madrid, les informacions sobre milions de manifestants solen anar dins l'article, mai en una tipografia superior.

NI UN TITULAR DE MADRID INFORMA, EN CAP DE LES TRES DIADES, DE LES XIFRES DE SET DÍGITS DE L'ORGANITZACIÓ

D'altra banda, a la premsa catalana també es parla del nombre de voluntaris o d'inscrits, en el cas de les dos últimes Diades. Una informació que no s'acostuma a trobar a la premsa de Madrid.

Al 9N, la xifra de votants no tenia una dada alternativa, així que els diaris conservadors madrilenys optaren per desacreditar-la. *La Razón* recordava que dos de cada tres catalans no havia votat i l'*ABC* feia esment al "fals cens" de la consulta participativa.

12 de setembre de 2012

"MAREA HUMANA"

El Punt Avui

"RESPUESTA MULTITUDINARIA A LA MARCHA PROMOVIDA POR EL APARATO DE PODER NACIONALISTA"

ABC

"UN MILIÓ I MIG DE PERSONES CLAMEN PER LA INDEPENDÈNCIA EN LA MÉS GRAN MANIFESTACIÓ DE LA HISTÒRIA"

La Vanguardia

"CIENTOS DE MILES TOMAN EL CENTRO DE BARCELONA DURANTE LA DIADA"

El País

12 de setembre de 2013

"400 KILÒMETRES I UN MAR D'ESTELADES"

El Periódico de Catalunya

"CIENTOS DE MILES EN EL ACTO DE PROPAGANDA INDEPENDENTISTA FOMENTADO POR LA GENERALITAT"

El Mundo

"INTERIOR ENFRÍA LA EUFORIA SOBERANISTA Y REBAJA DE 1,6 MILLONES A 400.000 EL NÚMERO DE ASISTENTES"

La Razón

12 de setembre de 2014

"LA V REUNEIX 1.800.000 PERSONES"

ARA

"POR TERCERA DIADA CONSECUTIVA, CIENTOS DE MILES DE CATALANES SALIERON AYER A LA CALLE"

El Mundo

10 de novembre de 2014

"2.250.000"

El Punt Avui

"SÓLO UN TERCIO DE LOS SEIS MILLONES LLAMADOS A VOTAR PARTICIPÓ"

La Razón

**A LA PREMSA CATALANA
I ESTRANGERA, PARLEN
DE “MAREA HUMANA” I
MILIONS DE PERSONES.
A MADRID, EN CANVI, DE
“CENTENARS DE MILERS”**

En les tres darreres Diades s'ha repetit el ball de xifres en els mitjans. Foto: Sergio Ruiz

ològicament més allunyats entre si, com *El Punt Avui* i l'*ABC*. Mentre el primer fa servir un dibuix amb una persona corrent amb una estelada i l'etiqueta (*hashtag*) #CatalunyaVolViureEnLlibertat, que es repeteix en totes les pàgines que tracten el procés. L'*ABC* titula amb un encapçalament amb una forta càrrega pejorativa (*V de la vergüenza* o *El desafío soberanista*).

També hi ha articles altament capciosos. Per exemple, el dia de la celebració de la Via catalana, l'*ABC* publicava un article (“Star System Catalán”) en què apareixien des de Joel Joan, Maria Lapiedra a Teresa Forcades, entre altres, amb un popurri de cares estranyes i gestos forçats dels suposats “ídols” del moviment independentista. Tot plegat, acompanyat de paraules com *esperpéntico*, *delirio* o *patraña*.

POLARITZACIÓ EVIDENT

Finalment, una de les conclusions més plausibles és que els diaris han radicalitzat les postures a mesura que el procés ha anat evolucionant. Així, comparant les peces de la diada del 2012 amb les últimes analitzades –les del 9 de novembre–, s'observa una polarització evident en les postures. D'aquesta manera, la majoria dels diaris favorables al procés, que el 2012 equilibraven les notícies favorables, contràries i neutres, el 9N mostren una davallada d'aquestes últimes i de les contràries en els respectius editorials, i viceversa. A Madrid, en canvi, hi ha el cas d'*El Mundo*, que el 2012 va publicar força peces neutrals, i fins i tot alguna favorable, mentre que el 9N brillaren per la seva absència.

Així doncs, es pot afirmar que els vuit diaris analitzats han anat polaritzant unes informacions i opinions a partir d'unes línies editorials sovint tan rocoses que no admeten discrepàncies. Es tracta, doncs, el procés sobiranista des d'òptiques diametralment oposades. Sembla que els rotatius analitzats se cenyeixen a la cèlebre frase de Jaume Serra: “la neutralitat és, potser, el més eixorc dels egoïsmes”. Ç

Dossier
Sobiranisme i centralisme mediàtic

POLS OPOSATS EN TEMPS CONVULSOS

Conflicte mediàtic del catalanisme polític
i el republicanisme enfront el centralisme
durant la Segona República

Els convulsos anys trenta a Espanya viuen la confrontació de dos mons diferents, de dues visions polítiques ben diferenciades com eren la madrilenya i la catalana. Un conflicte que es va donar, també, als diaris d'ambdós llocs, com un mirall d'una problemàtica que es va encendre i es va tensar i que acabaria, de manera abrupta i violenta, amb l'aixecament militar que va acabar amb la República.

TEXT JOSEP M. FIGUERES

Els anys trenta mostren molt bé l'esclat del periodisme professional, amb la derogació de la Llei de Jurisdiccions vigent des del 1906, l'eliminació de la censura de la dictadura de Primo de Rivera i dels controls administratius diversos. S'obre, doncs, una etapa de llibertat amb l'obertura de nous diaris polítics (*La Humanitat*, *L'Opinió*, *Última Hora*...) i setmanaris combatius com *La Rambla de Catalunya* que, el 1936, passa a ser el diari *La Rambla*. Altres diaris es van modernitzar (*La Veu de Catalunya*) o es van catalanitzar (*Hoja del Lunes*).

També, diaris d'empresa, encapçalats per *La Vanguardia* i *El Diluvio*, a més de títols tan emblemàtics com *El Día Gráfico*, *Las Noticias* i *El Correo Catalán*, al costat de diaris ideològics com *Solidaridad Obrera*, es van adaptar als canvis tecnològics i a la nova etapa de llibertat.

En aquest sentit, hi destaquen també els diaris satírics clàssics com *La Campana de Gràcia*, *L'Esquella de la Torratxa* o *Papitu*, que s'enriqueixen amb innovacions com *El Be Negre*. A més, la premsa de Barcelona arribava a les comarques amb naturalitat i a totes les seves capitals hi havia un sistema periodístic de gran riquesa ideològica. Per aquesta extraordinària riquesa en l'oferta, s'ha arribat a definir aquest període com l'època d'or del periodisme català.

L'existència d'un enorme teixit és fonamental per entendre la intensitat dels canvis d'aquest període històric que va viure un dinamisme social i polític i una intensitat davant les reclamacions al nou Estat que es configurava amb importants reptes.

Hi havia, doncs, moltes esperances dipositades en la República. No es contemplava tan sols com un sistema de govern democràtic, sinó també com la porta oberta a la resolució de diferents conflictes discriminadors atàvics com el vot de la dona, la representació i drets socials, la millora de les condicions de vida, la implementació de les llibertats nacionals catalanes...

En aquest nou context, Catalunya va esdevenir la punta de llança d'una formulació única a Europa: forces anarcosindicalistes de gran impacte i alta implantació, estructuració de dos grans corrents marxistes, l'ortodòxia fidel a Moscou del

LA PREMSA DE MADRID NOMÉS ES VENIA A SUBSCRIPTORS I, ESPORÀDICAMENT, ALS QUIOSCS DE LA RAMBLA AMB LA PREMSA ESTRANGERA

poderós PSUC durant la guerra civil i el radical POUM, mal batejat com a trotskista. La dreta convencional, la Lliga, es va veure afeblida fins al punt que va haver de pactar fins i tot, puntualment, amb la CEDA i que va significar el moment de mínima influència per les seves febleses, especialment socials.

PREMSA HOSTIL

El periodisme va ser l'escenari de tots els conflictes que van encarnar la transformació republicana. Plomes esmolades com Josep Pla o Manuel Brunet a *La Veu* o Rovira i Virgili o Josep M. Francès a *La Humanitat*, s'acompanyaven d'uns dibuixants afinats com Valentí Castanys

a *La Veu* i *El Be Negre* o Feliu Elias Apa i molts altres a la premsa esquerrana com *La Publicitat*. Van ser molts els redactors, dibuixants o fotògrafs que van acostar la realitat als ciutadans que no només llegien el "seu" diari, sinó que també els agradava veure els punts de vista dels altres. Efectivament, el consum de premsa era altíssim i es podia veure, a manca de biblioteques públiques, en una munió d'establiments comercials i socials diversos, des de les perruqueries als casinos, als bars i a les entitats.

La premsa de Madrid, majoritària amb vocació empresarial i de tints molt

conservadors, tot i els matisos del republicanisme militant que va encarnar el nou *Ahora*, va arribar a Barcelona puntualment tan sols a cen-

tres d'influència política com les oficines estatals, però només es venia a subscriptors i, de manera esporàdica, als quioscs de la rambla barcelonina al costat de la premsa estrangera, especialment la francesa.

En canvi, les redaccions dels diaris sí que rebien la premsa més significativa com *El Imparcial*, *ABC*, etc., atès que les dues grans ciutats de l'Estat tenien una gran varietat de rotatius, al voltant d'una vintena cadascuna. Amb l'excepció d'algun articulista, com Luis Bello, o d'algun tribuna ponderada, com l'*Heraldo de Madrid*, la pràctica totalitat va mantenir un posicionament clarament hostil a la realitat nacional catalana, com ja havia passat en dècades anteriors.

Dos cares d'una mateixa moneda. *El Imparcial* carregant contra l'Estatut i *El Be Negre* ironitzant sobre aquesta actitud hostil.

Il·lustració d'El Be Negro del 12 de juliol de 1932 on bromejava sobre les retallades que patia el projecte d'Estatut català.

CONFRONTACIÓ POLÍTICA

La República neix amb extremada força a Barcelona. Macià parla de tu a tu—el que ara es coneix com bilateralitat—, amb el nou poder de l'Estat. Sorgeix, així, una Generalitat de facto molt abans de tota la normativa jurídica ex novo. De fet, els

autonomia que s'anhelava des de final del XIX en un crescendo que culminarà l'hivern del 1918-19 i que haurà de ser tallada manu militari el 1923. Per l'aparell d'estat espanyol el nou ordre ha de significar un punt i final. Resta evident que, sense una posició de clara i lleial col·laboració, el camí de

la confrontació, de la lluita, és l'únic possible. Malauradament, les forces polítiques i ideològiques—periodístiques—ho con-

sideren un punt final, un punt d'arribada i d'aquí els malentesos constants fins al xoc de l'octubre del 1934.

EL DEBAT DE L'ESTATUT VA SER L'EPICENTRE D'UNA POLÈMICA MEDIÀTICA AMB DUES CONCEPCIONS POLÍTiques OPOSADES

documents emesos de Macià es recolzen—com les cartes amb ordres taxatives als batlles, etc.— en una nova legalitat només catalana. Això assolirà una extraordinària significació i simbolisme perquè, de fet, durant uns dies representa una Catalunya independent fins que va renunciar a la sobirania per compartir-la amb tot l'Estat.

En aquest escenari, s'aspira a la autonomia integral, o sigui, a una situació que serà punt de sortida per als catalans vers una

Lluís Aymamí i Baudina, periodista agut, mostrava amb nitidesa l'inici de tot això: «El resultat de les eleccions (de febrer de 1931), reflectí l'estat de passió d'un poble que només volia sentir parlar de revolució. (...) La ciutat era una bogeria, una bogeria plena de civisme. La gent ho veia i no ho creia. Es fregava els ulls i encara dubtava

(...) La República catalana havia estat proclamada amb els braços oberts.»

Amb els braços oberts (Reportatge de l'Estatut) (1932) esdevé una precisa crònica d'una voluntat de col·laboració, com ho expressa el títol, si bé aviat l'enfrontament s'activa, tanmateix no s'havia aturat en les dècades anteriors, com palesen les confrontacions dialèctiques que tenen, per exemple, Valentí Almirall, Enric Prat de la Riba o Antoni Rovira i Virgili amb tribunes com *La Època*, *El Imparcial* o *ABC*.

Aquest darrer diari va esdevenir emblematíc d'una posició d'enfrontament radical i constant sense cap possibilitat de contemporització. El 28 de març de 1930, sota el títol Regionalismo, sí; Separatismo, no, escrivia: "Una de les perfidias del regionalismo turbio con que disfrazan su verdadera personalidad los separatistas consiste en confundir la autonomía administrativa con la política. Por eso predica la región como un Estado dentro de otro Estado, investida con prerrogativas y potestades de Poder". Aquest és el nucli

LA PREMSA DIÀRIA CATALANA VA MANTENIR UNA POSICIÓ PRÀCTICAMENT UNÀNIME DE DEFENSA DE LA CATALANITAT IDIOMÀTICA I IDENTITÀRIA

de la qüestió i a ell se subordina tot, de la llengua a l'economia, del simbolisme a la mateixa praxi política. Són dues concepcions oposades que tenen el camp de batalla constant en el periodisme.

L'ESTATUT, AL CENTRE DE TOT

El debat de l'Estatut serà l'epicentre de la polèmica. Un dels periodistes gens suspicços de radicalisme, Josep Pla, manté una columna a *La Veu* des d'on, el 26 de juliol de 1931, escriu: "On anem? Ningú no podria dir-ho d'una manera coherent. Ens trobem davant d'un procés dominat per imponderables, davant d'un procés que és imprevisible i que ens pot conduir a fer un salt profundíssim en el buit més

ALS ROTATIUS DE MADRID HI HAVIA UNA ACTIVITAT DESFERMADA CONTRA LA PROJECCIÓ CATALANA A L'EXTERIOR, L'ENSENYAMENT O LA LLENGUA

espantós". Aquesta incertesa marcarà el quinquenni agitat de l'abril del 1931 fins al juliol del 1936.

El 1932, va tenir un estiu terriblement vibrant, amb campanyes en pro d'un Estatut a Catalunya, mentre a Madrid la premsa es va encendre contra aquesta voluntat de diferència amb enorme virulència. Pràcticament tota la premsa diària catalana, fora d'algun excepcional títol —com el *Diario de Barcelona* o algun epígon del lerrouisme— serà altaveu

d'un sentiment absolutament majoritari tant del periodisme polític —de la Lliga amb *La Veu*, *Esquerra* amb *La Humanitat* i Acció Catalana amb *La Publicitat*— al costat de la premsa comarcal informativa, però

també molt polititzada, i sobretot catalanitzada, que arribava al mig centenar de rotatius diaris i un centenar de setmanaris en una posició pràcticament unànime de defensa de la catalanitat idiomàtica, identitària al marge, és clar, els posicionaments d'índole social.

Dins aquesta defensa de les aspiracions catalanes cal destacar Rovira i Virgili, que va proclamar "L'autonomia de Catalunya"

a *La Nau* (7-II-1931) o "Catalunya, nació" a *La Publicitat* (7-II-1932) en una molt extensa labor analítica, que fora bo d'aplegar pel valor

històric i periodístic. La premsa de Madrid, agitada, va promoure una activitat desfermada constant tant sobre aspectes genèrics sobre l'Estatut o posicionaments puntuals com la projecció catalana a l'exterior o aspectes concrets com l'ensenyament, llengua, universitat, etc. que seran sempre acotats i fixats sota la petició que el virus català sigui anorreat i posat sota la tutela, control i vigilància del poder central.

El desenllaç de tot plegat era cantat. Davant la impossibilitat d'una col·laboració i entesa, van ser les armes les que van haver de resoldre el conflicte, amb el centralisme espanyol que es va aixecar amb l'exèrcit colonial al Marroc al capdavant. El periodisme liberal va desaparèixer i tot el català, en llengua i continguts, se'n va ressentir d'una manera important. Ç

Més informació a:
Història de l'anticatalanisme.
El diari ABC i els seus homes. (El Mèdol, 1997).

+ info

Dossier
Sobiranisme i centralisme mediàtic

DIFERENTS TRANSICIONS

L'entrada a la democràcia espanyola, explicada mitjançant una dicotomia amb dos bàndols oposats

Cristina Perales, professora de la Universitat de Vic que ha estudiat com els mitjans de comunicació construeixen identitat a partir de discursos i narratives, ha publicat recentment *Prensa i autodeterminació. Catalunya i Euskadi dins l'Espanya de la Transició* (UOC, 2014). En aquest article, analitza el rol que ha tingut la premsa en un moment tan delicat com la Transició espanyola.

TEXT CRISTINA PERALES

L'Estat espanyol viu, des del punt de vista polític, uns moments complexos i convulsos que impulsen, necessàriament i com a mínim, a una reflexió. Una consideració sobre l'enfocament de la gestió del poder que passa, irremediablement, per entendre el col·lectiu social cada cop més mobilitzat i compromès políticament, per una part, gràcies a les xarxes socials i els suports digitals, per una altra part, gràcies a la desafectació política actual. Una reflexió que també ha d'arribar al col·lectiu periodístic, guardià d'un estat democràticament sa i autocrític.

Els mitjans tracten sobre els conflictes que sorgeixen en la societat i els converteixen en la temàtica central de la seva activitat. El paper informatiu i de creació d'opinió els fa prendre-hi part, inevitablement, perquè comprometen la distensió o l'escalada del mateix conflicte a l'hora de tractar-los periodísticament.

Els mitjans tenen una enorme responsabilitat sobre com entenem els fets i com cristal·litzen en la societat. Una cobertura inapropiada del conflicte té unes repercussions directes sobre aquests, ja que pot afavorir-lo, o no, pot reproduir-lo, pot col·laborar o entorpir-ne la gestió, pot interrompre o afavorir la resolució o la seva mediació. És a dir, els mitjans exerceixen políticament una funció en la gestió del mateix conflicte. Així doncs, el periodisme continua sent l'eina que permet la consecució d'una societat democràtica, compromesa, crítica i lliure, i aquí radica la importància d'exigir als mitjans informació rigorosa i valoracions compromeses amb els lectors/l'audiència.

L'Estat espanyol, entre altres països liberals com l'italià, adopta un sistema de comunicació garantista i això fa que, tradicionalment, convisqui un fort sistema públic de mitjans amb grups privats de comunicació amb influències notables. El

L'OPINIÓ PÚBLICA VA ESTAR IDEOLOGITZADA AMB LECTURES SIMPLISTES, ASSEVERACIONS GRATUÏTES I, EN OCASIONS, TERGIVERSACIONS DE LA REALITAT

model comunicatiu que es dibuixa adopta una forta càrrega ideològica – tant en el sector públic com en el privat – que fa difícil separar l'orientació dels partits de la línia editorial dels mitjans.

Els mitjans –públics o privats– de qualsevol país democràtic i occidental que opera dins un sistema capitalista, com l'espanyol, despleguen el que acadèmicament s'anomena el *model de propaganda* des d'on

A DIFERÈNCIA D'ARA, LA MAJORIA DELS ROTATIUS DEFENSAVEN LA CONSTITUCIÓ PER PERMETRE LA UNITAT TERRITORIAL I LA MODERNITZACIÓ DEL PAÍS

s'entén la falta d'elasticitat amb què operen els *media*. El *Model* explica les raons per les quals els mitjans són pressionats i això influeix el seu producte comunicatiu. Els periodistes han d'acatar la línia ideològica de l'empresa per a la qual treballen, però també han de ser benèvols amb aquells que compren espai als mitjans i en permeten l'existència en el mercat: clients de publicitat, reben pressió de fonts

informatives i de diverses instàncies del poder polític i econòmic dominant.

Els mitjans despleguen una estratègia de poder adreçada a presentar una única visió simplista dels fets, poc rigorosa amb la complexitat dels conflictes i amb l'anàlisi dels matisos. Els discursos periodístics resultants es fonamenten en discursos d'alteritat,

en què es parla de la construcció d'un *nosaltres* enfrontat a un *ells* que, sovint, és estereotipat, carregat de generalitats i fal·làcies. Aquests discursos permeten entendre poc la realitat, ja per si mateixa prou complexa.

Així doncs, la representació del procés català i la confrontació de l'administració central espanyola amb la catalana ha esdevingut un subjecte de construcció de marcs interpretatius que redunden en el conflicte identitari, en la confrontació de territoris i sentiments nacionals.

No només parlem d'aquesta lògica en mitjans de comunicació radicats a Madrid. El periodisme exercit des de Catalunya, també s'ha prestat a aquest "joc" de lògiques de dominància i ha contribuït a polaritzar el conflicte politicoadministratiu convertint-ho en un conflicte social en què s'ha identificat la contesa amb la generalització de l'"Espanya contra Catalunya" o viceversa.

El País del 26 de setembre de 1979 en què s'aborda el referèndum dels Estatuts basc i català.

El resultat el podem copsar en la cobertura recent de les darreres Diades de Catalunya, o fins i tot del 9N, on depenent del mitjà que estiguem consultant tindrem la sensació que els fets pertanyen a realitats diferents. Es dona una clara polarització entre els mitjans editats a Catalunya i els editats a Madrid, en clara consonància amb la polarització política dels governs català i espanyol.

En general, dels estudis dels discursos realitzats darrerament des de la manifestació contra la retallada de l'Estatut per part del Tribunal Constitucional del 2010 fins a l'actualitat, la conclusió a la qual s'arriba és que la realitat política queda enquadrada entre un Mas-Rajoy, atorgant un protagonisme nul o fins i tot silenciats a la resta d'actors polítics que hi participen. Els mitjans més prosobiranistes actuen insistint en la incapacitat d'Espanya per

acceptar l'exercici d'un referèndum vinculant. Els mitjans identificats amb el nacionalisme espanyol (siguin de dretes o d'esquerres) neguen la possibilitat d'un pacte fiscal o una modificació constitucional per donar cabuda a la proposta "de

ELS DIARIS VAN DEFENSAR ELS SEUS "ALIATS POLÍTICS", SILENCIANT O DESLEGITIMANT ACCIONS O ACTORS TRACTATS D'ADVERSARIS

Mas". Tant els uns com els altres aborden la qüestió amb escassa argumentació i, en ocasions, amb agressivitat verbal i amb raonaments il·lògics o fal·laços.

LECTURES SIMPLISTES

No és una pràctica nova. La Transició democràtica, un dels períodes més importants de la recent història d'Espanya que ajuda a entendre l'actual situació de falta de reconeixement identitari, també va ser narrada d'una manera similar: explicacions dicotòmiques que només ajudaven a dibuixar dos bàndols oposats.

En una publicació recent que estudia el discurs periodístic des del 1975 i fins al 1979 - *Prensa i autodeterminació. Catalunya i Euskadi dins l'Espanya de la Transició*, (UOC, 2014) -, s'analitza el treball periodístic durant aquell període en el qual van passar molts esdeveniments de calatge en un escenari polític incert. Se sortia d'un període fosc de dictadura, se celebraven les primeres eleccions legislatives, es legalitzaven partits, Espanya esdevenia un Estat monàrquic i constitucional, es van aprovar els primers estatuts autonòmics (el basc i el català). Tot això succeïa en un període molt curt de quatre anys. La feina

periodística era cabdal i necessària perquè els canvis a escala política copsessin i s'entenguessin a escala social.

El resultat d'aquest estudi permet concloure que la contribució dels mitjans de comunicació a la construcció de l'opinió pública del moment havia estat ideologitzada a través de lectures simplistes, asseveracions gratuïtes i, en ocasions, tergiversacions de la realitat que s'estava vivint per tal de legitimar l'aposta ideològica de la línia editorial del mitjà de torn. Es parlava dels blancs i negres, oblidant-se $\frac{3}{4}$ de manera voluntària o involuntària $\frac{3}{4}$ dels grisos, dels matisos que ajuden a recrear la complexitat d'un context incert.

El treball esmentat se centra en l'anàlisi dels discursos de diaris de cobertura estatal (*ABC* i *El País*), diaris d'edició catalana (*La Vanguardia* i *Avui*) i d'edició basca (*El Correo* i *Deia*). Tots aquests prenen posicions coincidents amb formacions polítiques de l'època a l'hora de parlar sobre la unitat territorial o les aspiracions nacionals de Catalunya i Euskadi.

FAVORABLES A LA CARTA MAGNA

Durant l'època estudiada, -i a diferència del moment actual- la gran majoria dels rotatius feien una defensa de la Constitució espanyola com a element que permetia la unitat territorial i la modernització del país. *Deia* és el diari que més obertament dubtava del text constitucional com a resposta favorable a les aspiracions nacionalistes d'una part dels bascos, a més de mobilitzar els lectors per l'abstenció,

Portada de *La Vanguardia* del 25 d'octubre de 1979, jornada en què catalans i bascos van votar el seu referèndum

territorial era una fita i d'altres, en canvi, veien en la proposta un mitjà per a la consecució d'una realitat política diferent a l'estipulada per la Constitució –ja fos en forma d'estat federal o independitzant-se de l'Estat espanyol.

Pel que fa als actors, el raonament polític desplegat llavors és que els diaris van fer una defensa dels que eren considerats els seus “aliats polítics”, els coincidents amb la seva ideologia; silenciant o deslegitimant accions o actors tractats d'adversaris.

Dels resultats de la comparativa que extraiem entre la cobertura de l'abans i de l'ara, és que cal una reflexió profunda de la professió. La reflexió ha de ser serena, sincera i assolada. El periodisme responsable és aquell que no dubta a incloure pluralitat política per explicar tots els punts de vista possibles d'un fet, que defuig de titllar de “bo” o “dolent” un actor del conflicte, perquè, a aquestes alçades de la pel·lícula, s'ha vist que la realitat és molt més complexa que un bo i un dolent. La qual cosa encara la fa, si hi cap, més interessant d'explicar.

En definitiva, no es tracta de fer una crítica gratuïta a la necessària labor periodística, sinó de reflexionar sobre aquesta praxi amb la voluntat de millorar l'estat democràtic de la societat i contribuir a fer-la més crítica amb els seus mitjans i més lliure a l'hora de crear una opinió pública sana. Aquesta és l'única via que té el Periodisme per recuperar i mantenir la confiança, i també per sortir de l'actual crisi. Ç

igual que feia el PNB, en el referèndum constitucional de 1978.

En general, sobta que la paraula *independència* no s'utilitzés gairebé mai. Els diaris que més representaven el nacionalisme espanyol optaven per l'ús de mots com

LA PARAULA INDEPENDÈNCIA QUASI NO S'UTILITZAVA. ALGUNS PARLAVEN DE RUPTURA O SECESSIÓ I D'ALTRES DE MÉS AUTOGOVERN

ruptura o *secessió*, que denoten una càrrega més negativa. Els rotatius més sensibles a la qüestió nacional, com seria *Deia* i *Avui*, parlaven de *consecució de més autogovern* (com era el cas dels editorials de l'*Avui*, tot i que els columnistes parlaven obertament d'una “Catalunya sobirana” i de la possibilitat de l’“exercici del dret a l'autodeterminació”). El cas de *Deia*

era, certament, diferent ja que la posició editorial del diari legitimava l'aspiració independentista del poble basc i el projecte de reunificació d'Euskal Herria.

La Vanguardia i *El Correo*, per la seva banda, tenien posicionaments més propers a les capçaleres editades des de Madrid: aprovaven la monarquia i el text constitucional com a elements garants de la unitat territorial, que no es

posava en dubte. Tots dos admeten certes singularitats en els casos català i basc dins un projecte sobirà indivisible: l'espanyol.

Els diaris analitzats comparteixen, doncs, la defensa de l'estabilitat de l'Estat. Tots són defensors de la democràcia i de l'Estat de les autonomies, ara bé, uns consideren que el model de descentralització

QÜESTIÓ DE FE

Retrat dels diferents mitjans de comunicació especialitzats en temàtica religiosa

TEXT MIRIAM DíEZ BOSCH
FOTO ORIOL CLAVERA

Els programes o mitjans centrats en l'àmbit religiós a Catalunya són variats i cada cop s'adapten més als nous temps. Més enllà dels tradicionals fulls dominicals, hi ha programes televisius, radiofònics, portals digital, i fins i tot líders de les diòcesis amb presència a les xarxes socials. Per si no n'hi ha prou amb tot això, el papa Francesc ha demostrat ser un comunicador nat.

L'Església i els mitjans de comunicació viuen una eterna incomprensió que a vegades passa per fugaços moments dolços. La relació sempre ha estat conflictiva, i no només a Catalunya. A part de moments d'encantament recíproc, com quan hi ha l'elecció del papa o un canvi de bisbe i es necessiten mútuament, la quotidianitat és sovint més aspra i plena de tensions.

Els mitjans generalistes troben els exponents eclesials lents i poc transparents, i sovint carregats d'un llenguatge retòric poc mediàtic. Per la seva part, l'Església troba que només surten els seus temes polèmics i escandalosos, i que no hi ha una bona acollida de les seves propostes. A poc a poc, amb periodistes especialitzats en informació religiosa i amb la professionalització de gabinets eclesials de mitjans de comunicació, la relació ha anat prenent un caire més fluid i serè. El panorama me-

ELS PERIODISTES TROBEN ELS EXPONENTS ECLESIALS LENTS I POC TRANSPARENTS I L'ESGLÉSIA CREU QUE NOMÉS TREUEN TEMES ESCANDALOSOS

diàtic religiós català és vigorós, i presenta algunes peculiaritats que el fan especialment interessant.

En aquest panorama, proliferen els mitjans de comunicació que tracten la religió, siguin revistes, butlletins, fulletons de moviments o ordes religioses, programes radiofònics... però el rei segueix essent el tradicional full dominical, full diocesà o full parroquial. Amb edicions diferents per diòcesi (algunes d'aquestes s'han associat i ho fan conjuntament), entre tots arriben

a 100.000 exemplars. El full de Barcelona és el més antic de l'Estat Espanyol, es va començar a editar el 1890. IVic (1907) i Girona (1919) també són antics. En aquest àmbit, cal destacar que el full de Barcelona s'ha ampliat i ha incorporat la realitat aug-

EXCEPTE FUGAÇOS MOMENTS DOLÇOS, L'ESGLÉSIA I ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ VIUEN UNA ETERNA INCOMPRESIÓ

mentada, una eina que sorprèn per la seva aplicació al món religiós, on era absent.

A part d'això, algunes diòcesis continuen oferint en paper revistes diocesanes, com Girona (*El Senyal*) o Tarragona i Urgell. I Barcelona edita setmanalment en català i castellà el setmanari *Catalunya Cristiana*, present a les parròquies i amb una capillaritat molt alta com a degà de la premsa escrita.

D'altra banda, el web de la Conferència Episcopal Tarraconense —que aplega tots els bisbats catalans— ofereix la versió digital dels nou fulls dominicals existents (Tarragona, Lleida, Solsona, Tortosa, Urgell, Vic, Barcelona, Sant Feliu, Terrassa i Girona). També s'hi troben els butlletins de les diòcesis de Tarragona, Girona, Vic, Barcelona i Sant Feliu de Llobregat.

El mitjà religiós més conegut és Ràdio Estel de Barcelona, juntament amb Ràdio Principat d'Urgell, així com les desconnexions de la COPE. Les diòcesis

catalanes s'han equipat amb estudis de ràdio i televisió i ofereixen programes per a diferents emissores. El bisbat de Girona va ser dels pioners a incorporar la ràdio, dirigida actualment pel periodista Àngel Rodríguez.

Ràdio Maria també es present a Catalunya. A Girona, per exemple, n'hi ha una antena. L'emissió és des de Madrid,

però connecten amb els corresponents a cada bisbat i compten amb voluntaris. A Girona, el programa rep el nom d'*Agenda Diocesana* i s'emet el dissabte.

Tant Lleida com Tarragona també tenen plató i un equip de periodistes actius. La majoria de diòcesis veuen que la comunicació no és una anècdota i entenen que cal dedicar-hi recursos. A Catalunya, hi ha un postgrau en Comunicació i Religió a l'Era Digital, que s'imparteix a la Facultat de Comunicació i Relacions Internacionals Blanquerna, de la Universitat Ramon Llull, i diverses entitats i facultats vinculades a l'Església tenen en els programes mòduls o assignatures com ara periodisme religiós, formació sociocultural o mitjans de comunicació i Església.

També mitjans públics com TV3 compten amb programació audiovisual: *Signes dels Temps* a la televisió, presentat per Francesc Rosaura, i *Paraules de Vida* a Catalunya Ràdio, presentat per Emili Pacheco. Aquest darrer repassa setmanalment les notícies més importants generades per l'Església, tant a Catalunya com al món. *Signes dels Temps*, d'altra banda, es defineix

com un magazín d'actualitat sobre religió. El programa es va estrenar a Televisió de Catalunya, el 1986, i s'ha mantingut vint-i-nou anys en antena de manera continuada, convertint-se en un dels espais més veterans de la cadena, amb més de 1.200 programes emesos.

També, La 2 emet la missa setmanalment i la missa de Montserrat es transmet des de diferents mitjans. Així com Ràdio Estel, que emet les laudes per la ràdio. Catalunya Religió TV també disposa del servei d'*streaming* d'actes, conferències i litúrgies com ara la Missa conventual de Montserrat. Montserrat s'ha sumat al carro audiovisual i ha creat la seva Montserrat Ràdio TV. Aquesta plataforma en línia permet seguir en directe els actes litúrgics de l'abadia benedictina. La missa de Montserrat és també seguida pels programes de La Xarxa. Paradoxalment, en temps de secularització, aquesta missa, pel valor simbòlic que encarna, és un èxit d'audiència.

WEBS, XARXES I AGÈNCIES

Totes les diòcesis catalanes estan unides a la Conferència Episcopal Tarraconense, que compta amb portal propi. Totes les diòcesis tenen un web, i una d'aquestes, Terrassa, té una delegació de noves tecnologies, una novetat que no comparteixen altres bisbats. Els primers webs van ser els de Barcelona i Girona, que van néixer el 1996. Twitter s'ha convertit en una bona eina per als bisbats i alguns líders l'utilitzen. També hi ha bisbes blocaires, com

PARADOXALMENT, EN ELS ACTUALS TEMPS DE SECULARITZACIÓ, LA MISSA DE MONTSERRAT S'HA CONVERTIT UN ÈXIT D'AUDIÈNCIA

l'arquebisbe de Tarragona, Jaume Pujol, i l'arquebisbe de Barcelona és present a Twitter personalment, a més de tenir un compte l'arquebisbat. Twitter és una xarxa que està despertant interès en entitats com Montserrat i també a bisbats. El de Girona s'hi ha incorporat recentment.

D'altra banda, agències de notícies i portals informatius també formen part del panorama informatiu religiós català. En destaca, com a potent, el portal Catalunya Religió, dirigit pel periodista Jordi Llisterra. És una iniciativa que agrupa

TWITTER S'HA CONVERTIT EN UNA BONA EINA PER ALS BISBATS I ALGUNS DELS SEUS RESPONSABLES L'UTILITZEN

diverses entitats i ordes religioses amb seu a Catalunya. En cinc anys, s'ha convertit en un portal de referència i compta amb una bona política de xarxes socials i una integració forta de vídeo i de blocaires.

L'agència Flama també té una destacada presència informativa digital. Va néixer fa deu anys, amb l'impuls de mossèn Antoni M. Oriol i dirigit per Agustí Gallart. L'agència es focalitza en Doctrina Social de l'Església.

Hi ha algunes altres realitats informatives com Forum Libertas o E-Cristians, capitanejats per Josep Miró i Ardèvol. Nascuts el 2001 i de tendència conservadora, volen contrarestar la poca presència cristiana a la vida pública.

En canvi, en l'aspecte del cristianisme renovador, es troben *Foc Nou* i les revistes *El Ciervo* i *Dialogal*. *Foc Nou*, amb més de quaranta anys d'història, és un mensual de referència del cristianisme renovador català i està editat per una empresa no religiosa, El Ciervo. Durant vint-i-cinc anys, Roser Bofill va ser-ne directora. Després va passar a

mans de Jordi Llisterra, actual director del portal *Catalunyareligio.cat*. El director actual és Emili Pacheco.

A més de tot això, hi ha setmanaris i suplementes en els mitjans de comunicació generalistes, com *Presència*, que en col-

laboració amb la Direcció General d'Afers Religiosos potencien la informació sobre la diversitat religiosa a Catalunya. I també es llancen a la programació televisiva local.

El diari *La Vanguardia*, a part d'una secció de religió dominical, acull blocaires religioses en l'edició digital. I altres diaris com *l'Ara*, *El Periódico* o *El Punt Avui* tenen experts en religió que cobreixen aquest tipus d'informació. TV3 també compta amb especialistes, com Mireia Prats, que incorpora a les informacions generalistes.

UN PAPA MEDIÀTIC

Però si hi ha una persona que desperta l'interès de tots aquests mitjans, aquest és el papa Francesc. I ho fa per dos motius; és més fotogràfic i carismàtic que el seu predecessor, Benet XVI, i parla de manera sintètica, amb frases-píndola ideals per a Twitter, mems i titulars. Amb tot, no és un model vàlid per a les diòcesis, que no poden pretendre tenir un papa Francesc al capdavant.

L'estructura comunicativa vaticana, molt dispersa, està vivint actualment un període de fusió i optimització de recursos (que culminarà amb un sol organisme i no amb microentitats com el Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials per una banda, la Sala Stampa de la Santa Seu per una altra, Ràdio Vaticà com a ens autònom, *l'Osservatore Romano* per un altre costat, etc.).

A les antípodes de l'ortodòxia vaticana trobem *El Pregó*, publicació quinzenal d'informació i opinió, dirigida per Casimir Martí i amb col·laboradors com Sefia Amell o Valentí Fàbrega. Crític, incisiu i breu, el butlletí no ofereix versió digital, només el sumari i els números endarrerits.

La revista *Vida Nueva*, un referent en castellà sobre informació religiosa, compta

En pàgines anteriors, gravació de *Signes dels Temps*. En aquesta pàgina, els periodistes Eric Gurrera, Borja de Maria i Mercè Raga a Ràdio Estel.

amb un suplement mensual, *Vida Nueva Catalunya*, coordinat per Jordi Llisterrí. I

EL PAPA FRANCESC ÉS MÉS FOTOGENIC I CARISMÀTIC QUE BENET XVI I PARLA DE MANERA SINTÈTICA, IDEAL PER A TWITTER I TITULARS

altres revistes com *Re*, *Serra d'Or*, *Teologia Actual*, *Ciutat Nova*, *Temes d'Avui...* completen el mapa de publicacions periòdiques religioses en català.

D'altra banda, la Fundació Maragall edita la històrica revista de l'Abadia de Montserrat, *Qüestions de Vida Cristiana*, una publicació que es va iniciar a Montserrat el 1958 amb l'esperit del Concili Vaticà II, i que tracta qualsevol aspecte de la vida. Cada número de la revista (en són ja més de 200) és monogràfic.

També s'ha de fer referència a *Ressò*, el Butlletí del Seminari Major Interdiocesà, i *Portal Obert*, del Seminari de Barcelona. Sense oblidar blocs de referència com els de Jesús Renau (*Visió Positiva*), Oriol Domingo (*In Saecula Saeculorum*), Jordi López Camps (*Vita Moleskine*) o Josep Maria Carbonell (*Minoria Creativa*).

ALTRES RELIGIONS

No tot és catòlic. L'Església Evangèlica a Catalunya, amb el seu portal, ofereix un butlletí electrònic anomenat *Aportació protestant*, mentre que les altres religions presents a Catalunya, més d'una desena, també s'impliquen amb la comunicació, tot i que de manera desigual. Així, hi ha

un portal, el GTER (Grup de Treball Estable de Religions), que informa habitualment de la realitat diversa i plural de l'horitzó religiós català. Molta presència, fragmentada i en augment. La salut dels mitjans de comunicació especialitzats en religió no va de capa caiguda, sinó que reneix. Ç

Més informació a:
www.catalunyareligio.cat → Portal de Catalunya Religió.
www.flama.info → Agència Flama
<http://blocdejaumepujol.blogspot.com.es> → Bloc de Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona
www.grupdereligions.org → Grup de Treball Estable de Religions

+ info

Silvia Omedes, presidenta de Photographic SocialVision –fundació dedicada a sensibilitzar i difondre el fotoperiodisme i la fotografia documental d'alta qualitat– reflexiona sobre els problemes, mancances i oportunitats amb què es troben aquests creadors després que bona part dels mitjans de comunicació tradicionals hagin girat l'esquena a aquesta manera d'explicar i d'interpretar la realitat que ens envolta.

LES ASSIGNATURES PENDENTS DE LA FOTOGRAFIA

El fotoperiodisme i la fotografia documental,
relegats pels mitjans de comunicació,
busquen nous mercats i canvis de mentalitat

TEXT SILVIA OMEDES
FOTO VICENTE PRUNA

Catalunya ha comptat amb fotògrafs documentalistes des de final del XIX, quan va arribar la primera càmera fotogràfica. A casa nostra, de talent n'hi ha molt, però el franquisme va provocar que no es desenvolupés ni explotés la vessant cultural d'aquestes arts i oficis perquè els fotògrafs amb inquietuds socials que havien documentat la realitat de la guerra i la postguerra (manifestacions, afusellaments, assassinats...) es van haver d'exiliar.

Durant molt temps, aquests fotògrafs que sortien al carrer a documentar el que passava, corrien riscos i no tenien llibertat d'expressió. No va ser fins l'arribada de la democràcia que van poder publicar i signar lliurement els treballs. Aquestes feines de fotoperiodistes i documentalistes —professionals que treballen amb la realitat— bàsicament es publicaven a diaris i revistes. Amb tot, des de fa uns quinze anys, això ja no és així i, avui en dia, molts pocs diaris inverteixen en la producció d'un reportatge d'investigació ni en el viatge a l'estranger d'un fotògraf. Cada cop més, per abaratir costos, els diaris es nodreixen de fotografies d'agències i de bancs d'imatges, cosa que implica que molts d'ells sovint publiquin les mateixes imatges.

I com són fotografies distribuïdes a tot tipus de empreses de comunicació, les imat-

ges més venudes son aquelles amb poc context que complauen una audiència major, quan és en el context on resideix la riquesa del missatge. Perdem, doncs, diàriament, la mirada atenta del fotògraf independent, la fotografia amb intenció i tota la riquesa dels diferents nivells de lectura. Això ha comportat en els darrers anys un gran empobriment de la fotografia de diaris i revistes. A Espanya, gairebé no queden revistes que apostin per projectes documentals, com sí publiquen mitjans com *The New York Times*, *Stern*, *Time*, *Sunday Times*, etc. La majoria del que trobem als suplementos dominicals dels diaris avui té a veure amb famosos, esports, natura i

ACTUALMENT A ESPANYA, GAIREBÉ JA NO QUEDEN REVISTES QUE PUBLIQUIN FOTOGRAFIES O HISTÒRIES DOCUMENTALS

decoració, temàtiques que no impliquen un conflicte amb la publicitat ni amb les empreses que financen aquests mitjans.

BOMBARDEIG VISUAL

La fotografia és poderosa perquè té la capacitat de connectar amb les persones des de molts nivells. No tan sols se sent sinó que també es llegeix. En el nostre país, tenim un dèficit significatiu de

cultura visual, i és contradictori perquè, gràcies a Internet, els mòbils, la publicitat, la televisió, el cinema i les publicacions, estem sotmesos a un bombardeig diari de tot tipus d'imatges. Creiem que, pel fet de rebre molts impactes visuals, estem ben informats, però en realitat dediquem molt poc temps a analitzar, desxifrar i digerir el significat d'aquestes imatges. La fotografia, mai objectiva ni innocent, té el gran poder de convertir-se en allò que vulgui el seu creador, editor o difusor. El públic, si vol estar informat adequadament, avui és coresponsable de trobar prescriptors d'informació de confiança.

Seria important que, ja des de l'escola, ens ensenyessin a distingir la important diferència dels usos i les funcions de la fotografia per tal de no

consumir imatges de manera automàtica i inconscient.

Avui tothom pot fer fotos a tota hora, compartir-les i distribuir-les arreu del món amb un clic. Aquest fet implica que la societat no valori la feina dels autors professionals que elaboren amb cura l'art de la narració visual. Les històries, elaborades per autors que interpreten i interroguen el món per ser compartides

com a reflexions intel·ligents o com a testimoni de la realitat, no disposen ja de vies massives de difusió. I és una gran pèrdua. La bona fotografia, aquella que emociona, informa i ens interroga, demana un temps de dedicació, no solament en el moment

LA MAJORIA DEL QUE ES PUBLICA TÉ A VEURE AMB TEMES QUE NO SUPOSEN UN CONFLICTE AMB ELS ANUNCIANTS

de la creació, sinó també en el moment del consum, i tot això sempre acompanyat per un bon editor que l'apreciï i difongui decididament.

I, en aquest sentit, la crisi dels suports de premsa tradicionals i la crisi econòmica que vivim no han ajudat gens a respectar la fotografia com a llenguatge informatiu. Ara els diaris redueixen les plantilles dels seus fotògrafs i treballen amb col·laboradors mal pagats o es nodreixen de bancs d'imatges, els editors aprofiten el *periodisme ciutadà* llaminer que no contrasta les fonts i que és sobretot gratuït. I tot sumat fa que tinguem els mitjans de comunicació menys interessants, menys verços i més fàcilment manipulables de la història del periodisme gràfic. La baixa autoexigència, la pèrdua d'ètica periodística i el desinterès d'aquestes empreses de comunicació vers la fotografia basada en la realitat ha afectat de manera preocupant la qualitat de la informació visual que consumim cada dia.

VIES ALTERNATIVES

Per tot això, fotògrafs documentalistes i fotoperiodistes han après a buscar vies alternatives i a intentar guanyar-se el pa de manera diferent. Internet, els museus, centres d'art, galeries, festivals i les recents iniciatives privades d'autoedició de llibres estan sent les noves plataformes de difusió de la fotografia seriosa i de qualitat. No cal dir que, en els darrers anys, la prioritat per a molts autors nacionals ha estat buscar feina fora d'Espanya, a on hi ha encara

moltes agències que continuen d'apreciar el talent i que garanteixen ingressos i publicacions.

Paradoxalment, mentre els diaris nacionals ja no publiquen perquè diuen que el fotoperiodisme no interessa, les exposicions de fotografia documental són les més visitades de la ciutat i el públic demostra que valora

la feina feta amb compromís, temps, rigor i expressivament potent, i pot fer cues llarguíssimes per veure una exposició com la World Press Photo. És cert, que els espais museístics no són espais de consum massiu sinó àmbits més elitistes, tot i així, la reacció de la societat vers aquestes exposicions no deixa de ser molt remarcable.

Un altre problema afegit per al sector professional de la fotografia d'aquest gènere és que, mentre a altres països d'Europa existeixen agències, agents i representants d'autors (professionals que exploten i difonen l'obra de diversos autors), a casa nostra aquesta figura professional gairebé no existeix. Aquí hi ha agències de fotògrafs vinculades al paparazzisme, agències

ESTEM SOTMESOS A UN BOMBARDEIG DIARI DE FOTOGRAFIES, PERÒ NO LES CONSUMIM ADEQUADAMENT

de notícies i bancs d'imatges, tanmateix no s'ha desenvolupat la figura professional de l'agent del fotògraf com a representant, assessor i protector dels seus interessos.

I, a Catalunya, aquesta manca d'interès vers la fotografia es dona també, tot i ser la comunitat autònoma amb més informes tècnics sobre fotografia publicats des dels anys 80 fins a avui dia —un total de cinc!—, tots ells consensuats per experts de fotografia, en els quals es conclou sempre que no funciona i què cal fer. La fotografia a Catalunya i les seves necessitats han estat

des de fa massa anys la patata calenta que passa d'un govern a l'altre sense gaire voluntat política per entendre-la, valorar-la sincerament i potenciar-la. I aquest greu abandó ja ens ha passat factura amb casos d'importants arxius perduts, mal venuts o malmesos que han empobrit el nostre patrimoni nacional.

EL POTENCIAL DE L'ARXIU

Sense dubte, a Catalunya, tenim molts bons arxius i s'està fent molt bona feina, encara que el sector de la fotografia i la quantitat d'obra existent pendent de trobar el seu lloc necessita un impuls. En aquest sentit, el Pla Nacional per a la Fotografia que acaba d'impulsar el govern, urgent i necessari, esta sent ben rebut pel sector. Tot i que arriba amb molt retard i que no és suficient ni exhaustiu, aposta de manera clara pels àmbits més patrimonials de la fotografia, els més sensibles políticament parlant.

Cada cop que es diposita un arxiu fotogràfic en un arxiu de l'administració o d'una fundació s'hi han d'invertir molts recursos per mantenir-lo, conservar-lo, investigar i posar-lo a disposició del públic. És un gran repte pressupostari i sense voluntat política i governs que hi dediquin diners és una fal·làcia creure que podrem conservar bé i difondre el nostre patrimoni fotogràfic.

Molts autors, actualment, deixen en dipòsit les seves obres i arxius signant contractes i acords de cessió o comodat que prometen coses que, materialment, no es podran realitzar mai.

Quan un autor arriba en aquest punt és perquè s'està fent gran i vol que la seva obra perduri i es conservi en condicions, i és en aquest moment on detecto sovint en els fotògrafs un desconeixement dels seus drets i de les possibilitats que ofereix la gestió de l'obra, tant des del punt de vista físic (còpies, negatius, fulls de contacte, lli-

bretes...) com pel que fa als drets d'autor, una feina diferent de la creativa i sobre la qual és convenient deixar-se aconsellar.

Fins ara, la tendència per a molts fotògrafs ha estat negociar un import de cessió i

LA BONA FOTOGRAFIA EMOCIONA, INFORMA I ENS INTERROGA. PERÒ DEMANA TEMPS I UN EDITOR QUE L'APRECII

deixar el conjunt de l'obra física en mans d'un arxiu o museu i han oblidat que per falta de recursos poden passar anys fins que s'hi destinin diners per conservar-la, digitalitzar-la o exposar-la... I no dic explotar-la! Que, segons jo, seria una de les solucions estratègiques per al futur finançament dels arxius, museus, autors i/o hereus de les obres.

L'explotació consensuada de les obres i els seus drets per part de tots els agents interessats ajudaria a obtenir beneficis per rendibilitzar els grans esforços fets pels autors en vida i dels arxius que acullen el patrimoni. Conec casos de contractes amb l'Administració, en què s'han demanat els drets d'explotació de totes les obres, però no se'ls explota mai. Com a molt, es munta, amb sort!, una exposició o se n'edita una petita publicació.

Per tant, als autors amb bons arxius, els suggereixo que abans de signar un contracte de cessió o de comodat s'informin bé amb advocats, galeristes o persones expertes en gestió cultural i drets d'autor per valorar el potencial del resultat del seu treball i de totes les parts. Perquè si tenen còpies d'època en paper, —el gran tresor dels autors— en lloc de deixar-les enterrades en capsas en un arxiu, potser el lloc més adient per explotar-les poden ser les galeries de fotografia especialitzada que les vendran a col·leccionistes. Les fotografies que es venen a les galeries són per ser un objecte patrimonial, artístic i col·leccionable, i qui les compra vol que l'objecte fotogràfic perduri en el temps.

L'obra col·leccionada avui entra directament en el mercat de l'art i amplia, de molt, les possibilitats de perdurar.

Aquest nou mercat de la fotografia com a obra artística pot ajudar molt els fotògrafs, si bé no tots ho tenen present, i cal estar-ne informat. Actualment, el fotògraf que vol difondre el seu treball per aquestes noves vies ja no parla amb un editor, sinó amb un comissari, un galerista o un director de festival, fet que condiciona el plantejament de la feina des de la mateixa concepció i obliga a tenir en compte altres regles del joc.

CANVI DE MENTALITAT

En la millora de les condicions generals del tracte als autors, és urgent i necessari també anar educant institucions públiques i privades en la necessitat de pagar sempre pels drets d'autor. En fomentar les bones pràctiques que normalitzin el fet que si algú vol utilitzar una obra ja feta, ha de pagar-ne els drets d'ús. Alguns museus,

PER QUÈ ELS ARXIU NOMÉS CONSERVEN? S'ESTAN CONVERTINT EN CEMENTIRIS D'OBRA FOTOGRÀFICA

encara avui, produeixen obra i creuen que, pel sol fet de fer-ho, ja en són propietaris quan en realitat l'obra segueix sent de l'autor. Tampoc val exposar obres gratuïtament argumentant la il·lusió que li farà al fotògraf ser exposat, i guanyar visibilitat pública. Bona praxi vol dir que si un espai s'està posicionant gràcies a l'obra d'un autor, l'espai li deu alguna cosa al segon per fer-ho. Per tant, s'han de negociar i pagar sempre drets d'autor pels diferents usos possibles.

Desconfiem d'aquelles entitats o empreses que demanen automàticament tots els drets d'explotació i en exclusiva de

l'obra dels autors. Els drets dels autors sobre l'obra és un gran armari amb molts calaixos. No cal obrir-los tots, ni cedir-los tots a l'hora. La gestió dels drets és molt flexible i sempre negociable. Un es pot reservar certs drets que potser no seran necessaris per a la persona amb qui s'està negociant. El més interessant, —i aquí insisteixo— és poder compartimentar-los i cedir-los per parts, o cedir-ne trossos, per modalitats d'explotació diferents, per territoris, temes... Un fotògraf, per exemple, podria proposar-li a un arxiu que li conservi, però que també exploti la seva obra i que es repartissin els beneficis a mitges.

Però tot això passa per un canvi de mentalitat del sector, de les institucions públiques, dels mateixos autors i dels serveis jurídics que han d'ampliar el punt de vista i el marc legal de treball, aturar sistemàticament la transcripció de clàusules, que sovint són abusives per desconeixement, i entendre l'obra fotogràfica no tan sols com un "document no textual" a conservar, sinó com un objecte genuí amb molt potencial d'explotació i vida pròpia.

A Catalunya, hi ha molts arxius per descobrir. La Biennal de fotografia Xavier Miserachs, per exemple, que té lloc a Palafrugell i que

ja té vuit edicions de vida, en cada nova ocasió en descobreix un. Amb voluntat i bona feina un grup de gestors culturals a l'Empordà han tret a la llum pública cada dos anys un fotògraf desconegut del poble amb una obra increïble.

A poc a poc, es pot fer molt bona feina. La fotografia és la nostra memòria cultural copsada per algú sensible, el tresor que cal cuidar perquè ens ajuda a entendre qui som i d'on venim, una eina que des de fa més de cent anys ens permet interrogar el món i a nosaltres mateixos. És el nostre mirall. Aquest és el seu gran poder i ja és hora de reconèixer-ho. **Ç**

EL REVULSIU

Miquel dels Sants Oliver va renovar
la premsa catalana de principi del segle XX

TEXT JOSEP MARIA CASASÚS I GURÍ

En el 150è aniversari del naixement i 95è de la mort, la figura de Miquel dels Sants Oliver retorna amb força. Va ser un dels primers periodistes de la seva època que es va dedicar professionalment a un ofici en què va deixar una forta petjada. Va iniciar una prolífica carrera a la seva Mallorca natal i la va culminar amb la direcció de *La Vanguardia*, des d'on va descobrir talents com *Gaziel*, i on va enllaçar amb els nous corrents de la premsa europea.

L'exercici del periodisme a Barcelona desplegat pel mallorquí Miquel dels Sants Oliver i Tolrà (Campanet, 1864 -Barcelona, 1920) des de l'alba del segle XX es caracteritzà pel compromís amb l'ofici i per la voluntat de renovar una premsa dominada encara pels criteris professionals del segle XIX.

Des de molt jove, i fins a la seva mort, Oliver —que també era historiador, poeta i narrador— va practicar el periodisme intensament, acuradament i amb una clara consciència professional, fins al punt d'esdevenir un clàssic en la periodística catalana.

L'any passat, es van commemorar els 150 anys del naixement tant a Palma de Mallorca com a Barcelona (amb la col·laboració del Col·legi de Periodistes) i, el passat mes de gener, s'han complert 95 anys de la seva mort.

Miquel dels Sants Oliver va ser un dels primers intel·lectuals de la seva generació que va optar per professionalitzar-se del tot com a periodista. El 1909, va participar en la fundació de l'Associació de la Premsa de Barcelona, corporació antecessora del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

Aquella també era una època de precarietats pels qui volien dedicar-se al periodisme. Tot i ser director de grans diaris, va haver de compatibilitzar la feina a la premsa amb altres tasques allunyades de la professió que li permetien arrodonir els ingressos.

En la vocació periodística d'Oliver foren determinants les arrels familiars. El seu pare, Lluís Oliver, un mestre d'escola

que havia militat en els moviments progressistes de Mallorca, va promoure el periodisme modern a l'illa, principalment com a director de *La Almudaina*. Miquel dels Sants substituiria el seu pare, uns anys després, en la direcció del periòdic.

Aquestes arrels s'enfortiren en rebre la influència decisiva del Joan Maragall periodista. En el mestratge maragallià trobem bona part dels criteris que guiaren la

VA REVITALITZAR UNA PREMSA QUE ENCARA ESTAVA DOMINADA PELS CRITERIS PROFESSIONALS DEL SEGLE ANTERIOR

periodística de Miquel dels Sants Oliver. Tots dos consideraven que el periodisme d'opinió era l'art de persuasió, entès en la millor tradició aristotèlica, al servei de la justícia i dels interessos generals. Oliver, igual que Maragall, no era de la mena d'articulista que havia consagrat Joan Mañé i Flaquer des de la tribuna de *Diario de Barcelona*, el vell *Brusi*.

Oliver i Maragall mantenien posicions ideològiques que els allunyaven de la funció de guies de la burgesia catalana que Mañé va exercir durant quasi quaranta anys. La posició personal, coratjosament ètica, de Maragall va quedar clara a propòsit de la Setmana Tràgica.

DESCOBRIDOR DE GAZIEL

Abans de fer el salt definitiu cap a Barcelona —on havia estudiat Dret—, Oliver havia destacat a Mallorca com un jove periodista que enllaçava amb els nous corrents de la premsa europea. Oliver i

Gabriel Alomar van ser els primers que trencaren amb la tradició periodística de signe costumista que dominava a les Illes. Superaren l'hegemonia de Pere d'Alcàntara Penya, Bartomeu Ferrà, Mateu Obrador i Gabriel Maura en l'articulisme mallorquí. A la redacció de *La Almudaina*, Oliver va fer una carrera reeixida, completada, en aquesta etapa insular, amb els treballs del temps en què va dirigir revistes (*La Roqueta*, *Nova Palma*) i col·laboracions

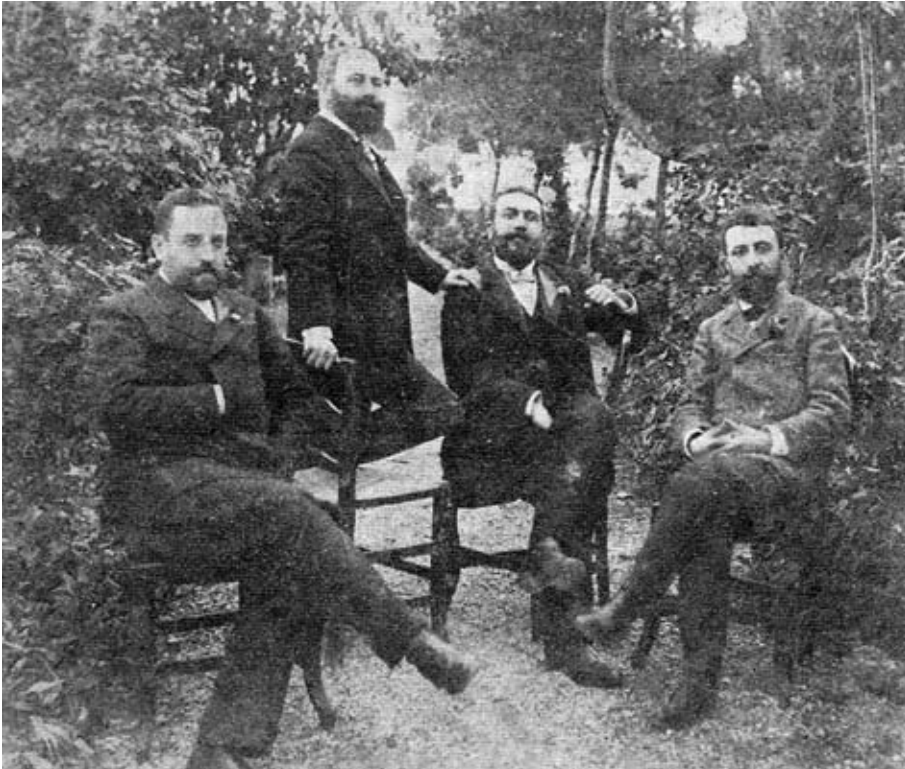
en altres publicacions illenques (*La Palma*, *Museo Balear*).

De Mallorca estant, Miquel dels Sants Oliver ja publicava en diaris de la Cata-

lunya peninsular, com *Catalònia*, *Catalunya* i *Lo Catalanista*, però, principalment, en el *Diario de Barcelona* i en la *Il·lustració Catalana*.

Decidit a establir-se a Barcelona, Maragall li va trobar, l'any 1904, feina d'administratiu a l'Ateneu Barcelonès, i de periodista al *Diario de Barcelona*. En aquest periòdic, que havia estat el més important del segle XIX, la capacitat periodística d'Oliver va excel·lir ben aviat. Tenia un tarannà professional modern i destacava en la pràctica d'un periodisme exigent, competent i documentat que ressaltaven en una premsa que era totalment esclava de la improvisació, les rutines, la incultura i les febleses autodidactes.

Un any després d'haver entrat a la redacció del *Brusi*, Oliver en fou nomenat director. Duraria molt poc allà. En va sortir, el 1906, per discrepar de les posicions refractàries del *Brusi* respecte del moviment Solidaritat Catalana. Va entrar a

La Vanguardia, on va compartir la direcció amb Ezequiel Boixet i Alfred Opisso.

La personalitat d'Oliver va acabar per imposar-se en aquell triumvirat de directors. Fou ell qui va donar una segona gran embranzida a un diari que ja havia començat a renovar anys abans el jove director andalús Modesto Sánchez Ortiz.

IGUAL QUE JOAN MARAGALL, CONSIDERAVA QUE EL PERIODISME D'OPINIÓ CONSISTIA EN L'ART DE LA PERSUASIÓ

Un dels encerts d'Oliver va ser revigoritzar la redacció amb la incorporació de periodistes joves que, com Agustí Calvet (*Gaziel*), desplegarien una reeixida carrera professional. Amb el descobriment de *Gaziel*, justament, Oliver es va apuntar un dels seus èxits com a director. Va saber veure en aquell estudiant de doctorat unes aptituds extraordinàries per al periodisme. El jove havia fet algunes col·laboracions a *La Veu de Catalunya*, però va ser Oliver qui

el va captar per a *La Vanguardia* en llegir els textos que havia escrit a París a l'inici de la Gran Guerra. Anys després, *Gaziel* succeiria Oliver en la direcció del rotatiu.

Malgrat la malaltia que, el 9 de gener de 1920, el va conduir a una mort prematura al seu pis barceloní del carrer de la Cucurulla, Oliver va treballar amb intensitat.

A més de dirigir diaris, va seguir col·laborant en publicacions de Barcelona i Madrid, (*Lectura Popular*, *La Senyera*,

ABC, *Alma Española*, *Revista Luliana*, *La España Moderna*, *España*, *La España Regional*, *Ateneo*, *La Ilustración Artística*).

També va deixar una rica bibliografia en matèria d'història moderna, i molt particularment sobre la Revolució Francesa, en la qual era un erudit. Des del 1902, era membre de la Reial Acadèmia de la Història. També ho era de l'Institut d'Estudis Catalans des de la fundació.

En pàgines anteriors, Sants Oliver vist per Ramon Casas, retrat que es troba al MNAC. En aquesta pàgina, Sants Oliver (dret) amb alguns amics com l'escriptor Joan Alcover (dreta). Arxiu Obra Cultural Balear.

GIR CATALANISTA

L'entrada, el 1906, d'Oliver a *La Vanguardia* va suposar un revulsiu en el món periodístic català. Arribava decebut del *Diario de Barcelona*, on havia fet de director des d'un any abans. Renuncià al càrrec a causa de les discrepàncies que mantenia a propòsit de la resistència obstinada d'aquell diari monàrquic conservador a integrar-se en el moviment patriòtic ampli de la Solidaritat Catalana, iniciativa unitària que abastava des de carlins fins a republicans.

Així, Oliver va sortir del *Brusi*, que dirigia des de 1905, amb un grup de prestigiosos articulistes com Joan Maragall, Bonaventura Bassegoda, Artur Masriera i Bartomeu Amengual. Alguns d'ells s'incorporaren també, com a col·laboradors a *La Vanguardia*.

L'editor Ramón Godó va contractar Oliver com a codirector del triumvirat amb Boixet i Opisso, dos professionals que havien menat la redacció des que Modesto Sánchez Ortiz renuncià al càrrec l'any 1901.

EL SEU PERIODISME EXIGENT I DOCUMENTAT CONTRASTAVA AMB UNA PREMSA ESCLAVA DE LA IMPROVISACIÓ, DE LES RUTINES I DE LA INCULTURA

En aquell trio que dirigia la redacció, la personalitat d'Oliver va destacar per damunt de les altres per la projecció intel·lectual i pels vincles amb la cultura i la societat catalanes. Fou el director que completà l'obra periodística de Sánchez Ortiz. Ho va fer amb un segell molt personal i en dues direccions: va moderar la radicalitat partidista liberal que dominava en el diari de l'etapa anterior i va assegurar, amb esforç, lligams més fermes, sòlids i profunds amb la catalanitat.

Oliver va aportar al diari de la burgesia catalana un to intel·lectual i una orientació de catalanitat més accentuada que la de l'etapa anterior, tot i que s'enfrontava quasi cada dia amb la forta resistència que Ramón Godó li plantejava en aquesta matèria.

Cal dir, però, que Oliver s'havia inclinat cada cop més a favor de la causa de Maura, sobretot després de la Setmana Tràgica, el 1909. Aquesta posició política personal el distanciaria dels prohoms de la Lliga Regionalista, i el va empènyer a dimitir, el 1914, de la seva condició de membre de l'Institut d'Estudis Catalans, corporació

pública de la qual havia estat membre fundador el 1907.

Malgrat l'evolució d'Oliver cap a postulats més conservadors, aquest període va estar marcat per les tensions constants que mantenia amb Ramón Godó a propòsit del catalanisme. Les diferències entre els dos eren magnificades per una opinió pública inclinada a remarcar els defectes del propietari de *La Vanguardia*. Així va ser fins i tot després de la mort del director del diari.

Un exemple significatiu. A la tardor del 1922, l'Ateneo de Madrid va dedicar un homenatge a Oliver. Hi van participar personatges de relleu dins l'escena ma-

LA SEVA ENTRADA A LA VANGUARDIA, EL 1906, VA SUPOSAR UN REVULSIU EN LA PROFESSIÓ

drilenya com Ramiro de Maeztu, Osorio y Gallardo i els germans Quintero, a més d'altres escriptors. Ramón Godó, però, no hi va assistir. Alguns periodistes i lectors

catalans li van fer retrets per aquesta absència.

Mentre Miquel dels Sants Oliver treballà a *La Vanguardia* mai no va faltar el seu article setmanal, que sortia el dissabte sota la rúbrica *Hojas del sábado*. Una selecció d'aquestes peces periodístiques va ser aplegada en sis volums que va editar Gustavo Gili en els darrers anys de vida del periodista.

L'obra articulística de Miquel dels Sants Oliver reflecteix una voluntat cívica i orientadora que revifava en part —si més no, en la força persuasiva— la tradició que s'inicià en Balmes i Quadrado, que va assolir una fita polèmica en Mañé i Flaquer,

i que Joan Maragall va renovar des d'una posició independent i en certa mesura minoritària. Oliver la va reprendre amb una prosa culta i

reposada. Va ser, doncs, l'anella necessària en la cadena d'un articulisme doctrinal que travessa gairebé tota la història de la periodística catalana. Ç

Sants Oliver (centre)
durant una reunió de
col·laboradors del
Diari de Mallorca

CONTRA LA MORDASSA

El periodistes andorrans creuen que amb la nova llei de Protecció Civil, aprovada pel Parlament, perilla la llibertat d'expressió

TEXT GUALBERT OSORIO
FOTO EDUARD COMELLAS

Els periodistes andorrans estan acostumats a treballar en un entorn natural degut a la seva estratègica situació geogràfica.

El Principat d'Andorra té un univers mediàtic que es correspon i s'adapta a la seva especificat. En aquest context tan particular, els periodistes del país dels Pirineus ja fa mesos que s'enfronten a una nova llei que, segons algunes veus, atempta contra la professió i que, entre altres coses, fomentarà la censura encoberta i les demandes abusives.

El Principat d'Andorra té un univers mediàtic que es correspon i s'adapta a la seva especificat. En aquest context tan particular, els periodistes del país dels Pirineus ja fa mesos que s'enfronten a una nova llei que, segons algunes veus, atempta contra la professió i que, entre altres coses, fomentarà la censura encoberta i les demandes abusives.

El periodisme al Principat d'Andorra, tot i que es regeix pels mateixos postulats, normes i saber fer dels anomenats països democràtics del vell continent, té singularitats pròpies d'un estat de 75.000 habitants i amb una taxa d'immigració fregant el 50%.

Andorra és un país singular que incita a la curiositat. D'una banda, té dos caps d'Estat que ostenten el càrrec d'una manera personal i indivisa. Fins l'any 1993, en què es va aprovar la Constitució d'aquest minúscul país, els caps d'Estat tenien gairebé totes les prerrogatives, controlaven la justícia i podien fer i desfer els acords administratius del Consell General. Amb l'arribada de la Carta Magna, el Principat va entrar de ple en els cercles dels països democràtics. Actualment, forma part de les Nacions Unides, així com del Consell d'Europa i, per decisió pròpia, no ha entrat a la Unió Europea, si bé en l'actualitat s'estudien formes i maneres per poder arribar a acords d'associació.

El periodisme a Andorra podria assemblar-se al de qualsevol ciutat de tipus mitjà de la veïna Catalunya, però es dona el cas que hi ha un poder executiu o govern que és una de les principals "agències" d'informació per la seva tasca diària, un parlament (bicameral) que controla l'acció governamental, un interessant grup de partits polítics enquadrats entre la dreta i el centre esquerra, set comuns o demarcacions territorials que s'assemblen a les autonomies de l'estat espanyol, si bé a Andorra disposen de gran poder i dels recursos que poden donar els territoris, ja que el sòl, en una gran majoria, pertany a aquests organismes.

Avui dia, Andorra compta amb quatre diaris (dos d'ells de pagament, el *Diari d'Andorra* i *El Periòdic d'Andorra*) dos gratuïts (*Bon Dia* i *Més*), l'Agència de Notícies ANA, el diari digital *Ara.ad* i diferents revistes monogràfiques i generalistes.

A més, es reben més de trenta emissores de ràdio entre franceses, castellanès i catalanes. Tot i així, només quatre tenen una àmplia producció pròpia, dirigida al país pirinenc (Ràdio Valira, Cadena SER, COPE i Flaixbac- Andorra 1) i, a més, hi ha la Ràdio i Televisió pública d'Andorra que va iniciar les activitats el 1991.

Els dos grans monstres de la comunicació que coexistiren durant molts anys en aquest país (Ràdio Andorra i Sud Ràdio, amb més de 1000 kW de potència i que arribaven a gairebé tots els racons d'Europa Occidental), van tancar les portes, el 1984 i 1981, respectivament.

EL PERIODISME AL PRINCIPAT D'ANDORRA, TÉ LES SINGULARITATS PRÒPIES D'UN ESTAT DE 75.000 HABITANTS

A Andorra, no hi ha cap llei que reguli el sector. No hi ha llei de premsa i el sector audiovisual viu en una situació de permissivitat controlada. L'única llei que hi ha sobre això, data de l'any 2000, regula la ràdio i televisió públiques, i controla l'espectre radioelèctric nacional a través dels serveis d'Andorra Telecom, l'empresa pública encarregada de les comunicacions, ja siguin de ràdio, televisió, telefonia o Internet. És l'única operadora que hi ha al país. En la llei es va contemplar la creació del Consell Andorrà de l'Audiovisual que, des d'un principi, va demostrar la seva escassa utilitat i que, quatre anys enrere, va deixar d'existir. Era un organisme purament consultiu i les decisions preses no eren vinculants.

EFECTES DE LA CRISI

Els professionals de la comunicació d'Andorra tenen, en aquest moment, els mateixos problemes que els professionals del nostre entorn, s'enfronten a una desagradable crisi econòmica, tot i els innombrables brots verds que alguns diuen veure. La crisi ha afectat de ple el sector de la comunicació, igual que als països veïns. La publicitat és l'únic motor que mou aquest sector indus-

Fotoperiodistes al Consell General durant una ple de la cambra que exerceix el poder legislatiu al Principat.

trial. A diferència d'altres països, però, a Andorra la publicitat és una despesa, ja que els empresaris que inverteixen no tenen cap tipus d'ajuda o desgravació.

REBEN MÉS DE TRENTA EMISSORES DE RÀDIO ENTRE FRANCESES, CASTELLANES I CATALANES, PERÒ NOMÉS QUATRE TENEN PRODUCCIÓ PRÒPIA

El sistema fiscal andorrà tant de moda ara mateix per altres menesters aliens a la funció periodística, era gairebé inexistent. A partir d'aquest any, han començat a aplicar-se una sèrie d'impostos com l'IRPF (el màxim aplicable serà un 10%) i, des de l'any passat, es paga l'IGI (equivalent a l'IVA espanyol), que és d'un 4,5%.

A poc a poc, doncs, es van adquirint els "vics" dels països de l'entorn. El 9 de gener, es van signar amb el Regne d'Espanya els acords de No Doble Imposició. Això servirà perquè els impostos de les mercaderies i/o serveis es paguin en un sol lloc. Amb tot,

mentre es van adaptant, amb ganes o sense, als sistemes fiscals internacionals, la crisi continua per aquestes contrades. El turisme, per exemple, va patir un seriós revés, passant d'11 a 7 milions anuals de turistes i visitants. Va baixar en nombre d'afiliats a la Seguretat Social i, per primera vegada en la història del país, hi va haver llistes de desocupats.

DIARI EN BLANC

El passat 5 de juny, el diari *Més Andorra* va sortir en blanc per mostrar la seva absoluta disconformitat amb la Llei mordassa. A l'exemplar d'aquell dia, no hi apareixien notícies, ni SMS dels lectors. A la contraportada del diari apareixien 22 fletxes cap avall, una per cadascun dels consellers demòcrates (el partit que té el poder) i pel cap del Govern.

I respecte al sector de la comunicació, també s'ha vist molt afectat. La publicitat en premsa escrita ha baixat un 40%, mentre que en l'àmbit audiovisual el descens ha arribat a ser d'un 55%. Segons els propietaris dels mitjans, el 2015, ha tingut una bona entrada i les perspectives són esperançadores. No obstant això, tot i no haver-hi xifres oficials, es pot assegurar que entre un 25% i un 30% dels professionals de la comunicació han perdut la feina.

LLEI POLÈMICA

Ara bé, si amb tot això no n'hi havia prou, a Andorra hi ha una nova llei, aprovada per majoria del Consell General, el 27 de novembre passat, pel govern de centre dreta de DA (Demòcrates per Andorra). Es tracta de la mal anomenada llei de Protecció civil als drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge, tot i que popularment és coneguda com a Llei mordassa.

Emanada del grup parlamentari que sustenta al govern, que es va aprovar amb els únics vots del partit governant i que, a més, no disposava de la simpatia de la bancada governamental. La llei ha rebut nombroses crítiques per ser considerada innecessària i perquè es creu que fomentarà la censura. En un moment donat, les esmenes del grups parlamentaris van suavitzar-ne alguns aspectes polèmics.

Aquesta llei existeix a Espanya des de 1982 i ja en aquell dia va ser criticada. Segons el professor Carlos Soria, exdegà de la Uni-

ELS PERIODISTES ANDORRANS CREUEN QUE LA LLEI MORDASSA SERVEIX PER PRESSIONAR-LOS A ELLS I A LES EMPRESSES EDITORES

versitat de Navarra aquesta llei, “des de la perspectiva d'empreses i informadors, ha enterbolit el clima de llibertat i de seguretat jurídica que sempre requereix l'exercici organitzat o professional al dret a la informació reconegut per la Constitució espanyola...”. A la llei andorrana, que curiosament té el mateix nom, li podríem aplicar cadascun dels comentaris i matisos que ja havia fet, aleshores, el prestigiós periodista i jurista espanyol.

En els ambients polítics i de la comunicació d'Andorra es recull aquesta preocupació. Així, Rosa Gili Casals, consellera general del Grup Parlamentari Socialdemòcrata, assegura que “aquesta llei podria semblar una primera obertura a la censura de la informació per la via de l'autocensura dels informadors, dels mitjans de comunicació, dels editors... en fi, de tots els operadors dels mitjans”. Per a la consellera andorrana, això no és acceptable perquè l'autocensura és una manera subtil de censura constitucionalment proscriu amb el consegüent atemptat a la llibertat d'expressió.

EL PERILL DE L'AUTOCENSURA

L'associació de periodistes d'Andorra, que en reiterades ocasions s'havia mostrat contrària a la Llei mordassa perquè considerava que podia causar situacions de censura encoberta, demandes abusives i greuges comparatius entre empreses, es va reunir amb tot els grups polítics i també amb el govern del país, fins i tot amb els ponents de l'esmentat projecte de llei. L'únic que van aconseguir va ser que en revisessin la redacció, ja que era intel·ligible i incompreensible.

En tot moment, els professionals de la comunicació van dir, fins a la sacietat, que aquesta llei, ja aprovada, era del tot innecessària perquè tots els drets que pretén protegir ja estan prou regulats. Es recullen en els articles 12 i 14 de la Carta Magna i, a més, són denunciabils directament davant els tribunals ordinaris i, si fos necessari, fins i tot hi actuaria el Tribunal Constitucional. Respecte als drets a la intimitat, a l'honor i a la pròpia imatge, aquests ja estan protegits i sancionats a la via penal a través dels articles

ADVERTEIXEN QUE ES PRETENEN EMMUDIR LES FONTS D'INFORMACIÓ DEL PERIODISTA, QUE QUEDARIEN SENSE CAP MENA DE PROTECCIÓ

173 al 189 del Codi penal en el títol IX, titulat “Delictes contra l'honor” i en el títol X titulat “Delictes contra la intimitat”.

L'entitat que agrupa els periodistes d'aquest petit país estan convençuts que aquesta llei es va aprovar per pressionar les empreses editores i els professionals de la comunicació que desenvolupen el seu treball al Principat d'Andorra. Es pretenen, apunten, l'autocensura del professional i la coacció permanent a l'empresari i editor dels mitjans de comunicació, així com emmudir les fonts d'informació del periodista, que quedarien sense cap tipus de protecció. Curiosament, a Andorra es fa tot el contrari que a França, on s'ha presentat i aprovat un projecte de llei que reforci la protecció del secret de les fonts dels periodistes.

Més informació a:

<http://aprofca.blogspot.com.es> → Web de l'Associació de Professionals de la Comunicació d'Andorra

+ info

Ara és la teva. Col·legia't!

Tots aquells professionals que pugueu acreditar que el periodisme és la vostra principal ocupació en els darrers cinc anys, podeu demanar, a partir d'ara, el vostre ingrés al Col·legi de Periodistes de Catalunya.

El termini de sol·licituds estarà vigent fins al 31 de desembre del 2015.

Més informació al nostre web www.periodistes.org

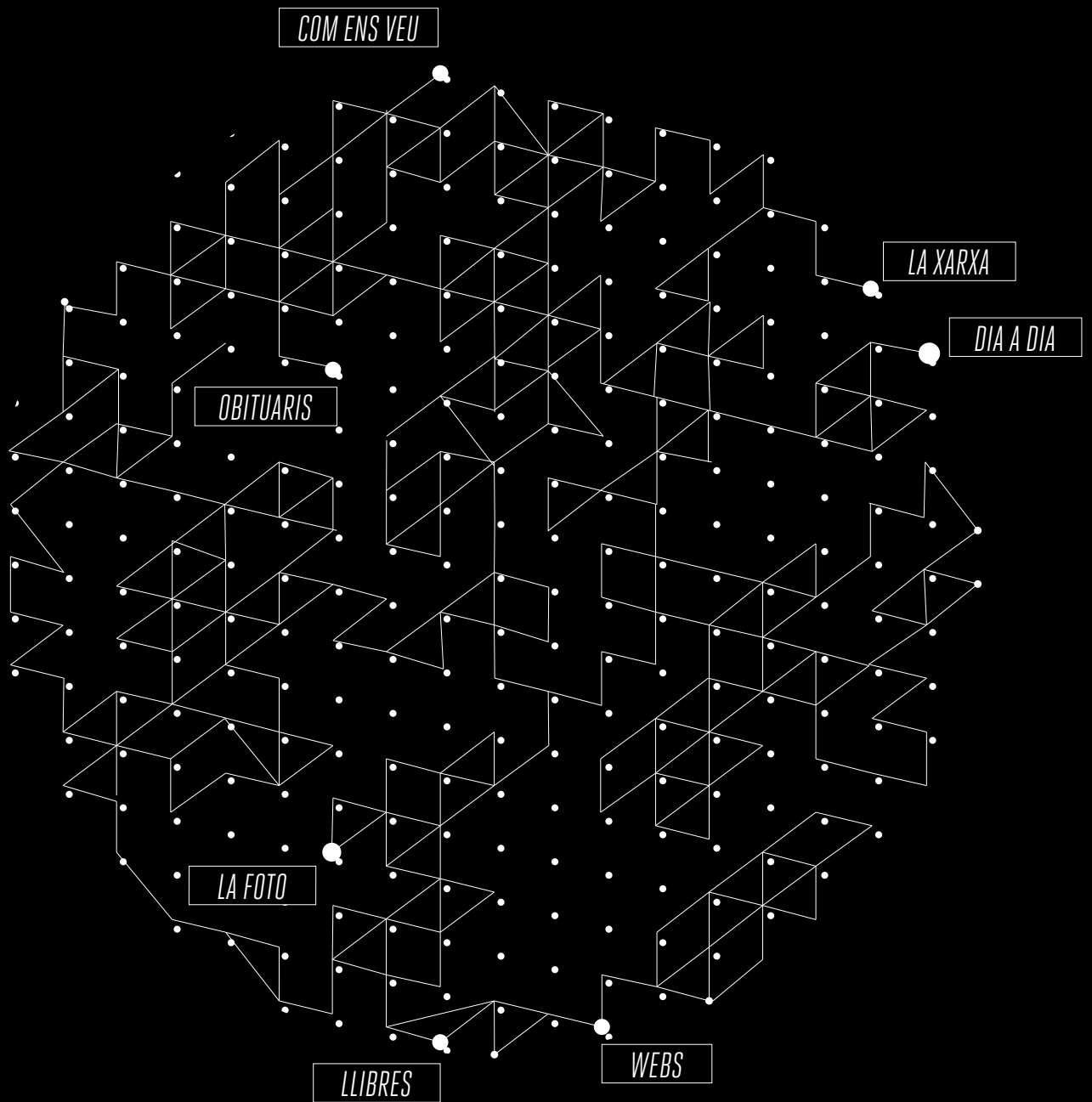

Més periodisme

SECCIONS

RECOMANACIONS I NOTÍCIES AL VOLTANT DEL PERIODISME

FOTOPERIODISME 3.0

<http://memo-mag.com/>

Interessantíssima proposta que utilitza la tecnologia digital —amb una combinació de fotos, vídeos, textos, infografies i 3D— per presentar noves maneres de fer periodisme. Els principals impulsors d'aquesta cooperativa són reconeguts fotoperiodistes internacionals com Fabio Bucciarelli, Manu Brabo, Guillem Valle, Diego Ibarra Sánchez i José Colón.

PUNT DE VISTA CONSTRUCTIU

<http://constructivejournalism.org>

El projecte Constructive Journalism proposa equipar “periodistes i estudiants amb els coneixements i habilitats per exercir un periodisme constructiu i que puguin presentar una imatge més completa, més precisa del món”. També parla d’elevar la consciència pública amb el consum de notícies amb l’angle positiu i l’angle negatiu.

PODER I MITJANS

<http://ejc.sagepub.com/content/29/2/171>

Isabel Fernández Alonso i José Joaquín Blasco Gil, professors de la UAB, són els autors d’un estudi sobre les subvencions oficials a la premsa dins de l’estat espanyol en el període 2008–2012, un espai de temps molt interessant per factors com la crisi dels mitjans i les relacions d’aquests amb el poder. Dedicar una atenció especial al cas català.

MIRADA CRÍTICA

www.media.cat/

Aquest observatori crític té una mirada alternativa sobre el mitjans que funcionen en la nostra àrea idiomàtica. Cada any publica un anuari sobre els principals silencis mediàtics del passats dotze mesos. Està preparant el corresponent al 2014.

ALFABETITZACIÓ MEDIÀTICA

www.projectcensored.org/

Project Censored és una organització nord-americana que analitza les notícies i l’actuació dels mitjans. “Exposem i ens oposedem a la censura de premsa i promovem el periodisme independent d’investigació, l’alfabetització mediàtica, i el pensament crític”, diu. L’entitat ha impulsat el film *Project Censored, the movie*.

Foto: xxx

PERIODISTES VIGILATS

<http://bit.ly/1z4QjkZ>

<http://bit.ly/14WYVix>

La International Federation of Journalists i el sindicat National Union of Journalists denuncien que les autoritats angleses han vigilat, de manera il·legal, periodistes en els darrers anys. I els cent grans editors anglesos signen contra l’ús arbitrari de la RIPA (Regulatory of Investigatory Powers Act) per espionar els periodistes i les seves fonts.

CODI PENAL I LLEI DE SEGURETAT CIUTADANA

<http://bit.ly/1znB9uk>

El nou Codi penal i la nova Llei de Seguretat Ciutadana de l’Estat espanyol tenen punts molt polèmics pel que fa a la informació i els periodistes. Amnistia International critica aquests aspectes i publica un vídeo sobre abusos policials contra informadors mentre fan la seva feina.

POBRESA I DESIGUALTAT

<http://porcausa.org>

Impulsa projectes d’investigació i periodisme sobre pobresa i desigualtat a Espanya. La seva autodefinició: “Apostem pel periodisme de servei públic recolzat en dades i equips multidisciplinaris. Ens financem a través de donacions privades.”

CONTRA LA CORRUPCIÓ

<http://xnet-x.net/ca/grup-treball-anticorrupcio-catalunya>

Diverses organitzacions i grups —entre altres: Xnet, 15MpaRato, David Fernández (CUP), Hervé Falciani i Itziar González (exregidora de l’Ajuntament de Barcelona)— impulsen el Grup de Treball contra la Corrupció a Catalunya, que vol aportar informació de profunditat sobre el tema. També edita una guia de lluita anticorrupció.

VINT ANYS DE VILAWEB

www.vilaweb.cat/noticia/4225822/20141231/vilaweb-vint-anys-2015.html

Vilaweb va començar a publicar l’any 1995 amb el nom de La Infopista i amb format de directori de recursos dels Països Catalans a la Xarxa. I, amb el temps, es va reorientar cap a la informació. El maig d’enguany complirà vint anys, una fita que li permet presumir de ser el degà digital d’Europa.

MINI KIT DE SEGURETAT DIGITAL

EINES PER EVITAR ATACS, VIGILÀNCIA O CONTROLS IL·LEGÍTIMS

Logotip de l'eina Detekt que ha creat Amnistia Internacional per evitar ser espiaats als nostres ordinadors.

Viure obsessionats per la seguretat digital probablement no és bo per a la salut, però ignorar el que el cas Snowden i molts altres han posat damunt de la taula és una ingenuïtat. Entre els dos extrems —la paranoia i ignorar els fets— hi ha algun punt interessant que cadascú pot investigar si vol afrontar un problema que als professionals de la informació ens afecta per partida doble, ja que som usuaris digitals i, a més, periodistes. No cal dir que els periodistes, i especialment aquells que tracten temes sensibles, poden ser objectius prioritaris d'atacs, vigilància o control il·legítics.

A continuació, teniu enllaços i un breu comentari descriptiu d'alguns llocs de la Xarxa sobre temes de seguretat digital que aporten recomanacions i noms d'eines per ajudar els periodistes. Sens dubte, es tracta d'un tema ampli, complex, amb més capes que una cebeta, que comporta una dificultat tècnica i que, a més, està canviant constantment.

És comprensible, doncs, que faci una certa mandra pensar-hi, si bé és el que hi ha, ens agradi o no. L'adaptació al món digital no és fàcil en aquest punt del partit. I per dir-ho amb ironia, la constant evolució de l'escenari digital ens ofereix contínuament l'al·licient de nous i apassionants reptes... Aquest n'és un d'important i tal com estan les coses, tard o

d'hora els periodistes ens l'haurem de plantejar molt seriosament.

I un apunt més: recordem que el tema central en tot això no és si tenim o no coses per amagar. Senzillament, es tracta de vetllar per la nostra privacitat i seguretat digital, de decidir què és el que estem disposats a ensenyar públicament i de defensar la confidencialitat tant de la nostra feina com de les nostres fonts.

SELF-DEFENSE, DE LA EFF 1

Edició en castellà de la Surveillance Self-Defense, de l'Electronic Frontier Foundation, un conegut organisme independent de la Xarxa. Inclou diverses guies, un kit bàsic de seguretat i apartats específics per a periodistes.

ELECTRONIC FRONTIER FOUNDATION 2

Aquest complet article situa en context i comenta l'esmentada guia de l'Electronic Frontier Foundation.

EINES I APLICACIONS 3

Interessant llistat amb deu eines i aplicacions que permeten millorar la seguretat digital. Inclou, entre altres, el sistema d'encriptat PGP (Pretty Good

Privacy) i l'aplicació KeePassX, que deixa generar contrasenyes segures i diferents per a cada lloc que fem servir.

MANUAL DE SEGURETAT DIGITAL I MÒBIL 4

Edició PDF en castellà, editada per l'International Center for Journalism, del Manual de Seguretat Digital i Mòbil. Una cinquantena de pàgines amb molta informació que inclouen recomanacions per dins i fora de la redacció.

PROPUBLICA RECOMANA 5

ProPublica presenta alguns programes de comunicació digital que ofereixen sistemes segurs d'encriptat (primer enllaç) i n'avalua els resultats (segons enllaç).

FREEDOM OF PRESS 6

The Freedom of the Press Foundation ja té recaptats més de 150.000 dòlars en donatius personals que s'han dedicat a millorar eines informàtiques més segures per als periodistes i les seves fonts. Tor (una xarxa que facilita l'anonimat) i Tails (un sistema operatiu que es pot utilitzar des d'una clau USB) són alguns dels projectes amb els quals col·labora.

DETEKT, D'AMNESTY INTERNATIONAL 7

Amnesty International ha tret una eina digital per a periodistes anomenada Detekt, que analitza l'ordinador i avisa de l'existència de programes espia i altres softwares que volen aconseguir informació de manera il·legal. En aquest web es pot descarregar.

ENLLAÇOS

1 https://ssd.eff.org/es	5 http://ow.ly/IB8E7
2 http://ow.ly/Ixsfj	6 http://ow.ly/IB92t
3 http://ow.ly/IB8lr	7 http://ow.ly/IB99w
4 http://ow.ly/IB8wB	

DECIR LA CIENCIA

Divulgación y periodismo de Galileo a Twitter

Vladimir de Semir | Publicacions i Edicions de Universitat de Barcelona, 2014 | 320 pàgines

Aquest assaig analitza les relacions entre el periodisme i la ciència. L'autor realitza una reflexió sobre la importància que ha tingut al llarg de la història la divulgació de la informació en el desenvolupament del coneixement. Dividit en catorze capítols, és com una radiografia de la professió, ja que l'autor desgrana una rere l'altra totes les consideracions apreses durant més de quaranta anys de trajectòria professional. El llibre és el quart títol de la col·lecció "Periodismo Activo", dirigida per Roberto

Herrscher, dedicada a explorar els escenaris canviants del periodisme actual. Vladimir de Semir (Barcelona, 1948), periodista amb una llarga trajectòria professional, va ser sotsdirector de *La Vanguardia* i va coordinar els suplementes de ciència i medicina d'aquest diari, tasca que li va valer el premi Ciutat de Barcelona (1982), i el premi de Periodisme Científic del CSIC (1994). Ha dirigit programes de divulgació cultural i històrica a la televisió, és director del màster en Comunicació Científica, Mèdia i Ambiental de la UPF i responsable del mòdul de Periodisme Científic del màster de Periodisme Barcelona-NY de la UB.

LA BARCELONA D'ENTREGUERRES 1914-1936

Fotografies dels Merletti

Daniel Venteo | Editorial Efadós, Ajuntament de Barcelona i Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya, 2014 | 200 pàgines

Alexandre Merletti i el seu fill, Camil, representen una de les sagues de fotògrafs de Barcelona més importants de la història. L'autor d'aquest llibre, Daniel Venteo, va descobrir la riquesa del fons Merletti —més de 6.500 imatges que es troben a l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya—, i es va decidir a recollir-ne unes 200, la

majoria inèdites, fent un interessant passeig per la història de Barcelona. Els Merletti van retratar la complexitat de dues dècades decisives de la història del segle XX a Barcelona, entre l'esclat de la Primera Guerra Mundial l'any 1914 i el cop militar de Franco del juliol del 1936. El llibre permet fer un recorregut per episodis tan fonamentals com la dictadura de Primo de Rivera, l'Exposició Universal del 1929, la proclamació de la Segona República o els Fets d'Octubre del 1934. Historiador i museòleg, Daniel Venteo ha centrat les seves investigacions en la història de les institucions socials i culturals barcelonines. Ha comissariat exposicions sobre aquest tema i és autor d'una quinzena de llibres monogràfics sobre la capital catalana.

FUMAR-SE EL FRANQUISME

La Catalunya caliquenyo

Francesc Canosa | Ara Llibres, 2015 | 176 pàgines

El periodista i escriptor Francesc Canosa acaba de publicar el seu darrer llibre, disponible tant en versió digital com en paper. Sota el suggeridor títol de *Fumar-se el franquisme*, convida els lectors a conèixer la història de superació dels homes i dones que van sobreviure a la misèria imposada per la postguerra, i concretament a la pagesia lleidatana que va tirar endavant gràcies als seus "superpoders" domèstics d'autosuficiència. Canosa descriu com Lleida es va convertir en la gran fàbrica de caliquenyos de Catalunya, produint fins i tot per a la resta d'Espanya. El caliquenyo,

afirma, va permetre sobreviure molta gent. De la mà dels mateixos protagonistes i testimonis, ens apropa a descobrir el que ell anomena la geografia del fum: el país que va decidir fumar-se la misèria del franquisme amb un caliquenyo d'esperança. L'autor d'aquestes pàgines és articulista i cronista del diari *ARA*. Forma part de l'equip del programa de Catalunya Ràdio, *Els Spin Doctors*. Col·labora també a la *Xarxa* i *Barcelona Televisió*, a més de donar classes a la Facultat de Comunicació Blanquerna.

PERIODISMO SOCIAL

Juana Gallego i María Luengo

Editorial Síntesis, 2014

188 pàgines

Les autores d'aquest llibre coincidien a l'hora de considerar que els temes socials havien estat poc tractats per part de les publicacions acadèmiques sobre periodisme o comunicació. Juana Gallego i María Luengo, totes dues professores a la Universitat Autònoma de Barcelo-

na i la Carlos III de Madrid, respectivament, van estar parlant durant un temps d'escriure conjuntament un text que facilités als alumnes de periodisme els fonaments d'una matèria que ni tan sols havia estat considerada com a especialitat. Un interès comú que finalment s'ha materialitzat en aquest manual, amb el qual creuen haver omplert un forat en la conceptualització del que s'entén per periodisme social, amb els seus temes, fonts i protagonistes; així com el que hauria de ser el seu tractament informatiu. Estructurada en cinc capítols més les conclusions, l'objectiu de l'obra és que la societat tingui en els mitjans de comunicació el protagonisme que mereix, i se la tracti amb l'interès, rigor i respecte amb què cal abordar els diferents grups, sectors i àmbits que la conformen.

BARCELONA VISTA PELS SEUS DIBUIXANTS 1888-1929

Josep Maria Cadena

Àmbit Serveis Editorials, 2014

217 pàgines

La ciutat de Barcelona ha estat representada pels dibuixants al llarg de la història. Els seus carrers i places, però també les seves tradicions, festes i costums han quedat immortalitzades per sempre gràcies a la tasca d'aquests professionals. Aquests

són homenatjats en aquest llibre pel periodista i crític d'art Josep Maria Cadena, qui ha seleccionat més de dues-centes il·lustracions dels millors artistes gràfics catalans de tots els temps —Moliné, Llaverias, Junceda, Opisso, Picarol, Brunet, Pellicer, Cornet, Smith, Xirinius...—, que van plasmar en la seva obra els anys de grans transformacions urbanes i socials que van des de l'Exposició Universal de 1888 a l'Exposició Internacional de 1929, un període d'expansió clau per la formació de la Barcelona i la Catalunya contemporànies. L'objectiu de l'autor és donar a conèi-

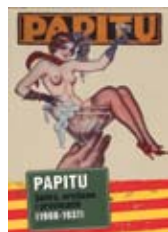
xer Barcelona, mitjançant el relat d'una part de la seva història plena d'interès juntament amb unes excel·lents il·lustracions de l'època; i, sobretot, que el lector faci seva la idea que el coneixement de les formes de vida del passat ha de servir per estimular la voluntat d'ajudar a fer un futur millor.

PAPITU. SÀTIRA, EROTISME I PROVOCACIÓ (1908-1937)

Jaume Capdevila (coord.)

Editorial Efadós, 2014

215 pàgines

L'any 1908, el dibuixant Feliu Elias Apa, va fundar *Papitu*, una publicació humorística i satírica catalana, que es va convertir en un revulsiu polític, social i cultural en la Catalunya de principi del segle xx. El també dibuixant Jaume Capdevila coordina aquestes pàgines, que persegueixen apropar als lectors d'avui el que va ser i va representar *Papitu*. Per fer-ho, un complet equip d'experts en diferents matèries format per Josep Maria Cadena, que signa el pròleg; Jordi Clapés, Jaume Collell, Jordi Farré, Maria Dasca, Jordi Riera, Sebastià Roig, Albert Rossich, Lluís Solà i Dachs, Joan Manuel Soldevilla i Jaume Capdevila. La publicació homenajada va fer de la transgressió i la provocació la seva bandera, incomodant la moral de l'època i combatent la censura. Va abocar-se tant a la llibertat que va acabar obrint-se a l'erotisme, sens dubte una de les claus de la seva popularitat. Per les seves pàgines van passar alguns dels millors escriptors i dibuixants de l'època.

ESCRIBIR PARA LA RED. REFLEXIONES SOBRE LA NUEVA (Y VIEJA) ESCRITURA INFORMATIVA 'ONLINE'

José Manuel Pérez Tornero i Santiago Tejedor (dir.)

Gabinete de Comunicación y

Educación (UAB), 2014

306 pàgines

Publicat en versió digital, aquest llibre recull, en paraules dels creadors, quaranta-un conceptes que donen pas a quaranta-una discussions i, a la vegada, a més de 400 consells sobre com idear, elaborar i difondre missatges amb un objectiu informatiu. Els autors, membres i col·laboradors del

Gabinet de Comunicació i Educació plasmen en aquestes pàgines els seus coneixements i experiències entorn al ciberperiodisme, una de les actuals línies d'investigació d'aquest grup de la Universitat Autònoma de Barcelona. La primera part de cada text està dedicada a reconèixer i discernir els nous elements que desenvolupa el periodisme per informar a Internet; mentre que, en una segona part, es proposen alguns consells per als professionals d'aquest àmbit i algunes pistes sobre fonts i llibres relacionats amb el tema.

HAMSTERS. UNA CASA CON HISTORIAS QUE RUEDAN

Diego Fonseca

Libros del K.O., 2014

327 pàgines

L'escriptor Diego Fonseca barreja en aquest llibre diversos temes com el capitalisme als Estats Units, la immigració, la vida en una comunitat o la persecució del famós, i tantes vegades retratat, somni americà. Tot explicat a través de la història d'un edifici situat a Washington, on va viure-hi durant anys el mateix autor. Segons paraules seves, aquest llibre tracta sobretot de les relacions que connecten les persones. Fonseca ha publicat *Crecer a golpes* (Penguin USA), *Sam no es mi tío* (Alfaguara) i *Hacer la América* (Tusquets). També escriu a *Gatopardo*, *El Malpensante*, *Esquire*, *SoHo* i *El Estado Mental*, entre altres mitjans internacionals; i és *editor-at-large* de la prestigiosa revista *Etiqueta Negra*.

EL BARÇA SEGRESTAT

Xavier G. Luque i Jordi Finestres

Ara Llibres, 2014

426 pàgines

Aquesta obra és la culminació de l'extensa investigació del període durant el qual el F. C. Barcelona va estar intervingut per autoritats franquistes i sotmès a la repressió. Els periodistes Xavier G. Luque i Jordi Finestres treuen a la llum els secrets, les veritats i les mentides de l'etapa més fosca de la història del Barça; els gairebé vuit anys compresos entre el gener del 1939, amb l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona, i

el setembre de 1946, quan el president Agustí Montal Galobart va iniciar tímidament la recuperació democràtica de l'entitat. Luque és redactor de *La Vanguardia* des de fa trenta anys i s'ha especialitzat en la investigació històrica de l'esport català. Premi al millor treball periodístic de la Generalitat de Catalunya 2005, ha escrit el *Gran Àlbum del Barça* i *El Cas Di Stéfano*, conjuntament amb Jordi Finestres. Aquest últim està especialitzat en la comunicació esportiva i política, i també en la divulgació i la investigació històrica a la revista *Sàpiens*. Ha publicat més d'una vintena de llibres, el darrer dels quals ha estat *El xalet de Puigcerdà*.

ANÁLITICA WEB 2.0. EL ARTE DE ANALIZAR RESULTADOS Y LA CIENCIA DE CENTRARSE EN EL CLIENTE

Avinash Kaushik

Centro de Libros PAF, 2014

509 pàgines

Mentre disciplines com el màrqueting en línia o la publicitat en general ja fa molts anys que experimenten una revolució sense precedents, els mètodes utilitzats per a la recollida i anàlisi de dades havien canviat molt poc fins a la recent arribada de l'anàlisi web. Aquest llibre va dirigit a tots els públics, amb independència del seu grau de coneixement de les eines pròpies de l'anàlisi web. L'autor, Avinash Kaushik, destaca especialista en anàlisi web, descriu els conceptes més bàsics per controlar el trànsit d'una pàgina web i proposa, a més, estratègies i models d'implementació per obtenir tota la informació possible de les dades qualitatives. També pretén ensenyar al lector com cal experimentar i provar noves funcionalitats, presentant totes les eines existents per tal d'extreure'n el major profit del nostre avantatge competitiu. L'autor va rebre, l'any 2009, el premi Statistical Advocate of the Year, atorgat per la prestigiosa Associació Americana d'Estadística. Els seus llibres s'han traduït a més d'una vintena de llengües i pronuncia conferències per tot el món.

Tots els llibres d'aquesta secció es poden trobar al Centre de Documentació Montserrat Roig i estan disponibles en préstec per als col·legiats.

FONT D'INSPIRACIÓ

Atín Aya (1955-2007), fotoperiodista i fotògraf documental andalús, va centrar la seva obra, en blanc i negre, en els més humils. A l'inici dels anys noranta, va fotografiar els aiguamolls del Guadalquivir, el projecte més reconegut (primer premi Fotopres, 1990), treball que inspiraria la pel·lícula *La isla mínima*. El llibre *Marismas del Guadalquivir* (Diputació de Sevilla, 2000), resultat de cinc anys d'exploració d'aquest territori inhòspit, ja està descatalogat. Més informació a www.atinaya.com.

Atín Aya

CÉSAR MOLINERO

El 15 de desembre de 2014, moria a vuitanta-quatre anys el periodista i doctor en Dret, César Molinero Santamaria. Nascut a Burgos el 1930, a vint-i-dos anys ja era redactor del diari *La voz de Castilla*. Instal·lat més tard a Catalunya, va ser redactor en cap de *La Mañana*, de Lleida de 1960 a 1962, director en cap de *La Vanguardia*, de 1962 a 1973 i director de *Tèle/Exprés* el 1976-1977. Els anys 80, es va dedicar a la formació de periodistes exercint com a professor a l'Escola de Periodisme de Barcelona i a la Facultat de Ciències de la Informació de la UAB. Era autor dels llibres *La Intervención del Estado en la Prensa* i *La información y los Derechos Personales*.

JOAN BARRIL

Referent del periodisme i de la cultura, el periodista i escriptor Joan Barril i Cuixart va morir, el 13 de desembre, a seixanta-dos anys, a Barcelona a causa de la complicació d'una pneumònia. En l'etapa d'estudiant, va cursar Filosofia i Lletres a la Universitat de Barcelona abans de començar a escriure al setmanari *El Món* i, més tard, com a columnista habitual al *Diari de Barcelona*, *El País*, *La Vanguardia* i *El Periódico de Catalunya*. Va freqüentar diversos àmbits de la comunicació, com la ràdio tant a COMRàdio com després a Catalunya Ràdio on en els darrers anys dirigia i presentava *El café de la República*. Com a escriptor va ser autor d'*Un submarí a les estovalles* (premi Pere Quart d'Humor i sàtira) o *Parada obligatòria* (premi Ramon Llull).

Foto: Grup 62

ALBERT XANDRI

Natural de Sant Feliu de Codinas on va néixer el 1934, Albert Xandri Andreu va morir a Terrassa el 23 de gener. Va començar la carrera a *Tèle/Exprés*, on va treballar entre 1970 i 1977. Compaginà el treball al diari amb la direcció de la publicació *Vudú* i la col·laboració a *Userda* entre 1976 i 1977.

RAIMON SUBIRÀ

Iniciat en el periodisme local quan era adolescent, Raimon Subirà va morir el 6 de gener a Girona a cinquanta-dos anys. Va iniciar-se en la professió a Ràdio Ripoll i, a partir d'aleshores, va col·laborar en mitjans audiovisuals i premsa escrita de publicacions comarcals com *El 9 Nou* i *La marxa*. Durant una etapa, va ser corresponsal del *Diari de Girona*. Va ser el primer locutor dels partits del F. C. Barcelona a Ona Catalana. Durant els darrers deu anys, havia estat director del setmanari *El Ripollès*. La seva mort prematura va causar commoció a la comarca.

EUDALD SOLÀ

Un accident de muntanya a la zona de Vallter 2000, al terme municipal de Setcases, va ocasionar la mort del fotògraf Eudald Solà, de quaranta-vuit anys cap a on havia sortit, el matí del dissabte 10 de gener, en solitari per fer un reportatge fotogràfic. Era un apassionat de la fotografia de la natura i de la muntanya. Membre actiu del Grup de Naturalistes d'Osona i del Centre Excursionista de Torelló, va ser un dels impulsors de l'Agrupació Fotogràfica de Sant Pere de Torelló.

JOSÉ MANUEL LARA

El president del Grup Planeta i d'Atresmedia, José Manuel Lara Bosch, va morir el 31 de gener a seixanta-vuit anys, víctima d'un càncer. Va heretar del seu pare el grup Planeta que presidia. Nascut a Barcelona el 1946, va estudiar Econòmiques a la UB. El 1998, Planeta va llançar *La Razón* i va ser accionista de l'*Avui*. Des de 2003, era president del Grup quan, de la mà del Grup De Agostini, es va convertir en accionista de referència d'Antena 3 TV, l'actual Atresmedia.

GOYO MARTÍNEZ

L'11 de febrer, va morir el periodista Goyo Martínez, de quaranta-set anys, per un infart. Nascut a Lleó el 1967, va arribar a Mollet des petit on residia. Llicenciat en Periodisme i Dret, va iniciar-se a Ràdio Mollet, va ser corresponsal del Vallès dels principals diaris catalans i va guanyar un premi Rosalia Rovira al millor programa radiofònic. També va treballar a RNE i a EFE, on signà centenars de cròniques de tribunals i successos entre 1990 i 2003. Va ser cap de Comunicació de la Conselleria de Justícia i coordinador de Suport Institucional de la Direcció General de Serveis Penitenciaris, on treballava en el moment de la mort. Autor de *Pido la palabra: una crónica íntima* (Lectio/Cossetània, 2008), sobre les víctimes del terrorisme i de la novel·la *El espía de Madrid* (Editorial Medialive, 2011).

JORDI TARDÀ

El periodista i crític musical Jordi Tardà va morir l'1 de març a seixanta anys per problemes respiratoris a la seva casa de Mataró. Gran aficionat a la música, presentava *Tarda Tardà* a Catalunya Ràdio, el programa radiofònic més veterà d'Europa, des de 1985. Havia estat el creador de la Fira del Disc del Col·leccionista i va impulsar el Museu del Rock de Barcelona. La seva dilatada trajectòria li havia permès fer amistat amb nombroses estrelles mundials de la música.

FRANCISCO GONZÁLEZ LEDESMA

El periodista, advocat i escriptor Francisco González Ledesma va morir el 2 de març a vuitanta-set anys a Barcelona. Va treballar a *El Correo Catalán* i *La Vanguardia*, on va estar-hi 25 anys. El 1966, havia estat fundador del Grup Democràtic de Periodistes. Com a escriptor, va guanyar molts premis (com el Planeta per *Crónica sentimental en rojo*) i era conegut per la seva obra policíaca i de novel·la negra, de la qual va ser-ne impulsor a Espanya. Amb el pseudònim *Silver Kane* havia publicat moltes novel·les de l'oest. Va presidir el Consell de la Informació de Catalunya entre 2000 i 2004. El 2011, va patir un ictus i des de llavors no apareixia gaire en públic.

Garantia
professional

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya

www.periodistes.org

NOVEMBRE

2 de novembre

DIA INTERNACIONAL PER ALS CRIMS CONTRA EL PERIODISME. L'Assemblea General de l'ONU instaura el 2 de novembre com el dia internacional per acabar la impunitat dels crims contra periodistes. S'escull aquest dia en record de Ghislaine Dupont i Claude Verlon, periodistes de Radio France International assassinats a Kidal (Mali). Més d'un 90% de crims comesos contra periodistes no són elucidats i, en conseqüència, no són castigats, assenyalava Reporters sense Fronteres.

4 de novembre

TV3 PORTARÀ HISENDA ALS TRIBUNALS. La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) anuncia que portarà als tribunals el contenciós que manté amb Hisenda pel pagament de 80 milions d'euros corresponents a la deducció de l'IVA. La Corporació que gestiona el pagament d'aquest impost acusa l'Agència Tributària d'un "canvi de criteri no justificat que a més s'aplica retroactivament". Es tracta de recórrer la liquidació de 2012 i 2013 en concepte d'un IVA no deduït per les aportacions realitzades per la Generalitat.

CAMPO VIDAL, REELEGIT PRESIDENT DE L'ATV. La Junta Electoral de l'Acadèmia de les Ciències i les Arts de Televisió (ATV) proclama la nova junta directiva de l'entitat, que estarà presidida per tercer mandat consecutiu pel periodista Manuel Campo Vidal. La nova junta defensarà, segons apunten, la creació del Consell Estatal de Mitjans Audiovisuals i potenciarà la relació amb la indústria audiovisual llatinoamericana per la defensa conjunta de la creativitat en el sector. A més, l'Acadèmia seguirà apostant per recuperar la història de la televisió a l'estat espanyol a través del testimoni dels protagonistes en la sèrie documental *Tésoros Vivos*.

TVE CONTRA GUNDÍN. Un referèndum entre els treballadors de TVE reflecteix que José Antonio Gundín, recentment nomenat director d'Informatius de la cadena, no té el suport dels treballadors de TVE. Han votat un 44,24% dels treballadors amb un 3,75% de sufragis favorables, un 76,91% de contraris i un 19,32% de vots en blanc.

5 de novembre

PREMIS DE COMUNICACIÓ NO SEXISTA. L'Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC) celebra al CaixaForum una nova edició dels Premis de Comunicació No Sexista. El premi Bones Pràctiques l'obté *Pikara Magazine* per una iniciativa de comunicació feminista del País Basc, mentre que el mitjà digital *Surtdecasa.cat*, de les Terres de l'Ebre, fundat per Neus Barberà i Anna Zaera, rep el guardó com a iniciativa d'emprenedoria digital. També s'ha guardonat Pilar López Díaz en l'apartat d'investigació, així com el programa de ràdio sobre esport femení *Dones Marca*, de Radio Marca, dirigit i presentat per Lola García. D'altra banda, Montse Roura ha guanyat un premi per un treball sobre sensibilització, benestar i salut de les dones, mentre que en la qualitat del relat i l'opinió en premsa el guardó van ser per a la politòloga Elisabet Puigdollers, la sociòloga Cristina Sánchez Miret i Isaias Lafuente, redactor en cap de *La Ventana* (SER). El premi Trajectòria és per a la periodista Elvira Altés, que ja fa molt anys que treballa temes de gènere. El premi Males pràctiques han estat per al *Segre* i *La Mañana* pel deficient tractament d'una notícia sobre la violència masclista a una nena de catorze anys, així com per a l'Associació de Mitjans d'Informació i Comunicació i l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal, per la poca presència de dones en les respectives juntes.

Foto: Rosmi Duaso

Foto de família dels guardonats.

ELS ARXIUS, EINA LITERÀRIA I PERIODÍSTICA. Comença a la Casa de Cultura de Girona el cicle de conferències "Arxius, creació literària i Periodisme", organitzat per l'Ajuntament i la Diputació en el marc del congrés "Arxius i Indústries Culturals", celebrat l'octubre passat. Els escriptors Carme Riera i Albert Vilaró, a més dels periodistes Montserrat Armengou i Eduardo Martín de Pozuelo, en seran alguns dels conferenciantes.

ÀNGEL CASAS NO REPETIRÀ COM A DIRECTOR DE BTV. Barcelona Televisió tanca el termini de recepció de

candidatures per dirigir els mitjans municipals els propers sis anys. El consell d'administració, integrat per Carlos Nieto (PP i actual president rotatiu), Vicenç Villatoro (CiU), Isona Passola (ERC), Albert de Gregorio (ICV) i Josep Maria Carbonell (PSC) hauran de triar entre una vintena de candidats encara no revelats. Àngel Casas, que ha dirigit la cadena els últims sis anys, decideix no optar a un altre mandat.

INVERTIR EN COMUNICACIÓ, CAMPANYA DEL COL·LEGI. La comissió de Gabinet de comunicació del Col·legi de Periodistes posa en marxa la campanya "Inverteix en comunicació", en què destaquen les virtuts de la feina dels professionals que treballen en gabinets de comunicació com a periodistes de fonts.

6 de novembre

EL WORLD PRESS PHOTO AL CCCB. A partir d'avui, i fins al 8 de desembre, el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona exposa 130 fotografies guardonades en el World Press Photo. En l'edició del 2014, han participat en el concurs 5.754 54 fotògrafs de tot el món. L'exposició està organitzada per la Fundació Photographic SocialVision amb el patrocini de la Fundació Banc Sabadell.

Foto: John Stammeyer

Imatge guanyadora de l'edició d'enguany

TRENTA-CINC ANYS DEL DIARI SPORT. L'Antiga Fabrica Damm de Barcelona acull la commemoració dels trenta-cinc anys del diari *Sport*. L'acte compta amb la presència d'Antonio Asensio, president del Grupo Zeta, i Joan Vehils, director del diari.

COLITA, PREMI NACIONAL DE FOTOGRAFIA. La fotògrafa Isabel Steva Hernández, coneguda com a *Colita*, és guardonada amb el Premi Nacional de Fotografia, que atorga el Ministeri d'Educació, Cultura i Esport, dotat amb 30.000 euros. El jurat en destaca l'extensa trajectòria en fotoperiodisme. *Colita* (Bar-

celona, 1940), considerada la fotografia de la Gauche Divine, ha estat una fotografia compromesa amb la seva època, en especial a favor dels drets de les dones. L'obra figura al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

EXPOSICIÓ DE PERICH I AUTOPISTA. La demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes acull l'exposició "Perich i *Autopista*, humor sense peatges". Jaume Perich (Barcelona 1941-1995) va publicar l'any 1971 el llibre *Autopista*, obra més venuda a l'estat espanyol de 1972 a 1973. El comissari de la mostra, de caràcter itinerant, és l'humorista Jaume Capdevila *KAP*, que remarca que els humoristes de les darreries del franquisme van ser valents en aprofitar "les esclertes de la censura de final del franquisme".

Foto: Anna Estartús

Un moment de la inauguració de la mostra.

7 de novembre

MANEL ALÍAS, NOU CORRESPONSAL A MOSCÚ. Manel Alías és el nou corresponsal de TV3 i Catalunya Ràdio a Moscou. Nascut a Berga, el 1977, és llicenciat en Comunicació Audiovisual. El 2001, es va incorporar a TV3, on ha estat editor, redactor dels serveis informatius de la cadena, presentador de l'*InfoK* i cap d'edició del programa *La nit al dia*.

Foto: TVC

Alías durant una crònica des de Rússia.

FOTOS DE LA DIADA A LA CATALUNYA CENTRAL.

S'inaugura a la demarcació de la Catalunya Central del Col·legi l'exposició de fotoperiodisme "Il·lusió, Convicció, Llibertat?", un passeig en imatges per les

tres últimes diades nacionals de Catalunya. L'exposició consta d'una trentena de fotografies i són obra del periodista Nofre Pasqual, mentre que la realització audiovisual de Sergi Ferrés.

8 de novembre

MÉS DE 650 PERIODISTES ACREDITATS PER AL 9N. Més de 650 periodistes s'han acreditat per cobrir les votacions del 9 de novembre. El procés participatiu ha cridat l'atenció de mitjans de tot el món que es desplacen a Barcelona per informar del desenvolupament de la jornada. Entre els mitjans interessats, hi figuren representants de les principals agències de comunicació com Reuters, France Press o Bloomberg, a més de cadenes de ràdio i de televisió europees i de països tan llunyans com Austràlia, Japó o Xile. La Fira de Barcelona acull un centre internacional de premsa habilitat per a l'ocasió.

11 de novembre

RELLEUS A RTVE-CATALUNYA. En el ball de canvis directius de RTVE, promoguts pel consell d'administració, hi figura el nomenament d'Eladio Jareño, actual coordinador del PP a Catalunya, com a nou director del Centre de Producció de RTVE a Sant Cugat del Vallès. L'actual directora, Anna Maria Bordas, passa a dirigir La 2 després de quatre anys de bona gestió al Centre de Sant Cugat.

PEDRO J. RAMÍREZ, ACOMIADAT. Unidad Editorial, empresa propietària d'*El Mundo*, trenca les relacions professionals amb l'exdirector del diari Pedro J. Ramírez després de les discrepàncies amb l'actual director, Casimiro García Abadillo. D'ençà de l'abandó de la direcció, Ramírez escrivia una columna setmanal i ostentava la presidència de la revista *La Aventura de la Historia*. La causa de l'acomiadament és la carta de l'exdirector, el 2 de novembre, en què criticava amb duresa l'actual responsable del diari. L'empresa el commina a lliurar el despatx, a més de perdre el xofer i l'escorta. També li reclama 400.000 euros per vulnerar un acord, segons el qual s'abstindria d'escriure comentaris sobre el seu relleu, així com de col·laborar en qualsevol mitjà durant quinze mesos.

12 de novembre

PESSICS DE VIDA A MANRESA. El Centre Cultural El Casino, l'Ajuntament de Manresa i la Demarcació de la Catalunya Central del Col·legi de Periodistes

organitzen al Casino de la capital del Bages el cicle de xerrades "Pessics de vida", en què professionals del periodisme conversen amb els conferencians. La primera cita va tenir lloc el 29 d'octubre amb Salvador Giner, catedràtic emèrit de la UB, entrevistat per Salvador Redó cap de fotografia de *Regió 7*. La segona trobada, avui, reuneix Montserrat Tura, exconsellera d'Interior, amb Jordi Molet director general d'*El 9 Nou*. Tura parla del seu passat en una família republicana i fa esment del procés català i el psc. El 26 de novembre, tindrà lloc la tercera trobada amb el periodista Jaume Barberà, que serà entrevistat per Dani Sala, emprenedor de comunicació.

Foto: Anna Vilajosana

Un moment de la trobada amb Montserrat Tura

13 de novembre

L'OFF THE RECORD DEL 9N. El periodista de Guardiola de Berguedà, Jordi Pons, de l'equip de Política del servei d'Informatius de Televisió de Catalunya, celebra a la Biblioteca Ramon Vinyes i Cluet de Berga una xerrada per respondre a preguntes sobre la visió de la consulta del 9N per part de polítics de Barcelona i Madrid, però també sobre com han hagut de fer front a les qüestions plantejades. L'acte, titulat "L'off the record del 9N", està organitzat per la Demarcació Catalunya Central del Col·legi de Periodistes.

PERIODISTES DE TVE DENUNCIEN MANIPULACIÓ A L'INFORMATIU DEL 9N. El Consell d'Informatius de Televisió Espanyola denuncia, a través de Twitter, que el *Telediario* del dia 10 va "manipular les xifres de la consulta catalana". Per determinar el grau de suport a la independència, l'informatiu de La 1 hauria comparat la xifra de votants amb el total de persones amb dret a vot i no amb les que van participar al 9N.

L'EXPOSICIÓ D'ESCARRÉ A TARRAGONA. La demarcació de Tarragona del Col·legi de Periodistes inaugura a Tarragona l'exposició "Premsa i dictadura. L'abat Escarré a *Le Monde*, amb documents de la premsa

internacional referents a les declaracions de l'abat de Montserrat en les quals denunciava el règim franquista per "no obeir els principis bàsics del cristianisme", entre aquests la manca de llibertat d'expressió. L'exposició és obra de l'Associació de Periodistes Europeus (APEC) i té el suport del Col·legi.

14 de novembre

PRIMERA EMISSIÓ DE RÀDIO BARCELONA. Es compleixen noranta anys des que EAJR Ràdio Barcelona es va escoltar a les ones i es va convertir en la primera ràdio d'Espanya. La primera veu que hi va enraonar va ser la de Maria Sabater des de l'Hotel Colón, on es va instal·lar el primer estudi que, al cap d'un any, va passar a la seu actual, a l'edifici del Teatre Tívoli, al carrer Casp de Barcelona. Per cloure l'homenatge, Ràdio Barcelona emet avui un programa especial commemoratiu dirigit per Iñaki Gabilondo acompanyat per Josep Maria Pou, Joan Manuel Serrat, Núria Espert, Matías Prats, Joaquim Prat (fill), Ana Pecker i professionals del teatre.

DIA DE LA PREMSA COMARCAL. L'Associació Catalana de la Premsa Comarcal (ACPC) celebra el Dia de la Premsa comarcal al Centre Cultural El Born de Barcelona. La jornada reuneix dotze ponents, entre ells Carles Ayats, president de l'ACPC. El sociòleg i consultor Enric Yarza presenta una "radiografia de la premsa comarcal", un estudi que detalla el pes del sector en el mapa comunicatiu de Catalunya, l'oferta comercial, el model de negoci i les tendències de futur.

L'SPC CRITICA EL NOMENAMENT DE JAREÑO. El Sindicat de Periodistes de Catalunya i el Sindicat de Professionals de la Comunicació consideren que el nomenament d'Eladio Jareño com a nou director de RTVE-Catalunya "no garanteix la necessària independència, neutralitat i objectivitat" que la Constitució contempla per als mitjans de comunicació social dependents de l'Estat, segons l'article 20 de la Carta Magna. Jareño era fins ara l'assessor personal d'Alicia Sánchez Camacho, cap del PP a Catalunya.

21 de novembre

ORIOL NOLIS, DESTITUÏT DEL TELEDIARI DEL CAP DE SETMANA. Sense donar cap explicació pública, TVE destitueix Oriol Nolis, presentador del *Telediario* del cap de setmana. Segons Nolis, no li han justificat

l'acomiadament, tan sols li assenyalen que es tracta d'una nova etapa. L'acomiadament provoca la solidaritat de companys del periodista.

22 de novembre

LA 25A EDICIÓ DELS PICA D'ESTATS. La Universitat de Cervera acull l'entrega de la vint-i-cinquena edició dels premis Pica d'Estats, que atorga la Diputació de Lleida i que guardona els millors treballs de comunicació dedicats als valors turístics de les comarques de Lleida. En Premsa local, es distingeixen els reportatges publicats a *Lectura*, el suplement del *Segre*, obra de Neus Martí i Mikel Aristregi. En la mateixa categoria, s'ha premiat el documental *Els rastres del Tethys* sobre les coves del Pirineu realitzat per Josep Maria Castellví i emès per Lleida Televisió. En premsa generalista, es premia la sèrie de reportatges *Pirineu amb història; la travessa del tercer sector*, de Rosa Maria Bosch publicat a *La Vanguardia*. També es guardona tres reportatges sobre el Montblanc, Aigües Tortes i El Solsonès, d'Inés Valtaller, i Cristóbal Prado, publicats a *Catalunya Experience*. En Premsa Internacional, s'han premiat els reportatges sobre nevades i gastronomia publicat a la revista nord-americana *Powder Magazine*. També han guardonat un reportatge fotogràfic dels grans monestirs de *Descobrir Catalunya*, mentre que el de Ràdio és per a Plaça gran, presentat i dirigit per Joan Albert Argerich a Ràdio 4, i el de Televisió per al documental *La gran aventura de la Canadenca*, dirigit per Jordi Fortuny i emès per TV3. Als premis s'hi han presentat 197 treballs procedents de mitjans nacionals i internacionals

El conjunt dels premiats d'aquesta edició.

Foto: Diputació de Lleida

24 de novembre

NOU WEB DE TV3 I CATALUNYA RÀDIO. La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals posa en marxa un nou portal web que agrupa el contingut de tots els seus mitjans. Aquest nou portal permetrà accedir conjuntament i amb facilitat a tota l'oferta audiovisual de TV3 i Catalunya Ràdio.

25 de novembre

PREMIS PERIODÍSTICS D'AIGÜES TER-LLOBREGAT. Es lliuren les distincions de la primera edició del Premi Periodístic de l'Aigua impulsat per l'ATLL en col·laboració amb l'Agència Catalana de l'Aigua, el Departament de Territori i Sostenibilitat i el suport del Col·legi de Periodistes. La guanyadora és la periodista Anabel Herrera per un reportatge publicat al magazín de *La Vanguardia*. S'han atorgat tres accessos per a Maya Castañer per un reportatge emès a Barcelona TV, Mercè Fernández per un a Vallès Visió i per a No-rian Muñoz per un publicat al *Diari de Tarragona*.

TARRAGONA CONTRA LA VIOLÈNCIA MASCLISTA.

L'Ajuntament de Tarragona, el Col·legi de Periodistes de Catalunya i l'Associació de Dones Periodistes organitzen una sèrie d'actes en el Dia internacional de la violència masclista. També es donen a conèixer els resultats d'un estudi de les periodistes Mavi Carrasco i Marta Corcoy sobre el tractament que els mitjans de comunicació fan de la violència masclista.

26 de novembre

COMPORTAMENT DE LA PREMSA DAVANT EL POBLE GITANO. La Comissió de Periodisme Solidari del Col·legi celebra el debat "El comportament de la premsa espanyola davant el poble gitano", per analitzar la cobertura d'aquest sector de la població. L'acte té lloc a la seu de Barcelona del Col·legi i compta amb la participació de Juan de Dios Ramírez Heredia, advocat, periodista i president d'Unió Romaní. També hi intervenen Miguel Ángel Franconetti Andrade, educador social, patró de la Fundació Privada Pere Closa, i Ezequiel Pérez Amaya, alumne i tècnic de la Fundació Privada Pere Closa. A l'acte, moderat per Sebastián Porras, periodista i membre de la Comissió de Periodisme Solidari, es presenta un estudi que analitza milers de notícies publicades a Espanya, durant el 2013, sobre els gitanos.

Ramírez Heredia durant la seva intervenció

Fotolgnasi R. Renom

ENTREGA DELS ONDAS. Se celebra al Teatre del Liceu l'entrega dels premis Ondas. El Premi especial del Jurat és per al periodista Josep Maria Martí, que ha estat degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya, president de la Societat Catalana de Comunicació de l'Institut d'Estudis Catalans i director de Ràdio Barcelona i de la cadena SER a Catalunya. També han estat premiats, entre altres, el programa d'humor *APM* (TV3) i el d'actualitat *En Portada* (TVE). L'Ondas de ràdio és per a *Todo por la ràdio*, de Toni Martínez (SER), i el millor programa de ràdio per a Toni Clapés (RAC1). *Un lugar llamado Mundo*, de Javier Limón (Europa FM), recull el millor programa musical.

Foto: Ràdio Barcelona

Foto de família dels guardonats

28 de novembre

PROTESTA A TVE PEL RELLEU DE PERIODISTES. Onada de protestes a TVE amb plantades de quinze minuts dels periodistes davant el despatx del director dels serveis informatius de TVE, José Antonio Álvarez Gundín, després que hagi substituït els caps d'Internacional, Cultura i Societat. Els afectats són Diego Arizpeleta, Manuel Román i Mavi Doñate

DESEMBRE

1 de desembre

INAUGURAT L'ESTUDI PRINCIPAL DE BARCELONA FM. L'alcalde de Barcelona, Xavier Trias, i el conseller de Presidència, Francesc Homs, inauguren l'estudi principal de la nova Barcelona FM, emissora pública de la capital catalana. Coincidint amb la inauguració Trias i el president del consell d'administració de la Societat Municipal Informació i Comunicació de Barcelona, Carlos Nieto, signen un contracte programa per a l'emissora local per als propers tres anys segons el qual el consistori invertirà quinze milions d'euros anuals en l'emissora municipal i el manteniment de la BTV.

3 de desembre

SERGI VICENTE DIRECTOR DE BTV. Es dona a conèixer que el periodista Sergi Vicente (Barcelona, 1975) serà el nou director de Barcelona Televisió (BTV) durant els propers sis anys i substituirà en el càrrec Àngel Casas, que finalitza el mandat per jubilació. Els orígens de Vicente, actual corresponsal de Televisió de Catalunya a la Xina, es remunten a la televisió local de Sant Andreu Televisió. Vicente ha estat el guanyador per unanimitat del consell d'administració de l'ICB, empresa que gestiona els mitjans municipals.

Foto: BTV

Vicente substitueix Àngel Casas

PREMI DE BENESTAR SOCIAL A TONI SUST. El periodista d'*El Periódico* Toni Sust, és distingit amb un dels premis que atorga el Consell Municipal de Benestar Social per l'article "En la trinxera social", de l'octubre de 2013, en què feia una radiografia de la tasca portada a terme per prop de 7.000 entitats que cada dia treballen amb més de 300.000 voluntaris contra la crisi i l'exclusió social. L'acte de lliurament se celebra al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona.

LLEIDA ANALITZA LA LLIBERTAT RELIGIOSA. Un total de quinze periodistes participen en un curs formatiu sobre la llibertat religiosa organitzat per la Demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes, la Direcció d'Afers religiosos (DGAR) i la Regidoria de Drets Civils Cooperació i Igualtat de l'Ajuntament de Lleida.

Foto: CPC Lleida

Els participants durant el curs formatiu

4 de desembre

ELS MITJANS EN L'ENTORN DIGITAL. La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) i el Col·legi de Periodistes presenten una taula rodona al Col·legi amb motiu del nou portal de la CCMA. A l'acte assisteixen Brauli Duart, president de la CCMA; Neus Bonet, degana del Col·legi de Periodistes; Martí Patxot, director de Mitjans digitals de la CCMA; Salvador Cot, director de *Nació Digital*; Josep Maria Ganyet, professor de Comunicació Audiovisual de la Universitat Pompeu Fabra; Albert Sáez, director adjunt d'*El Periódico*, i Lluís Marquina, director de *Generació Digital*, de TV3.

5 de desembre

CRISTINA GALLACH, CAP DE COMUNICACIÓ DE L'ONU. El secretari general de l'ONU, Ban Ki Moon, nomena la periodista Cristina Gallach com a nova responsable de Comunicació de l'organització en substitució de l'austriac Peter Launsky-Tieffenthal. Gallach, llicenciada en Periodisme i amb un màster en Relacions internacionals per la Universitat de Columbia, té una àmplia experiència en comunicació, informació, diplomàcia pública i relacions internacionals. En el moment del nomenament del nou càrrec, s'encarrega de les relacions públiques del Consell de la Unió Europea.

6 de desembre

UN PERIODISTA ASSASSINAT AL IEMEN. Assassinen el periodista nord-americà Luke Somers i el cooperant sud-africà Pierre Korkie. Ambdós eren ostatges d'Al-Qaida a la Península Aràbiga (AQPA). Les forces especials nord-americanes van intentar l'alliberament dels ostatges que es trobaven en un lloc indeterminat a la província de Kabwa. En veure's descoberts, els segrestadors van disparar contra els ostatges. Ambdós van sobreviure a l'atac, però poc després morien a causa de les ferides.

8 de desembre

TRENTA ANYS DE TARDATA TARDÀ. Catalunya Ràdio emet el primer d'una sèrie d'especials sobre el 30è aniversari del programa *Tarda Tardà*, el programa de rock més veterà d'Europa. El programa està dedicat a la mort de John Lennon. Hi intervé el cineasta David Trueba, autor de la pel·lícula *Vivir es més fàcil con los ojos cerrados*, inspirada en la història d'un mestre de poble que va conèixer Lennon.

10 de desembre

POLEMICA PER L'ENTREVISTA DE TVE A IGLESIAS. Polèmica entorn de Sergio Martín, presentador del programa de TVE *La noche en 24 horas* i director del Canal 24 hores, arran de l'entrevista a Pablo Iglesias, líder de Podemos. Martín havia donat l'"enhorabona" a Iglesias per les excarceracions d'ETA. El consell d'informatius destaca que la frase vulnera les lleis que prohibeixen l'ús d'expressions insultants o insinuacions insidioses o venjatives. Malgrat això, la direcció de la cadena manifesta el suport a Martín.

12 de desembre

PREMI A UN ARTICLE DE L'ARA DIUMENGE. El reportatge *El cos robat*, de la periodista Elena Ledda, publicat a l'*Ara Diumenge* del 8 de juny guanya el Premi de Periodisme Jove sobre Violència de Gènere 2014 en la categoria de periodisme imprès. Els convoca l'Injuve (Instituto de la Juventud). L'article explica la història de l'Anna Maria Scarfò, una adolescent catalana violada durant anys per un grup vinculat a la màfia italiana. La noia viu actualment sota protecció en una localitat secreta.

15 de desembre

ÀNGEL CASAS, PREMI ARC. Es lliuren a la sala Barts de Barcelona els Premis ARC de la Indústria Musical del Directe, que en la XII edició premia la labor del periodista Àngel Casas per tota la trajectòria professional a la ràdio, a la premsa escrita i, des de 2008, com a director de Barcelona Televisió, càrrec que deixarà aviat per jubilació. Nascut el 1946, és un periodista especialitzat en informació musical que va col·laborar a *El Correo Catalán*, *Nuevo Fotogramas* i *Ràdio Joventut*. Va ser també fundador de la revista *Vibraciones* i va presentar programes com *Popgrama* (TVE) i *Àngel Casas Show* (TV3). La trajectòria professional de Casas ha estat reconeguda amb dos Ondas, tres TP, un Micròfon de Plata i la Creu de Sant Jordi.

Foto: Arxiu

Casas, guardonat per la seva trajectòria.

16 de desembre

TANCA GOOGLE NEWS. Google tanca el servei agregador de notícies a Espanya. Aquesta decisió és fruit del malestar per la nova Llei de Propietat Intel·lectual (LPI), que entrarà en vigor el pròxim 1 de gener. Els continguts es podran seguir al cercador de Google, però no el servei de notícies, de manera que les publicacions dels editors espanyols ja no apareixen a Google News. L'Associació d'Editors Espanyols (AEDE), defensava els drets d'autor dels continguts que Google divulgava gratuïtament. L'AEDE lamenta la decisió de Google, si bé espera que el problema es pugui resoldre.

LUÍS ENRÍQUEZ, NOU PRESIDENT D'UTECA. La junta de la Unió de Televisions Comercials en Obert (UTECA), acorda per unanimitat el nomenament de Luís Enriquez com a president de l'organisme. Enriquez ha treballat més de vint anys en el sector. Des de juliol de 2011, és conseller delegat de Vocento. Anteriorment, havia estat director general d'Unidad Editorial. El gener de 2013, va ocupar el càrrec de president de l'Associació d'Editors de Diaris Espanyols (AEDE). Fins ara, compartia la presidència d'UTECA amb José Manuel Lara i Alejandro Echevarria.

17 de desembre

MEDIAPART, PREMI DIGITAL JAIME ARIAS. Es lliura a l'Ajuntament de Barcelona la primera edició del Premi Jaime Arias a l'Excel·lència Periodística, impulsat per l'Associació de Periodistes Europeus de Catalunya (APEC) i *La Vanguardia*. El diari digital francès *Mediapart*, fundat el 2008 a París, és el guanyador del Premi. El guardó va ser creat per recordar la figura d'Arias —mort l'octubre de 2013— i guardonar un mitjà internacional. El jurat destaca la independència, qualitat, experiència i esperit crític de *Mediapart*. El premi, que recull Edwy Plenel, director de *Mediapart*, compta amb el suport del Col·legi de Periodistes.

Foto: APEC

Carreras, Plenel, Trias i Carol en l'acte

RSF DENUNCIA LA VIOLÈNCIA CONTRA PERIODISTES. L'informe de Reporters sense Fronteres de 2014 denuncia la violència contra periodistes al món. L'organització alerta que durant l'any s'han segrestat 119 periodistes, un 35% més respecte a l'any passat, mentre que 66 han mort en zones de conflicte, la majoria a Síria. RSF clama contra els assassinats a periodistes amb degollaments a mans de l'Estat Islàmic. L'informe també denuncia l'assassinat de dones periodistes, que s'ha doblat, de 3 a 6, des de 2013.

LA DIVERSITAT RELIGIOSA EN ELS MITJANS. La sala Jaume Magre de Lleida acull la jornada de diàleg sobre la diversitat religiosa en les societats obertes i el dret a la informació. Hi intervenen el catedràtic de Filosofia i Teologia, Francesc Torralba i Laura Fanals, periodista del *Diari de Girona*. La Demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes col·labora en l'organització de l'acte.

VILLATORO S'ESTRENA COM A DIRECTOR DEL CCCB. El periodista Vicenç Villatoro pren les regnes del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona com a nou director. Villatoro destaca que vol "reforçar la marca CCCB" i crear sinergies amb diferents equipaments, així com impulsar la vàlua cultural de l'entitat. Villatoro substitueix Marçal Sintes després que aquest renunciés al càrrec al cap de tres anys.

IGNACIO CAMACHO, PREMI MIGUEL DELIBES. El columnista d'*ABC* Ignacio Camacho és guardonat amb el premi Delibes per l'article "Almendras Amargas", publicat a l'*ABC* després de la mort de l'escriptor i premi Nobel Gabriel García Márquez.

18 de desembre

VISITA DE L'ARXIU CAPITULAR DE TORTOSA. Un grup de col·legiats de les Terres de l'Ebre fan una visita guiada a l'Arxiu Capítular de Tortosa, planificada pel Bisbat, amb la col·laboració de la Demarcació de les Terres de l'Ebre. Seguint les explicacions de l'arxiver, Josep M. Alanyà, s'han conegut i vist còdexs i pergamins medievals que es conserven a l'Arxiu Capítular, fora de l'accés del públic en general. La vàlua d'aquests documents és tal que, segons explica l'arxiver, la consulta per part d'estudiosos i historiadors passa abans per la Universitat de Minnesota, ja que, des de 1974, el Bisbat i aquesta universitat nord-americana tenen un conveni que permet consultar

els documents digitalitzats. Els originals només es poden consultar a Tortosa, després d'haver contactat amb la Universitat primer, i haver obtingut el permís de l'arxiver Alanyà.

20 de desembre

TOSTAO, PREMI VÁZQUEZ MONTALBÁN. El jurat del Premi Internacional Vázquez Montalbán en la categoria de Periodisme esportiu decideix atorgar el guardó de l'onzena edició a Eduardo Gonçalves de Andrade, conegut com a *Tostao*. El brasiler va ser un dels millors jugadors de futbol dels anys seixanta i setanta, campió del món el 1970 amb la selecció brasilera. Aquests darrers anys ha exercit com a analista esportiu amb articles setmanals al diari *Folha*, de Sao Paulo. El jurat n'ha valorat l'"excel·lència periodística present a les columnes publicades, que mostren ser un esperit lliure i lúcida, a voltes amb domini de la ironia, i gens xovinista". El premi Vázquez Montalbán en la categoria de Periodisme esportiu l'atorguen la Fundació del F. C. Barcelona i el Col·legi de Periodistes de Catalunya i va ser creat, el 2004, amb el propòsit de recordar la figura i l'obra de Manuel Vázquez Montalbán.

Tostao, amb una samarreta del Barça.

Foto: Fundació FCB

22 de desembre

GIRONA REP EL FONS D'EMILI CASADEMONT. L'Ajuntament de Girona celebra un acte de recepció del fons documental del periodista Emili Casademont (Girona, 1936 – Figueres, 2012) després que la seva família hagi decidit cedir el seu fons documental a l'Arxiu de Girona. El periodista Emili Casademont i Comas va morir el 27 de novembre de 2012 a Figueres a setanta-sis anys. Era el col·laborador més antic del *Diari de Girona* (des de 1956). La carrera periodística la va començar a la ràdio els anys 50, on va ser un dels precursors en la recuperació del català.

GERARD GUIU, NOU CÀRREC AL BARÇA. La junta directiva del F. C. Barcelona aprova la reestructuració de l'àrea executiva del club amb el nomenament del

periodista i advocat Gerard Guiu com a Director de Projectes a l'Àrea Social. Guiu, que ha treballat durant quatre anys com a cap de gabinet, és professor d'Oratòria i Comunicació professional a la Facultat de Dret d'ESADE. Ha desenvolupat la carrera professional com a cap de gabinet de la Rectora de la URL, Esther Gimenez-Salinas, de l'alcalde de Lleida, Angel Ros, i de la consellera de Salut, Marina Geli. També va dirigir el Patronat de Promoció Econòmica de la Diputació de Lleida.

Guiu estrena càrrec dins el Barça

Foto: FCB

AUTORITZEN EL LLOGUER D'UN CANAL DE TDT DE GODÓ. El ple del Consell de l'Audiovisual (CAC) autoritza TV3 a llogar un dels canals del múltiple del Grup Godó, a fi i efecte que la cadena pública catalana pugui mantenir l'emissió en alta definició. Aquesta possibilitat perillava des que el Ministeri d'Indústria va assenyalar a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) que el canal múltiple que utilitzava TV3 per a l'alta definició havia d'estar destinat a telefonia mòbil. L'import de l'operació s'ha quantificat en 1,9 milions d'euros anuals.

23 de desembre

NOU PREMI TERRES DE L'EBRE. La Demarcació de les Terres de l'Ebre del Col·legi de Periodistes dona a conèixer les bases dels nous Premis Terres de l'Ebre de Periodisme que reconeixen al millor treball del territori publicat el 2014. Aquesta iniciativa va sorgir en la primera assemblea general que va convocar la nova Junta de la Demarcació. La concessió del premi tindrà lloc durant el primer trimestre del 2015, en el marc de la Festa del Periodisme de les Terres de l'Ebre, també de nova creació. Amb aquest premi es pretén reconèixer el treball dels professionals que hagin publicat o emès, entre l'1 de gener i el 31 de desembre d'enguany, un treball periodístic en qualsevol format, relacionat amb les Terres de l'Ebre. El premi està dotat amb 500€.

24 de desembre

PREMIAT A LLEIDA EL DIBUIX NADALENC DE MARIA LÓPEZ GILI. La nena Maria López Gili, de set anys, és la guanyadora del concurs de dibuix de Nadal que convoca per tercer any consecutiu la demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes. El president de la Demarcació, Rafa Gimena, lliura el premi, un lot de productes educatius, a la guanyadora. El dibuix guanyador ha servit per il·lustrar la felicitació de Nadal del Col·legi de Periodistes a Lleida. Enguany, han participat altres vuit dibuixants en el concurs amb edats compreses entre els cinc i els nou anys.

30 de desembre

THE GUARDIAN BUSCA DIRECTOR. El diari britànic *The Guardian* publica un anunci en la secció d'ofertes de feina per trobar el substitut de l'actual director del rotatiu, Alan Rusbridger, que cessarà el càrrec a l'estiu, després de vint anys al diari.

GENER

1 de gener

PATRICI TIXIS, PRESIDENT DELS EDITORS. Es fa efectiu el nomenament del periodista gironí Patrici Tixis com a president del Gremi d'Editors de Catalunya en substitució de Daniel Fernández, que ha estat escollit president de la Federació de Gremis d'Editors d'Espanya. L'elecció té lloc en l'Assemblea General del Gremi. Tixis presenta com una de les prioritats de la nova junta "lluitar perquè Espanya ja no sigui un paradís per a la pirateria". Tixis (Sarrià de Ter, 1961), que ocupava fins ara la vicepresidència primera de l'entitat, és director de Comunicació del Grup Planeta, vicepresident de CEDRO (entitat de gestió de drets d'autor del món editorial) i membre de la junta de la Federació de Gremis d'Editors d'Espanya. És periodista i diplomàtic en Administració i Direcció d'Empreses. Ha treballat en diferents mitjans com *El Punt*, *Ràdio4*, *Diari de Barcelona* i *La Vanguardia*.

Tixis substitueix Fernández.

Foto: Gremi d'Editors

PEDRO J. RAMÍREZ PRESENTA EL SEU NOU DIARI. L'exdirector d'*El Mundo*, Pedro J. Ramírez, anuncia a través de Twitter que el seu diari es publicarà en format digital, es dirà *El Español* i apareixerà passat l'estiu. Es defineix com a mitjà independent, universal, combatiu, plural i innovador. La notícia obté en una hora prop de 5.000 seguidors.

7 de gener

ATEMPTAT JIHADISTA A *CHARLIE HEBDO*. Dos homes encaputxats irrompen a la redacció del setmanari francès *Charlie Hebdo* i, després de cridar als dibuixants pel seu nom, disparen a sang freda les armes al crit de "Al·là és gran. Hem venjat el profeta". *Charlie Hebdo* es caracteritza per les caricatures, en general laïcistes i en especial en les portades i vinyetes amb referència a Mahoma. En l'atac moren Stéphane Charbonnier, director del setmanari, i dibuixants com Cabu, Tignoun i Wolinski, mestres de l'humor gràfic, a més de l'economista i periodista Bernard Maris. En total, l'atemptat deixa dotze morts i onze ferits. Un cop al carrer, assassinen un agent de la policia.

EL COL·LEGI CONDEMNA L'ATAK A *CHARLIE HEBDO*. L'atemptat contra periodistes i humoristes gràfics perpetrat a la seu de la revista *Charlie Hebdo*, aixeca la "indignació i el malestar" del Col·legi de Periodistes de Catalunya pel que considera un "execrable atemptat contra la vida de les persones i també contra el dret fonamental a la llibertat d'expressió". Mostren igualment la repulsa al fet l'Associació d'Editors de Diaris Espanyols (AEDE), mentre que l'Acadèmia de Televisió recorda en un comunicat aquells que per "escriure, gravar o emetre informació són objecte d'intolerància".

8 de gener

SUPORT ALS PERIODISTES AUTÒNOMS. El Col·legi de Periodistes ajuda els periodistes autònoms a desenvolupar un negoci o un projecte empresarial amb un pla de formació i d'assessorament individualitzat gratuït. El Col·legi ha rebut una subvenció del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat, per impartir durant aquest any 2015 el programa Consolida't, de suport en formació i assessorament entre els col·legiats autònoms. El programa és gratuït i es basa en sessions individuals i de grup durant nou mesos, en què els col·legiats rebran formació en gestió empresarial orientada al periodisme, entre altres matèries, i un assessorament personalitzat, amb l'ob-

jectiu d'enfortir, millorar i consolidar el seu negoci o de reinventar-lo amb l'elaboració d'un pla d'acció.

10 de gener

SINDICATS DE PERIODISTES CONVOQUEN A LA MANIFESTACIÓ DE PARÍS. Els sindicats de periodistes europeus SNJ, SNJ-CGT, CFDT Journalistes, membres de la FEP, la Federació Internacional de Periodistes i altres delegacions sindicals de periodistes de tot Europa criden al conjunt de la professió perquè participin massivament a la manifestació de París en homenatge a les víctimes de l'atac al setmanari *Charlie Hebdo*.

EXPOSICIÓ DE CENTELLES SOBRE LA GUERRA CIVIL. Llagostera acull una àmplia exposició fotogràfica d'Agustí Centelles sobre la Guerra Civil. El llegat d'Agustí Centelles (València 1909- Barcelona 1985) aplega importants imatges del període de la República, la Guerra i l'exili. Va ser inhabilitat pel franquisme i va dedicar la seva vida professional a la fotografia industrial i publicitària.

14 de gener

L'ALCALDE TRIAS AL COL·LEGI. L'alcalde de Barcelona, Xavier Trias, pronuncia al Col·legi de Periodistes la conferència "L'alcalde respon", acte que té lloc sempre a principi d'any. Enguany es presenta la 13a edició. Acompanya l'alcalde la degana del Col·legi, Neus Bonet. Trias fa balanç de les activitats realitzades al llarg del mandat i admet que no ha estat fàcil governar sols "en uns moments difícils". L'alcalde afirma que tot i això "Barcelona no s'atura" i parla de la inversió per valor d'uns 2.000 milions d'euros. Destaca l'atenció a les persones amb creació d'ocupació, els ajuts alimentaris i un pla contra l'atur juvenil mitjançant la creació de noves empreses. Al final de l'acte, té lloc un animat col·loqui en què Bonet esmenta les preguntes dirigides a l'alcalde que han arribat al Col·legi.

Xavier Trias amb Neus Bonet, durant l'acte.

CHARLIE HEBDO TORNA AL QUIOSC. Els supervivents de l'atemptat al setmanari *Charlie Hebdo* reediten la revista que arriba als quioscs francesos amb una tirada superior al milió d'exemplars. Els autors dels dibuixos acorden fer una portada menys rupturista on apareix Mahoma, compungit, amb un cartell que diu "*Je suis Charlie*" i unes paraules de perdó a la portada. La publicació inclou els últims treballs de les víctimes. L'editorial fa una defensa de la secularització. L'exemplar s'exhaureix en poques hores.

CRISTINA PUIG, ACOMIADADA. La periodista Cristina Puig, presentadora del *Debat de La 1* a TVE-Catalunya des de fa cinc anys, rep una carta d'acomiadament disciplinari de la mà d'un responsable de recursos humans desplaçat des de Madrid. Com a motius de l'acomiadament s'atribueixen "continues objeccions a les instruccions rebudes, negativa a la manera de fer certes gravacions i també un inconcret enrariment del clima laboral". Puig nega que aquests motius siguin la causa de la destitució. "No estic d'acord ni amb les causes ni amb les formes del meu acomiadament", explica. El comitè d'empresa, el comitè professional i el consell d'informatius es mostren disconformes amb l'acomiadament.

Puig en una imatge d'arxiu.

15 de gener

LES NOVIETATS DE BTB. Sergi Vicente, nou director de Barcelona Televisió (BTB), exposa les línies mestres del canal local que dirigeix des de l'1 de gener. Ho fa en els estudis de BTB, acompanyat dels exdirectors de la cadena, entre ells Àngel Casas. El principal objectiu de Vicente és fer de la televisió local de Barcelona una multiplataforma amb vocació global. També vol "obrir la cadena a la societat" perquè la ciutadania senti BTB com a seva. Properament, la cadena oferirà continguts en anglès per a l'entreteniment.

RELLEU AL CAPDAVANT DE LA FORTA. El director general de Ràdio Televisió Madrid, Àngel Martín Vizcaino, pren possessió de la presidència de la Fede-

ració d'Organismes de Ràdio Televisió Autònomic (FORTA) a la junta general de l'organisme. Agafa el relleu de Brauli Duart, president de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. El nou president expressa la voluntat de mantenir i reforçar la unitat d'acció i la cooperació entre les ràdios i televisions autònòmiques.

18 de gener

CCOO, CONTRA L'ACOMIADAMENT DE CRISTINA PUIG. Comissions Obreres fa públic un comunicat en el qual expressa la discrepància amb l'acomiadament de Cristina Puig, presentadora d'*El Debat de La 1* del programa *Gent de paraula*. El sindicat ho considera "una purga ideològica".

CONVENI AMB LA BIBLIOTECA MARCEL·LÍ DOMINGO. La Demarcació de les Terres de l'Ebre del Col·legi de Periodistes signa un conveni amb la Biblioteca Municipal de Tortosa per poder compartir fons documentals i catàlegs sobre la temàtica de la premsa i el periodisme. L'acord entre l'alcalde de Tortosa, Ferran Bel, i la presidenta de la demarcació de les Terres de l'Ebre, Sílvia Tejedor, presenta un document segons el qual el Col·legi cedeix a la biblioteca més de seixanta llibres —entre els quals la col·lecció "Vaixells de Paper"— i la col·lecció de Capçalera des de l'any 2000. A canvi, la Biblioteca posa també a l'abast del Col·legi una setantena de títols propis.

19 de gener

ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA A LA CCMA. El Consell de Govern de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) tanca, provisionalment, l'exercici de 2014 amb un dèficit de 300.000 euros, un signe d'estabilitat pressupostària que contrasta amb el dèficit de 2013, que ascendeix a 11,2 milions d'euros. La CCMA, presidida per Brauli Duart, destaca que és el primer cop que la CCMA finalitza l'exercici amb equilibri pressupostari. En una reunió amb representants de treballadors de TV3 i Catalunya Ràdio, Duart assenyala la conveniència d'avançar en un nou model organitzatiu que exigirà negociar un conveni col·lectiu que afavoreixi la flexibilització i la polivalència.

21 de gener

EL COL·LEGI APROVA EL PRESSUPOST DE 2015. L'Assemblea General Extraordinària del Col·legi de Pe-

riodistes aprova el pressupost corresponent a l'exercici de 2015. Les xifres previstes per a aquest any revelen una important reducció envers les despeses de 2014 i permeten contemplar, per primera vegada en els últims anys, un tancament en números positius. Presideixen l'Assemblea la degana del Col·legi, Neus Bonet, el secretari de la Junta, Jordi Navarro, i el tresorer, Josep Maria Martí. Bonet traça el full de ruta dels pròxims mesos i Martí explica les mesures dedicades a normalitzar la situació econòmica sense minvar els serveis. El nou pressupost continua potenciant l'àmbit de la formació. Pel que fa als tretze quioscs del Col·legi, es comunica que s'ha regularitzat la situació dels treballadors, a més d'haver-ne renovat les instal·lacions. El pressupost també reflecteix el millor control de la despesa corrent, negociació a la baixa i ajustaments de marges amb els proveïdors. L'Assemblea dóna el vistiplau a la incorporació de Joan Garcia Bausa com a nou membre de la Junta de Govern en substitució de Gemma Torrents, que va cessar del càrrec de manera voluntària per qüestions laborals.

Foto: Ignasi R. Renom

Un moment de l'assemblea del Col·legi.

IMATGES DE LES TRES DIADES AL COL·LEGI. S'exposen a la seu de Barcelona del Col·legi de Periodistes una trentena de fotografies de les manifestacions ciutadanes als carrers les Diades de l'11 de setembre de 2012, 2013 i 2014 com a exponent d'una crònica gràfica del procés impulsat per la societat civil catalana per decidir el seu futur polític. Els autors de les fotografies, Nofre Pasqual i Sergi Farrés, que ja havien exposat la mostra al novembre a la demarcació de Catalunya Central, destaquen en l'audiovisual realitzat el sentit que van palpar en cadascuna de les diades.

22 de gener

HOMENATGE A PERIODISTES. La demarcació de Lleida del Col·legi celebra un acte de reconeixement als presidents i membres de la junta de Lleida des de 1988. Cadascun dels homenatjats ha estat en alguna ocasió un impulsor d'accions en favor de la professió.

24 de gener

L'EXILI DEL 39 EN IMATGES. El Museu de l'Exili de La Jonquera (MUME) inaugura una exposició de quaranta-dues fotografies sobre la retirada republicana al final de la Guerra Civil, el 1939. Es tracta d'imatges captades des de Barcelona fins a la frontera amb França i són obra de tres fotoperiodistes de renom, com són Augustin Chauvin, David Seymour-Chim i Robert Cappa. L'exposició no presenta còpies ampliades, sinó que tot són originals amb els corresponents peus de foto, tal com van ser redactats pels seus propis autoris a l'època. Les imatges en qüestió van aparèixer en diverses publicacions internacionals i en el seu moment van aconseguir tenir un gran impacte social.

27 de gener

PREMI AL CULTURA/S. Les dues associacions gremials de galeries d'Art de Catalunya celebren al MACBA la VIII Nit del Galerisme amb l'entrega dels Premis GAC. En aquesta edició el premi honorífic és per a l'artista Susana Solano, mentre que el dedicat a un mitjà de comunicació recau en el suplement *Cultura/s* que publica *La Vanguardia* des de fa dotze anys. Recull el premi el periodista Sergio Vila-Sanjuán, coordinador del *Cultura/s*.

Foto: Premis GAC

Els diferents guardonats dels premis GAC

"PREMSA A LES ESCOLES", A MANRESA. Es posa en marxa a l'institut Pius Font i Quer de Manresa el programa "Premsa a les escoles", una iniciativa del Col·legi de Periodistes de Catalunya i La Fundació La Caixa per fomentar entre els estudiants de secundària l'atenció a les notícies d'actualitat, analitzar-les amb esperit crític i reflexionar sobre el paper que tenen els mitjans de comunicació. La demarcació de la Catalunya Central del Col·legi ha rebut fins a trenta-dues sol·licituds per impartir xerrades del programa. La d'avui ha anat a càrrec d'Abel Gallardo, col·laborador de *Regió7*. Les properes se celebraran a l'Escola Monago d'Igualada i a l'Institut La Plana de Vic.

— · COM ENS VEU... PUIGBERT · —

Sabadell
Professional

PROgressar: Financem fins al 100% dels teus projectes professionals.

Vols progressar? Nosaltres t'ajudem a fer-ho. Financem fins al 100% dels teus projectes professionals amb unes condicions exclusives, un tipus d'interès preferent i unes comissions reduïdes.

Si ets membre del **Col·legi de Periodistes de Catalunya** i vols promoure la teva feina, protegir els teus interessos o els teus valors professionals, amb **Banc Sabadell** ho pots fer. Et beneficiaràs de les solucions financeres d'un banc que treballa en PRO dels professionals.

Al cap i a la fi, som el banc de les millors empreses.
O el que és el mateix, **el banc dels millors professionals: el teu.**

Truca'ns al 902 383 666, identifiqui's com a membre del seu col·lectiu, organitzem una reunió i comencem a treballar.

sabadellprofessional.com

Captura el codi QR i
coneix la nostra news
'Professional Informa'

El banc de les millors empreses. I el teu.

El nostre benefici és la teva protecció

A Asisa treballem dia a dia per reinvertir els beneficis en tu

1.700.000
Assegurats

Confia en una companyia que reinverteix els beneficis en prestacions per tenir cura del seu principal actiu: tu. Perquè l'únic que volem guanyar és la teva confiança. **el nostre benefici és la teva salut.**

ASISA

www.asisa.es
901 10 10 10

